መበል 32 ዓመት ቁ.117 ቀዳም 14 ጥሪ 2023 ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 3 ገጽ 4 ገጽ 5 ገጽ 6 ገጽ 11

ኣገናዕ - ሓይልታት ምክልኻል

ኤርትራ!!

ምቁር ድንሽ መድመይቲ
ድሕሪ

ሕርሲ

ቀስተ ደበናዊ ሕብርታት ትለዋውጥ

BMW ማኪና ንምርኢት ቀሪባ

ሃ.ማ.መ.ተ.ኤ. ምኽሪ ብተሌፎን ካብ ዝጅምር፡ ብዙሓት መንእሰያት ተጠቐምቲ ናይ’ዚ ኣገልግሎት ኮይኖም ኣለዉ። ንኡስ ዓምዲ “ሕቶ ሕቶ ሸባብ ሸባብ” እምበኣር ንገለ ካብ’ቲ ብቑጽሪ ስልኪ 124256 ወይ ብቑ.ሳ.ጶስጣ 1042 ናብ “ሆት ላይን” ዝቐርብ ሕቶታት እያ እትምልስ።

ኣማኻሪት፤ ሄለው፡ ናብ ሃማመተኤ
ኣገልግሎት ምኽሪ ብቴለፎን
ደዊልኩም ኣለኹም።

ደዋሊት፤ ሄለው ከመይ ውዒልኪ?
ምኽሪ ደልየ’የ ዝድውል ዘለኹ።

ኣማኻሪት፤ ጽቡቕ! ኣነ ኸኣ
መርሓባ እብለኪ። ቅድሚ ናብ ምኽሪ
ምእታውና ግን ስምኪ፡ ትድውልሉ
ዘለኺ ቦታን ዕድመኽንዶ ክትነግርኒ?

ደዋሊት፤ ሃናእ እብሃል። ካብ
ኣስመራ’የ ዝድውል ዘለኹ።
ዕድመይ ድማ 26 ዓመት’ዩ።

ኣማኻሪት፤ ሃናእ፡ እንታይ
ክሕግዘኪ።

ደዋሊት፤ ንጥዕና ዝምልከት’የ
ክሓተኪ ደልየ። ይክኣል ድዩ?

ኣማኻሪት፤ ጸገም የለን።
ይክኣል’ዩ።

ደዋሊት፤ የቐንየለይ! ናይ ማህጸን
ጸገም ኣለኒ። ብዛዕብኡ’የ ምኽሪ
ደልየ።

ኣማኻሪት፤ እንታይ ዓይነት
ጸገም’ዩ?

ደዋሊት፤ ኣየናይ’ሞ ኢለዮ። ቅድሚ
ሓደ ዓመት’የ ሓሪሰ። ድሕሪ ሕርሰይ
ዝፈሰሰ ደም ግን እዚ ኣይብሃልን’ዩ።
ኮታስ ህይወተይ ኣብ ትሕቲ ፈጣሪ
ሳላ ሓካይም’ያ ድሒና። በኳር ስለ
ዝኾንኩ ኣዝየ’የ ሰንቢደ። ሓቂ
ይሓይሽ፡ ሽዑ በቃ፡ “እንቋዕ’ሞ ሕጂ
ደሓንኩ፡ ድሕሪ ሕጂ ኣይወልድን’የ፡
” ኢለ’የ ምሒለ። እንተኾነ፡ ሓንቲ
ሒዘ ከዕርቦ ኣይተዋሕጠለይን።
ሕጂ መደወልየይ ብዛዕባ’ቲ ሽዑ
ዘጋጠመኒ ተርእዮ ሓበሬታ ክትህቡኒ
ኢለ’የ። ማለተይ ካልኣይ ቈልዓ
እንተደገምኩሲ ከመይ’ዩ?

ኣማኻሪት፤ ካልእ ጸገማት ማህጸንከ
ኣለኪ ድዩ?

ደዋሊት፤ ክሳብ ሕጅስ ዝፈለጥክዎ
የብለይን።

ኣማኻሪት፤ ሕማም ማህጸን ኣለኒ
ኢልክኒ ኢለ’የ ሃናእ?

ደዋሊት፤ እወ ንሱ እንድዩ’ሞ እቲ
ሕማም። ካብ ንህይወትካ ዝፈታተን
መድመይቲ ዝብእስ ሕማምዶ ክህሉ
ኢሉ?

ኣማኻሪት፤ ሓቅኺ ሃናእ፡
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ እቲ ዝበኣሰ
ጠንቂ 60% ሞት ኣዴታት ድሕሪ
ሕርሲ እዩ። እንተኾነ፡ መድመይቲ
ድሕሪ ሕርሲ ደኣ’ምበር ሕማም
ማህጸን ኣይኮነን ዝብሃል። ግን
ድሕሪ’ቲ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ሓካይም ብዛዕባ ኩነታትኪ ሓበሬታ

ኣይሃብኹን ድዮም? ወይ ንስኺ
ሽዑ ዘይሓተትክዮም?

ደዋሊት፤ ሽዑ ደኣ ብዙሕ ሓበሬታ
ይህቡኒ ነይሮም’ምበር። ኣነ ግን
ከምቲ ዝበልኩኺ ብዙሕ ደም ስለ
ዝፈሰሰኒ በቲ ሰንቢደ በቲ ተዳኺመ
ዋላ ሓንቲ ኣይሓዝኩን። ስቕ ኢለ
ጥራይ ሕራይ፡ እወ እብሎም ነይረ።
ሓቂ ክዛረብ እንቋዕ ጥራይ ሕጂ ካብ
ሞት ወጻእኩ ዝብል ስምዒት ስለ
ዝነበረኒ’ውን ናይ መጻኢ ክመኽሩኒ
ከለዉ ኣይተገደስኩሎምን።

ኣማኻሪት፤ እሞ ድሕሪ ብዙሕ ደም
ምፍሳሱ ደኣ እንታይ ተገይሩልኪ?

ደዋሊት፤ ናይ ሓይልን ደምን
ተዋሂቡኒ።

ኣማኻሪት፤ ካልእከ?

ደዋሊት፤ ካልእ ከኣ መጨበጢ
ማሕጸን መርፍእ ወጊኦሙኒ። በቃ
እተን ኣነ ዝዝክረን ንሰን’የን።

ኣማኻሪት፤ ጠንቂኸ እንታይ’ዩ
ኢሎሙኺ?

ደዋሊት፤ እንታይ’ሞ ፈሊጠ።
ከምቲ ኣቐዲመ ዝነገርኩኺ’ዩ።
ንዘረበኦም ግዲ ኣይገበርኩሉን።

ኣማኻሪት፤ እቲ ዝበለጸ’ኳ እቶም
ሽዑ ብቐረባ ኩሉ ኩነታትኪ
ዝፈልጥዎ ሓካይም ዝሃቡኺ
ሓበሬታን ምኽርን እንድዩ ነይሩ፣
ንሱ ካብ ኣምለጠኪ ግን ነቲ ዝነበረ
ኩነታት ክንፍትሽ። ብዝኾነ ሕርስኺ
ከመይ ነይሩ ሃናእ?

ደዋሊት፤ ሕርሰይ ደኣ ከም በኳር
መጠን ጽቡቕ’ዩ ነይሩ። ማለተይ
ሓጺር’ዩ ነይሩ። እንተኾነ ጓለይ 4
ኪሎ ግራም ስለ ዝነበረት፡ ኣብታ
ግዜ ሕርሲ ማራ’ያ ኣዳኺማትኒ።

ኣማኻሪት፤ ማንታ ርእሲ ናይ
ቈልዓኸ ብዝሑ ከመይ ነይሩ?

ደዋሊት፤ እዋይ! ማንታ ርእሲዶ

በልኪ! ውሑጅ’ዩ ዝብሃል። ኣነ
ኣፍልጦ ስለ ዘይነበረኒ እንታይ’ዩ
ኢለ ኣዝየ’የ ተሻቒለ። ሽዑ እቶም
ዝከታተሉኒ ዝነበሩ ሓካይም
መሐንበሲ ናይ ቈልዓ’ዩ ዝፈስስ
ዘሎ ኢሎም ኣረዲኦሙኒ። ክገርመኪ
ንሓሙሽተ ሰዓት ዝኸውን ብዘይ
ምቁራጽ ፈሲሱ ከብቅዕ፡ ቈልዓ
ክወጽእ ከሎ ከኣ ኣዝዩ ብዙሕ
ማንታ ርእሲ’ዩ ፈሲሱ።

ኣማኻሪት፤ ድሕሪ ሕርስኪኸ ቈልዓ
ብጉቡእ ኣጥቢኽያዶ? ማለተይ ኣብ
ውሽጢ ፍርቂ ሰዓትዶ ምዕንጋል
ጀሚርክላ?

ደዋሊት፤ ኣጥብውያ ክብሉኒ’ኳ
ይዝከረኒ እንድዩ፡ ኣነ ግን ተዳኺመ
ስለ ዝነበርኩ ጅምር ኣቢለ’የ
ኣደቂሰያ።

ኣማኻሪት፤ ሽንቲ ማይከ
ቀልጢፍኪዶ ሸይንኪ?

ደዋሊት፤ ኦይ፡ ሽንቲ ማይ’ሞ
ባዕሎም እቶም ሓካይም ደም
ምስ በዝሓኒ እዮም ትቦ ገይሮም
ኣሺኖሙኒ። ሽዑ ስለምንታይ
ዘይሸንኪ ኢሎም ክቋየቑኒ ይዝከረኒ።

ኣማኻሪት፤ ሓፈሻዊ ኩነታት
ጥዕናኺኸ ከመይ ነይርኪ?

ደዋሊት፤ ጥዕናይ ጽቡቕ’የ ነይረ።
ዝኾነ ዝፈልጦ ሕማም ኣይነበረንን።
ግን እዚ ኹሉ ሕቶታት ንምንታይ’ዩ?
ማለተይ ማንታ ርእሲ፡ ምሻን፡
ቈልዓ ምጥባው ምስቲ ዘጋጠመኒ
እንታይ ምትእስሳር ስለ ዘለዎ’ዩ
ሓቲትክኒ? ኣነ’ኮ ምስ ሓረስኩ ደም
ብዙሕ ፈሲሱኒ። እዚ ተርእዮ’ዚ
ካብ ምንታይ’ዩ? ካልኣይ ቈልዓ
እንተደገምኩኸ የስግእ ድዩ? እየ
ዝብል ዘለኹ። ተረዲእክኒ ኣለኺዶ?

ኣማኻሪት፤ ኣጆኺ ሃናእ፡ ሕቶኺ
ጽቡቕ ጌይሩ ተረዲኡኒ ኣሎ። እዚ
ኩሉ ሕቶታት ዝሓተኪ ዘለኹ ኸኣ
ነቲ ዝነበረ ኩነታት ንምፍላጥን
ኣብኡ ተመርኲሰ ምኽሪ ንምሃብን
እዩ።

ደዋሊት፤ ይቕሬታ በሊ!
ከይተረድኣኪ የድክመኪ
ከይህሉ’ንድየ ተሰኪፈ ጸኒሐ።

ኣማኻሪት፤ ጸገም የለን። ብዝኾነ፡
ኣብዘን ዝመለስክለይ ሕቶታት
ተመርኲሰ ጠንቂ ናይ ዘጋጠመኪ
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ ክፍትሽ።
ብሓፈሻ መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ዝብሃል ኣብ ክልተ ኢና ንመቕሎ።
ኣብ መጀመርታ 24 ሰዓታት ዘጋጥም
ቀዳማይ መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ፡
ካብ ድሕሪ 24 ሰዓታት ክሳብ 6
ሰሙን ዘሎ ግዜ ዘጋጥም ካልኣይ
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ ኢልና

ድማ ንፈልዮም። ሃናእ፡ ንዓኺ
ዘጋጠመኪ መድመይቲ ድሕሪ
ሕርሲ ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓት ስለ
ዝነበረ፡ እቲ ቀዳማይ ዓይነት’ዩ። ነዚ
ዓይነት መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ዘስዕቡ ኣርባዕተ መሰረታውያን
ጠንቅታት ኣለዉ። ንሳቶም ድማ ኣብ
መስርሕ ሕርሲ ዘጋጥም ምቕዳድ
ክፋል ከም ኣፍደገ ማህጸን፡ ክፋላት
ርሕሚ ዝኣመሰሉ ስርዓተ-ወሊድን
ማህጸን ብግቡእ ድሕሪ ሕርሲ
ዘይምጭባጣን፡ ኣብ ማህጸን ዝጸንሕ
ተረፍን ከም መዳሕንቲ ካብ ማህጸን
ተመንጪታ ምውጻእ ዝኣመሰሉ
ዘጋጥሙ ጸገማት፡ ምርጋእ ደም፡
ወዘተ እዮም።

ደዋሊት፤ ጠንቂ ናይቲ ዘጋጠመኒ
መድመይቲ ደኣ ሕጂ ኣየናይ
ይኸውን።

ኣማኻሪት፤ ካብዚ ዝሃብክኒ
ሓቤረታ ተመርኲሰ’የ ክዛረብ’ምበር
ጠንቂ ናይቲ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ብንጹር ዝፈልጡ እቶም ሽዑ ምሳኺ
ዝነበሩ ሓካይም’ዮም። ሕጂ ጠንቂ
እዚ ነይሩ ክብለኪ ኣይክእልን
እየ። ሃናእ፡ 4 ኪሎ ግራም ህጻን
ዝተጋላገልኪ በኳር ኢኺ። ግዜ
ቅልውላው ሕርስኺ ሓጺር’ኳ
እንተነበረ፡ ክትሓርሲ ከለኺ ብዙሕ
ስለ ዝተጻዓርኪ ግን ተዳኺምኪ።
ቈልዓ ብግቡእ ኣየጥበኽያን
ሽንቲ’ውን ቀልጢፍኪ ኣይሸንክን።
ማንታ ርእሲ በዚሑኪ ነይሩ።
ድሕሪ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ሓካይም ስለምንታይ ዘይሸንኪ
ብምባል ተቛይቖሙኺ። እትዝክርዮ
ዝተገበረልኪ ፍወሳ ናይ ሓይልን
ደምን ምሃብ እዩ ነይሩ። ሓቀይዶ
ሃናእ?

ደዋሊት፤ ብርግጽ! ኩለን
ኣጣሚርኪ ኢኺ ክትነግርኒ ጸኒሕኪ።

ኣማኻሪት፤ ሃናእ፡ ኣነ ከም
ዝተረዳእክዎ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ድሕሪ ሕርሲ ብሰንኪ ማህጸንኪ
ብግቡእ ዘይምጭባጣ’ዩ ኢለ’የ
ክድምድም። ምኽንያቱ እቲ
ድሕሪ ሕርሲ ንማህጸን ብቕልጡፍ
ንኽትጭበጥ ዝሕግዛ ቀቀልጢፍካ
ምሻንን ኣብ ውሽጢ ፍርቂ ሰዓት
ዕሸልካ ጸባ ጡብ ምጥባውን
ኣየተግበርክዮን። ኣብ ርእሲኡ 4
ኪሎ ግራም ትምዘን ዕሸል ስለ
ዝተገላገልክን ማንታ ርእሲ ዓቐኑ
ብዙሕ ስለዝነበረን ማህጸንኪ ማዕረ
እቲ ሒዛቶ ዝነበረት ብዝሒ ማንታ
ርእስን ግዝፊ ዕሸልን ስለእትምጠጥ
ድሕሪ ሕርሲ ብቕልጡፍ
ንኸይትጭበጥ ዕንቅፋት ኮይንዋ
ነይሩ ክኸውን ይኽእል እዩ።
ምኽንያቱ፡ ብዙሕ ማንታ ርእስን
ገዚፍ ዕሸልን ገለ ካብቶም ማህጸን
ቀልጢፋ ንኸይትጭበጥ ዝዕንቅጹ
ረቛሒታት እዮም።። ዕሸል ኣብ
ውሽጢ ፍርቂ ሰዓት ምጥባው

ኦክሲቶሲን ዝብሃል ንማህጸን ብግቡእ
ዝጭብጥ ኣንስታዊ ነዝዒ ብብዝሒ
ከም ዝምንጩ ስለ ዝገብር ማህጸን
ቀልጢፋ ክትጭበጥ ትኽእል።
ፍሕኛ ብሽንቲ እንተ መሊኣ’ውን
ንማህጸን ናብ ላዕሊ ስለ ትስብስባ
ካብ ምጭባት ትዕንቅጻ። ስለዚ’ዩ
ድማ ድሕሪ ሕርሲ ቀቀልጢፍካ
ምሻን ዘድሊ።

ደዋሊት፤ ምቕዳድ፡ ናይ ምርጋእ
ደም ጸገም ወይ ተረፍ ኣብ ውሽጢ
ማህጸን ወዘተ ዝበልክዮስ ደሓን፡
ማህጸን ምጭባጥን መድመይትን ግን
እንታይ ምትሕሓዝ’ዩ ዘለዎ? ቀስ
ኢላዶ ኣይኮነትን ባዕላ ትጭበጥ?

ኣማኻሪት፤ መዳሕንቲ ምስ ወጽአ፡
እቲ ንመዳሕንቲ ምስ ኣደ ኣራኺቡ
ዝነበረ ሰራውር ደም ጋህ ይብል’ሞ
ደም ከም ድላዩ ንግዳም ይወጽእ።
ማህጸን ቀልጢፋ እንተ ተጨቢጣ
ግን እቲ ጋህ ዝበለ ሰራውር ደም
ኣብ መንጎ ጭዋዳታት ማህጸን
ስለ ዝርከብ፡ ማህጸን ልክዕ ከም
መንቀርቀር ጨቢጣ ትዓግቶ። ስለዚ
መድመይቲ ንምክልኻል ማህጸን
ድሕሪ ሕርሲ ቀልጢፋ ክትጭበጥ
ኣለዋ።

ደዋሊት፤ ወይ ጉድ! እዚ
ደኣ መን ፈሊጥዎ። ሕጂ ኣነስ
ሰኣን ቀልጢፍካ ምሻንን ቈልዓ
ምጥባውን’የ ንመድመይቲ ተቓሊዐ
ማለት ድዩ?

ኣማኻሪት፤ ብወገነይ እቲ
ጠንቂ ንስ’ዩ እየ ዝብል። ካልኦት
ጸገማት ከም ቀዳድ እንተዝነብረኪ
መድመይቲ ምስ ኣጋጠመኪ፡ እቶም
ሓካያም ፈቲሾም ምሰፈዩልኪ
ነይሮም። ተረፍ ኣብ ውሽጢ ማህጸን
እንተ ዝነብር’ውን ተረፍ ክጸርጉ
ማህጸንኪ ምፈተሹ። ምናልባት ናይ
ደም ምርጋእ ጸገም እንተዝነብር ድማ
ካልእ ሕክምናዊ ፍወሳ ምተገበረልኪ
ነይሩ።

ደዋሊት፤ ስለዚ ኣብ ካልኣይ
ግዜ ሕርሰይ ከምዘን ዝበልክኒ
እንተገይረስ ካብ መድመይቲ
ክድሕን’የ ማለት’ዩ።

ኣማኻሪት፤ ብርግጽ፡ እዘን
ዝነገርኩኺ ዝኾነት ኣደ ድሕሪ
ሕርሳ ክትገብረን ዘለዋ እየን።
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ንምክልኻል ብሓካይም ዝግበረልካ
ኣድላዪ ምክትታልን መድሃኒትን ስለ
ዘሎ ግን፡ ኣብ ካልኣይኪ ክትሓርሲ
ከለኺ መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ኣጋጢሙኪ ከም ዝፈልጥ ምሕባር
ከድልየኪ እዩ።

ደዋሊት፤ በሊ የቐንየለይ! ጽቡቕ
ገይርኪ ኣረዲእክኒ ኣለኺ።

ኣማኻሪት፤ ገንዘብኪ! ሰሰናዩ
እምነየልኪ።

ሸባብሃ ማ መ ተኤ

መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ

ሃገራዊ ትካል ሕርሻዊ ምርምር - ሃገራዊ ትካል ሕርሻዊ ምርምር ዓመታዊ ንጥፈታቱ ገምጊሙ
ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ብ10 ጥሪ 2023፡

ዓመታዊ ንጥፈታቱ ኣብ ሓልሓለ ኣብ

ዘካየዶ ኣኼባ ገምጊሙ።

ኣብ’ቲ ኣኼባ፡ ኣብ ዕቃበን ምሕዳስን

ጀነቲካዊ ጸጋታት፣ ምርምር ማይ፡ ሓመድን

ድዅዒን፣ ምርምር ሃብቲ ገረብ፣ ምሕደራ

ማይ-ኵዖ፣ ምምሕያሽ ስትራተጅያውያን

ዘራእቲ፣ ባዮ-ቴክኖሎጂ፣ ምምሕያሽ

ዓሌታት ጥሪት፣ ከምኡ’ውን ኣብ ሕርሻዊ

ምህንድስና ዝተሰላሰለ ስራሓት ዝምልከት

ጸብጻባት ቀሪቡ።

ሓላፊ ሃገራዊ ትካል ሕርሻዊ ምርምር

ኣቶ ጸጋይ ብርሃነ፡ መበቈላዊ ዓሌታት

ጥሪት ብፍላይ ድማ ዓሌት ባርካ ምዕቃብ፣

ብኵስኰሳ ኣካሊት ወይ ‘ቲሹ ካልቸር’

ካብ ሕማማት ናጻ ዝዀነ ኣዝርእቲ

ኣሕምልትን ፍረታትን ምልማዕ፣

ከምኡ’ውን ዝተመሓየሹ ዓሌታት ዘራእቲ

ምቕራብ፡ ገለ ካብ’ቶም ኣብ 2022

ብኣተኲሮ ዝተሰርሓሎም ዓውድታት

ምንባሮም ገሊጹ።

ጽልዋ ፈሳስን ደረቕን ባህርያዊ ድዅዒ

ኣብ ዘራእቲ ንምግምጋም ዝተኻየደ

ዕቱብ ምርምራዊ ስራሓት ኣተባባዒ

ውጽኢት ስለዝሃበ፡ ናብ ሓረስቶት

ተዘርጊሑ ውጽኢት ከርኢ ምጅማሩ

ዝጠቐሰ ኣቶ ጸጋይ፡ ምሩጻት ዓሌት ደርሁ

ናይ ምልላይን ምድቓልን ፈተነታት

ከምእተበጋገሰ፣ ኣማራጺ መግቢ እንስሳ

ዝዀኑ ዓይነታት ተኽሊ ድማ ተለልዮም

ምርምራዊ ምምስራሕን ምቅማምን

ከምእተኻየደሎም ሓቢሩ።

ብኵስኰሳ ኣካሊት - ቲሹ ካልቸር፡ ካብ

ሕማማት ናጻ ዝዀኑ ዓይነት ተምሪ፡ ባናና፡

ጻዕዳ ሽጉርቲን ዕረን ንምውጻእ ብዝተገብረ

ምርምራዊ ንጥፈታት፡ ኣተባባዒ ገስጋስ

ከምእተመዝገበ እውን ኣብሪሁ።

ተሳተፍቲ፡ ኣብ ወሰኽ-ክብሪ፡ ቴክኖሎጂ

መግቢ፡ ጽገና ዘርኢ፡ ኣብ ቀረብ ምሩጽ

ዘርኢ ኣሕምልትን ፍረታትን ዘተኰረ

ምርምራዊ ስራሓት ክሕይል ዝብሉ

ርእይቶታት ኣቕሪቦም።

ሚኒስተር ሕርሻ ኣቶ ኣረፋይነ በርሀ፡ እቲ

ትካል ዘካይዶ ዘሎ ምርምራዊ ስራሓት

ውጽኢት ይህብ ምህላዉ፣ እንተዀነ

ብዙሕ ዝተርፎ ከምዘሎ ኣዘኻኺሩ።

በዚ መሰረት፡ ኣብ ምሕያል ዕቃበን

ሕዳሰን ጀነቲካዊ ጸጋታት፣ ምርምራት

ድዅዒ ብፍላይ ድማ ካብ ዘቤታዊ

ጐሓፍ ዝምስራሕ ባህርያዊ ድዅዒ፣

ምትእትታውን ምስፋሕን ዕቁብ ሕርሻ፣

ምምዕባልን ምትእትታውን ብቑዓት

ዓሌታት ምቁር ድንሽ፣ ምልላይ ብቑዓት

ጥሪት ከምኡ’ውን ብመስመር ምዝራእ

ኣቓልቦ ክግበረሉ ተላብዩ።

ማእከል - መልከፍቲ ኤች.ኣይቪ/ኤይድስ ብልዕሊ 60 ሚእታዊት ኣንቈልቊሉ
ኣብ ዞባ ማእከል፡ መልከፍቲ

ኤች.ኣይቪ/ኤይድስ ኣብ ዝሓለፈ 5

ዓመታት ብኣስታት 64 ሚእታዊት

ከምዘንቈልቈለ፡ ጨንፈር ሚኒስትሪ

ጥዕና ብ10ን 11ን ጥሪ ኣብ ዘካየዶ

ገምጋም ገሊጹ።

ብመሰረት ዝቐረበ ጸብጻብ፡ ኣብ

2017 ኣስታት 1.1 ሚእታዊት ዝነበረ

መጠን መልከፍቲ፡ ኣብ 2022 ናብ 0.4

ሚእታዊት ከምዝወረደ ተነጺሩ።

ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና ዞባ

ማእከል ዶ/ር ሙሉጌታ ሃይለ፡ ብደረጃ

ሃገር ኣብ ወርሒ ሕዳር ዝተኻየደ

ወፍሪ ክታበት መንሽሮ ክሳድ ማህጸን፡

ኣብ ዞባ ማእከል 98 ሚእታዊት ዕዉት

ከምዝነበረ ብምጥቃስ፡ ብዝተገብረ

ቅምሶኣዊ ተፍትሽ ጥዕና፡ ጸቕጢ

ደም ብ18 ሚእታዊት፣ ሽኮርያ ድማ

ብ43 ሚእታዊት ወሰኽ ከምዘርኣዩ

ኣገንዚቡ።

እዚ ከም’ዚ ኢሉ እንከሎ፡ ረስኒ

ተራእይዎም መርመራ ካብ

ዝተገብረሎም ልዕሊ 14 ሽሕ ዜጋታት፡

እቶም 466 ብዓሶ ተለኺፎም

ምጽንሖም፣ ካብዚኦም ድማ እቶም 24

ካብ ውሽጢ ዞባ ማእከል ክዀኑ ከለዉ፡

እቶም ዝተረፉ ካብ ካልኦት ዞባታት

ዝመጽኡ ምዃኖም በሪሁ።

ብኻልእ ወገን፡ ብመሰረት ኣዋጅ

ቊጽሪ 143/2004፡ ኣብ ኩለን ወሃብቲ

ኣገልግሎት ትካላት ምትካኽ ሽጋራ

ንምኽልካል፡ ምስ ክፍሊ ቱሪዝምን

ጨንፈር ሕግን ስርዓትን ስሉሳዊ

ርክባት ብምክያድ፡ ንትግባረ ዝሕግዝ

መምርሒ ወጺኡ ንኹሎም ወሃብቲ

ኣገልግሎት ትካላት ከምእተዓደለ

ተገሊጹ።

ሚኒስተር ጥዕና ኣሚና ኑርሕሴን፡

ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ዞባ ማእከል

ንዝተሰላሰለ ንጥፈታት ብምምጓስ፡

ኣብ’ዚ ሒዝናዮ ዘለና ዓመት ዓጸፋ

ክስራሕ ተላብያ።

ኣመሓዳሪ ዞባ ማእከል ኣቶ ፍስሃየ

ሃይለ ብወገኑ፡ ከባብያዊ ጥዕና

ንምውሓስ ዝተጀመረን ኣብ ገጠራዊ

ክፋል ጽቡቕ ውጽኢት ዝተረኽቦን

ኮም ዝሰረቱ መደባት ከባብያዊ ጽሬት፡

ኣብ ውሽጢ ከተማ ኣስመራ ብዕቱብ

ክስራሓሉ ኣዘኻኺሩ።

ዓሰብ - መደባት 2022 ዝገምገመን

ምምሕዳር ዞባ ደ/ቀ/ባሕሪ፡ ኣብ ከተማ ምም/ዞባ ደቡባዊ ቀይሕ ባሕሪ ዓመታዊ ገምጋም ስራሕ ኣካዪዱ
ኣብ ውጥን ስራሕ 2023 ዝዘተየን

ርክብ ኣካዪዱ።

ኣመሓዳሪ ዞባ - ኣምባሳደር

መሓመድ-ስዒድ ማንታይ፡ ኣብ’ዚ

ዓመት’ዚ ብዛዕባ ዝጀመረን ን5

ዓመታት ዝቕጽልን መደባት ጥሙር

ገማግማዊ ልምዓት ሰፊሕ መብርሂ

ድሕሪ ምሃብ፡ እቲ መደብ ንኽዕወት

ውሁድ ጻዕሪ ናይ ኩሎም ኣካላትን

ህዝብን ክረጋገጽ ኣዘኻኺሩ።

እቶትን እቶታውነትን ንምዕባይ

ንሓረስቶት ብዝተገብረ ዓይነታዊ ደገፍ፡

ኣብ ኣስታት 150 ሄክታር ካብ ዝለምዐ

ኣሕምልትን ፍረታትን ኣተባባዒ

እቶት ከምእተረኽበ ኣብ’ቲ ኣጋጣሚ

ተሓቢሩ።

ኣብ ዝሰፍሐ ክፋል ናይ’ቲ ዞባ ጽቡቕ

ዝርጋሐ ዝነበሮ 132 ሚሊ-ሜትር ዝናብ

ከም ዝወቕዐን 320 ሄክታር መሬት

ከምእተሓርሰን፣ ኣብ ምዕቃብ ሓመድን

ማይን፣ ምጽጋን መእለዪ ውሕጅን

ምጽራግ ድበትን ድማ፡ ተሳትፎ ህዝቢ

ዝምስገን ከምዝነበረ፣ ኣገልግሎት ቀረብ

ማይ ንምውሓስ - ኣብ 21 ዓዲታት

ናይ ምጽጋንን ምስፋሕን ስራሓት

ከምእተዓመ ተገሊጹ።

ኣብ ንጥፈታት ምግፋፍ ዓሳ፡ ቀረብ

በረድ ንምውሓስ ብዝተኻየደ ጻዕሪ

628 ቶን በረድ ከምዝፈረየ፣ ኣስታት

ፍርቂ ሚልዮን ናቕፋ ዝግመት

በረድ ንጽጉማት ገፈፍቲ ዓሳ ብናጻ

ከምእተዓደለ፣ ን260 ገፈፍቲ ዓሳ

- ብዛዕባ ዘመናዊ ምግፋፍ ዓሳን

ሕግታቱን ኣስተምህሮ ከምእተዋህበ

በሪሁ።

መበቈል ተኽሊ ምቁር ድንሽ፡
ኣብ ደቡብ ኣመሪካ ዀይኑ፡ ኣብ
ጓቲማላ፡ ኮሎምብያ፡ ኤኳዶር፡
ከምኡ’ውን ሰሜናዊ ሸነኽ ፔሩ
ካብ ኣስታት 8000-6000 ቅድሚ
ልደት ክርስቶስ ኣቢሉ ክበቍል ከም
ዝጀመረ ይፍለጥ።
ምቁር ድንሽ፡ ኣብ ከባቢና ሓደ
ካብቶም ፍሉጣትን ተቐባልነት
ዘሎዎን መግቢ ወዲ-ሰብ ኰይኑ፡
ብፍላይ ኣብ ምብራቕን ማእከላይን
ኣፍሪቃ ከም፡- ኡጋንዳ፡ ኮንጎ፡ ኬንያ፡
ብሩንዲ፡ ሩዋንዳ፡ ታንዛንያ... ከም

መዓልታዊ መግቢ (Staple food)
ይወስድዎ።

ምቁር ድንሽ ናብ ሃገርና ቅድሚ
ብዙሕ ዓመታት ብዝተፈላለየ
መገዲ ከም ዝተኣታተወ ዝንገረሉ'ኳ
እንተዀነ፡ ብዝሰፍሐ መገዲ ግና
ሃገራዊ ኢንስቲትዩት ሕርሻዊ
ምርምር፡ ኣብ 2000 ዓ.ም ካብ
CIP ዝተባህለ ኣብ ኬንያ ዝመደበሩ
ኣህጉራዊ ትካል ምርምር ድንሽን
ምቁር ድንሽን፡ 19 ዓሌታት ናብ
ነቑጣ ምርምር ሓልሓለ ከም
ዘተኣታተወ ይፍለጥ።
ነዞም እተጠቕሱ ዓሌታት ድማ
ንኣስታት 5 ዓመታት ኣብ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ወቕትታት ፈተነታት
ተኻዪድሎም። ካብዚኣቶም ድማ
5 ምሩጻት ዓሌታት ተለልዮም ናብ
ሓረስቶት ክዝርግሑ ጀሚሮም።
እንተዀነ ተጠቀምቲ ህዝቢ ይዅኑ
ሓረስቶት ምስ ልምዓት ምቁር
ድንሽ ይኹን ኣሰራርሓኡ ከም
መግቢ ብዙሕ ሌላ ስለ ዘይጸንሖም፡
ከምቲ ዝድለ ተኣታትዩ ክብሃል
ኣይከኣልን። ኣብዚ እዋን'ዚ ግና
ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ንምቁር ድንሽ ከም
መግቢ ህዝቢ ብሓፈሻ ከም መግቢ
ህጻናት ድማ ብፍላይ ንምትእትታዉ
ምስ ዝምልከተን ኣካላት መንግስቲ
ይዅን ምምሕዳራት ብምትሕብባር
ዓቢ ወፍሪ ኣበጊሱ ኣሎ።
መኣዛዊ ትሕዝቶ ምቁር ድንሽ
ምቁር ድንሽ፡ ንደቂ-ሰብን
እንስሳን ዝጠቅም ሃብታም ትሕዝቶ
ካርቦሃይድሬይት፡ ቫይታሚናትን
ማዕድናትን ከም ዘሎዎ፡ ብመጽናዕቲ
ዝተረጋገጸ እዩ።

ከም ዚንክን ካልሽዩምን ዝኣመሰሉ
ማዕድናት፡ ካብ ቫታሚናት ድማ
ቫይታሚን ሲ፡ ቢ፡ ኤ ይርከብዎ።
ዓሌታት ምቁር ድንሽ
ዓሌታት ምቁር ድንሽ ዝተፈላለየ
ሕብሪ ዘሎዎም ኰይኖም፡ ብፍላይ

ኣራንሾኒ ሕብሪ (Orange fleshed)
ምንጮም ካብ ካሮቲን (Beta-
Carotene) ስለ ዝዀነ፡ ሃብታም
ትሕዝቶ ቪታሚን ኤ ከም ዘሎዎ
ይፍለጥ። ስለዚ፡ መዓልታዊ ካብዚ
ዓሌት እንተ ተመጊብና፡ እኹል
ዝዀነ ቪታሚን ኤ ክንረክብ
ንኽእል። ኣብዚ እዋን፡ ኣብ ዓለምና
ብፍላይ ድማ ኣብ ምምዕባል ዝርከባ
ሃገራት፡ ብዙሓት ሰባት ብሰንኪ
ሕጽረት ቪታሚን ኤ ይሳቐዩ ከም
ዘለዉ ዝፍለጥ ኰይኑ፡ ኣራንሾኒ
(orange fleshed) ምቁር ድንሽ
ምምጋብ፡ ኣብ ምፍታሕ እዚ
ጸገም ዓቢ ኣበርክቶ ከም ዘሎዎ
ይፍለጥ።

ምቁር ድንሽ ተጻዋርነት ናይ ደርቂ፡
ሕማማትን ባልዓትን ስለ ዘሎዎ፡
ብዘይ ዝዀነ ጸገም ኣብ ምህርቲ
ክበጽሕ ዝኽእል ተኽሊ ስለ ዝኾነ፡
ከምኡ'ውን ኣብ ሓደ ሄክታት
ካብ 400-600 ኩንታል ክርከብ
ይኽእል። ኣብ ሃገርና'ውን ስሩዕ
ሕርሻዊ ንጥፈታት ብምክያድ ኣዝዩ
ኣኽሳቢ ከም ዝኸውን ዘጠራጥር
ኣይኰነን።

ምቁር ድንሽ፡ ሃብታም መኣዛዊ
ትሕዝቶ ስለ ዘሎዎ፡ ምስ’ቲ ኣብ
ኤርትራ ክበቍል ዘሎዎ ተኽእሎ
ርኢኻ፡ ብሰፊሑ ንምትእትታዉ
ክስርሓሉ ይግባእ። ስለዚ፡ ምቁር
ድንሽ ኣብ ሃገርና ኣብ ምርግጋጽ
ውሕስነት መኣዛዊ መግቢ ዓቢ
ኣበርክቶ ክህልዎ ምዃኑ ርዱእ'ዩ።

ዑደት ህይወት ተኽሊ ምቁር ድንሽ
ተኽሊ ምቁር ድንሽ ናብ ምህርቲ
ንኽበጽሕ ዝወስደሉ ግዜ ካብ ዓሌት
ናብ ዓሌት ዝፈላለ'ኳ እንተዀነ፡
ብሓፈሻኡ ግና ካብ 4 ክሳዕ 6
ኣዋርሕ የድልዮ።

ምብዛሕ ተኽሊ ምቁር ድንሽ
ተኽሊ ምቁር ድንሽ ብኽልተ
ኣገባብ ክባዛሕ ይኽእል። ንሳቶም
ድማ፡-

ሀ. ብጉንዲ/ ብዓካር (Asexual
Propagation)፡- ካብዚ ዓይነት
ኣገባብ ምብዛሕ፡ እቲ ዝበለጸ
ብጉንዲ ዝባዛሕ እዩ። ምኽንያቱ
ብጉንዲ ዝባዛሕ፡ እቲ ዝቐልጠፈን
ዝወሓደ ወጻኢታት ዝሓትትን እዩ።

ለ. ብዘርኢ (Sexual Propagation)፡
- እዚ ዓይነት ኣገባብ ምብዛሕ
ንተመራመርቲ ወይ ንመጽናዕቲ
ዘገልግል እዩ።

ምቁር ድንሽ
ፍቱን ምንጪ መኣዛዊ መግቢ ቘልዑ

ብልጫታት ምቁር ድንሽ ኣብ
ልዕሊ ካልኦት ኣሕምልቲ
1. ምቁር ድንሽ ሓረግ ቆሪጽካ
ብምትካል ብዝቐለለ መገዲ ክባዛሕ
ዝኽእል ተኽሊ ብምዃኑ፡
2. ኣብ ሓደ ሄክታር ዝርከብ እቶት

ምህርቲ ኣዝዩ ዓቢ (ብርኩት)
ብምዃኑ፡
3. ምቁር ድንሽ ሃብታም መኣዛዊ
ትሕዝቶ ስለ ዘሎዎ፡
4. ምቁር ድንሽ ተጻዋርነት ናይ
ሕማማትን ባልዓትን ስለ ዘለዎ፡
ብዘይ ዝዀነ ጸገም ኣብ ምህርቲ
ክበጽሕ ዝኽእል ተኽሊ ብምዃኑ፡
5. ኣብ ትሑት ፍርያምነት ሓመድ
ዝተተኽለ ምቁር ድንሽ ምስ ካልኦት
ዘራእቲ ወይ ኣሕምልቲ ብምውድዳር
ዝሓሸ እቶት ስለዝርከቦ፡
6. ምቁር ድንሽ፡ ልዑል ናይ ድርቂ
ተጻዋርነት ስለ ዘሎዎ፡ ምስዚ ኣብ
ዓለም ዝርአ ዘሎ ክሊማዊ ለውጢ
ብተዛማዲ ኣድማዒ ምህርቲ ክሕፈሶ
ይኽእል፡
7. ምቁር ድንሽ ብዘይካ መግቢ ሰብ
ንመግቢ እንስሳ እውን ክንጥቀመሉ
ንኽእል።
8. ኣብ ሓደ እዋን፡ ብብዝሒ
ምህርቲ ኣብ ዝእከበሉ ግዜ ምቁር
ድንሽ ብረቂቕ ተቐርዲዱ ብምንቃጽ
ብሓርጭ መልክዕ ተለዊጡ፡ ክሳዕ
ሽዱሽተ ወርሒ ክኽዘን ይኽእል።
(ካብዚ ሕታም ጀሚርና እምበኣር፡
ብተኸታታሊ እተፈላለየ ኣገባብ ኣሰራርሓ

ምቁር ድንሽ ክነቕርበልኩም ኢና።)

ምድላው ኣልጫ ብምቁር ድንሽ

ዘድልዩ ጥረ-ነገራትን ዓቐንን
- ዓካር ምቁር ድንሽ - 1 ኺሎ
- ሽጉርቲ - 2 ዓካር ማእከሎት
- ዘይቲ - ከም ኣድላይነቱ

- ፉል ብማይ ዝበሰለ (ከም ኣማራጺ) - ¼ ኺሎ
- ጉዕ፡ ኣዝማሪኖ፡ ፐርሰሜሎ፡ ሽጉርቲ ጻዕዳ፡ ጨው ከም ኣድላይነቱ

ኣገባብ ኣሰራርሓ ኣልጫ
እቲ ሽጉርቲ ንነዊሕ ተመቲሩ፡ እቲ ምቁር ድንሽ ድማ ተሓጺቡ፡
ተመቲሩ፡ ብዘይቲ ይቕሎ። ክልቲኡ ክሳዕ ዝበስል፡ ጽቡቕ ጌርና
ነወሃህዶ። ቀጺልና፡ ኮመደረ ብዝደለናዮ ቅርጺ መቲርና ነእትዎ። ምስ
ተወሃሃደ፡ ነቲ ጉዕ፡ ጻዕዳ ሽጉርቲ፡ ፐርሰሜሎ፡ ኣዝማሪኖ ከምኡ’ውን
ጨው ኣእቲና ነወሃህዶ። ኣብ መወዳእታ፡ እቲ ብሱል ፉል ተጣሒኑ
ይተሓዋወስ። ብድሕሪ'ዚ ንመዓላ መግቢ ድሉው ይኸውን።
ምንጪ፦ መወከሲ ጽሑፍ ምቁር ድንሽ

ፊልማዊት መዓሾ ኤርምያስ ሰሎሞን

ሕርሻን
መግብን

መበል 24 ሃገራዊ ውድድር ጉያ

መሮር ክካየድ’ዩ

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 2

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ

ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ

ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ.200454-07121322
ምልክታ
ቍ.ስ. 125013 - ቍ.ሳ.ጶ. 1284

ሰማያዊት ሓይለኣብ
ቤተልሄም ታደሰ

ለይ-ኣውት

ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ
ፍርቱና ኤፍሬም

ዜና

ሚ/ሕርሻ፡ ኣብ ድሕነት መግቢ ዘተኰረ ስልጠና ወዲቡ

ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ብ5ን 6ን ጥሪ፡ ን85
ወከልቲ ሓረስቶት፡ ኣመስራሕቲ መግቢ፡
ከምኡ’ውን ንክኢላታት ሕርሻ - ኣብ
ድሕነት መግቢ ዘተኰረ ስልጠና ሂቡ።
ኣብ’ቲ ሚኒስትሪ - ዋና ዳይረክተር
ክፍሊ ኣገልግሎት ሕጋጋትን ቁጽጽርን
ኣቶ ተኽለኣብ ምስግና፡ ኣብ ምፍራይን
ምምስራሕን መግቢ፡ ከምኡ’ውን ኣብ
ቍጽጽራዊ ስራሓት ዝነጥፉ ክኢላታት
ንሓድሕዶም ተመላሊኦም፡ ውሑስ ዝዀነ
ሕርሻዊ ፍርያት ናብ ህዝቢ ንምቕራብ
ክሰርሑ ኣዘኻኺሩ።
ካብ ኣወሃሃድቲ ናይ’ቲ ኣብ ኣስመራ
ዝተዋህበ ስልጠና - ዳይረክተር ጨንፈር
ቍጽጽር ሃብቲ ብቝሊ ኣቶ ስዒድ
ኑረዲን፡ እቲ ትምህርቲ፡ ኣፍልጦ ኣፍረይቲ
መግቢ ኣብ ጉዳይ ብቕዓቱን ድሕነቱን
ዝተረጋገጸ ሕርሻዊ ፍርያት ክብ ንምባል
ዝዓለመ ምንባሩ ይገልጽ።
ኣብ መጻኢ፡ ብቑዕን ውሑስን መግቢ
ኣብ ምቕራብ ልዑል ተራ ክጻወት
ትጽቢት ከምዝግበር እውን የገንዝብ።

ሚኒስተር ሕርሻ ኣቶ ኣረፋይነ በርሀ፡
እቲ ሚኒስትሪ ነቲ “ምርግጋጽ ውሑስ
መኣዛዊ መግቢ” ዝብል መሪሕ ዕላማኡ

ንምትግባር፡ ካብ ቀመማዊ ሜላታት
ዝኽተል ኣገባብ ሕርሻ - ናብ መድረኽ
ባህርያዊ ኣገባብ ሕርሻ ኣብ ምስግጋር

ከምዝርከብ ገሊጹ።
ዘቤታዊ ጐሓፍ ናብ ባህርያዊ ድዅዒ
ንምቕያር፣ ከምኡ’ውን ኣብ ቀመማዊ

ጸረ-ባልዕ ዝጸንሐ ጽግዕተኛነት ብልዑል
መጠን ንምጕዳል፡ ብዕቱብ ኣተኲሮ
ይስራሕ ከምዘሎ ድማ ኣገንዚቡ።

ብ12 ጥሪ - ኣብ መጻኢ ስራሖም

ሰራሕተኛታት ምምሕዳር ዞባ ማእከል፡ ሰራሕተኛታት ምም/ዞባ ማእከል ኣብ መጻኢ መደባቶም ተመያዪጦም

ዝሕግዞም ምዪይጥ ኣካዪዶም።
ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ምምሕዳርን
ፋይናንስን ኣቶ ተኪአ ቀለታ፡ ኣብ
ዝሓለፈ ዓመት ዝተተግበሩ ዓበይቲ
መደባት ብዝምልከት መግለጺ ድሕሪ
ምሃብ፡ ኣብ’ዛ ጀሚርናያ ዘሎና ዓመት -
እቲ ዝነበረ ድኹም ጐድንታት ተወጊዱ
ዓጸፋ ክስራሕ ኣተሓሳሲቡ።
ምምሕዳር ዞባ ዘካይዶም ስራሓት
ንኹሉ ኣባል ዘሳትፉ ስለዝዀኑ፡ ናይ
ነፍሲ-ወከፍ ኣባል ተራን ኣበርክቶን

ኣገዳሲ ከምዝዀነ ብምዝኽኻር፡ ኣቶ
ተኪኤ፡ ተገልጋሊ ዝዓግበሉ ስራሕ
ክነጣጠፍ ተላብዩ።
ኣቶ ተኪአ፡ ሰራሕተኛታት ናይ’ቲ
ዞባ ኣብ ዘዝተመደቡሉ ሰራሕ ምሉእ
ሓላፍነት ተሰኪሞም፡ ኣብ ምሕያል
ምንጪ ኣታዊታት ዞባ፣ ምእካብ ውህሉል
ዕዳ ከፈልቲ ግብሪ፣ ንጥፈታት ምግራብ፣
ኣብ ዓጺድን መኼዳን ኣእካልን ከባብያዊ
ጽሬትን ብሓያል ተበግሶ ክሳተፉ
ኣዘኻኺሩ።

ኣብ ኣቑርደት፡ መምዘኒ ብቕዓት ‘ተመሃሮ መባእታ’ ዝግምግም ርክብ ተኻዪዱ
ሚኒስትሪ ትምህርቲ፡ ኣብ ኩለን ናይ
መባእታ ኣብያተ-ትምህርቲ፡ ውጽኢት
ተመሃሮን ብቕዓት ትምህርትን ንምፍታሽ
ክግበር ዝጸንሐ ጻዕሪ ንምግምጋም፡ ኣብ
ኣቑርደት ኣገዳሲ ርክብ ኣቃኒዑ።
ኣብ’ቲ ብክፍሊ ሓፈሻዊ ትምህርቲ
ዝተወደበ ኣኼባ፡ ሓላፊ ኣሃዱ ምዘና
መምህር ትኩእ ኪዳነ ኣብ ዘቕረቦ ጸብጻብ፡
መስርሕ ምምሃርን ምስትምሃርን ኣብ
መባእታ ደረጃ ንምፍታሽ - ኣብ ኩለን
ዞባታት ኣብ ቋንቋ ኣደ፡ ቁጽርን እንግሊዝን

ማይ-ዓይኒ - ውጽኢት ሃገራዊ መርመራ 8ይ ክፍሊ ተዘትዪሉ
ኣብ ንኡስ ዞባ ማይ-ዓይኒ፡ ውጽኢት
ሃገራዊ መርመራ 8ይ ክፍሊ ንምምሕያሽ
ክትግበሩ ኣብ ዘለዎም ስራሓት ዝዘተየ
ርክብ፡ ኣብ ሓውሲ ከተማ ማይ-ዓይኒ
ተኻዪዱ።
ኣብ’ቲ ሱፐርቫይዘራትን ርእሳነ-
መማህራንን ዝተሳተፍዎ ርክብ፡ ሓላፊ
ቤት-ጽሕፈት ትምህርቲ ኣብ’ቲ ንኡስ

ዞባ መምህር ጠዓመ ፍትዊ፡ ኣብ ዝሓለፈ
ዓመት ናይ ዝተመዝገበ ውጽኢት
ጸብጻብ ብምቕራብ፡ እቲ ዕማም ንሓደ
ኣካል ጥራይ ስለዘይግደፍ፡ ኩሉ ኣካል
ሕብረተሰብ እጃሙ ከበርክት ተላብዩ።
ብደረጃ ንኡስ ዞባ ዝተረኽበ ውጽኢት
ምስ ቁጽሪ ተፈተንቲ ብምንጽጻር ትሑት
ምንባሩ ዝጠቐሰ መምህር ጠዓመ፡ ብቕዓት

ተመሃሮ ንምምሕያሽ፡ መማህራን ተወሳኺ
ሓገዝ ትምህርቲ ክደፍኡሉ ኣዘኻኺሩ።
ኣብ መወዳእታ፡ ውጽኢት ተመሃሮ
ንምምሕያሽ ዝሕግዝ እማመታት ቀሪቡ።
ኣብ ንኡስ ዞባ ማይ-ዓይኒ፡ 9 ናይ
ቅድመ-ትምህርቲ፡ 14 ናይ መባእታ፡ 6
ናይ ማእከላይ ደረጃ፡ 2 ድማ ናይ ካልኣይ
ደረጃ ኣብያተ-ትምህርቲ ኣለዋ።

ዘተኰረ መምዘኒ ብቕዓት ከም እተዘርግሐ፣
ብመሰረት’ቲ ካብ 2018 ክግበር ዝጸንሐ
መጽናዕትን ምክትታልን ድማ፡ 70
ሚእታዊት ካብ ተመሃሮ ኣብ ደሓን ደረጃ
ከምዘለዉ ክረጋገጽ ከምእተኻእለ ሓቢሩ።
ኣብ ሚኒስትሪ ትምህርቲ ሓላፊት
ጨንፈር ምዘና ሃገራዊ መርመራ ዶ/ር
ሓሊማ መሓመድ፡ ዕላማ ናይ’ቲ መጽናዕቲ፡
መስርሕ ምምሃርን ምስትምሃርን ብሓፈሻ፡
ኣብ መባእታ ደረጃ ዝወሃብ ዘሎ ዓይነት
ትምህርቲ ድማ ብፍላይ ብምፍታሽ፡

ተመሃሮ ምስ ዕድመኦም ዝመጣጠን
ኣገባብ ኣመሃህራን ዓይነት ትምህርትን
ዝረኽቡሉ ባይታ ንምፍጣር ምዃኑ
ኣረዲኣ።
ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ሓፈሻዊ
ትምህርቲ ኣቶ ሙሳ ሑሴን ናይብ
እውን፡ እቲ ዝተገብረ መጽናዕትን
ዝተዋህበ መምዘኒ ብቕዓትን፡ ኣብ ኣብያተ-
ትምህርትን ተመሃሮን ዘሎ ሕጽረታትን
ድኽመታትን ኣብ ምልላይ ኣጋዳሲ
ምዃኑ ኣስሚሩሉ።

ንመንእሰያት ብሓፈሻ - ተመሃሮ

ኣብ ንኡስ ዞባ ማይ-ምነ፡ ኣብ ማይ-ምነ፡ ፖሊስ ንተመሃሮ ኣስተምህሮ ሂቡ

ድማ ብፍላይ ኣፍልጦኦም
ኣብ ሕጊ ንምዕባይ፡ ኣስተምህሮ
ተዋሂቡ።
ኣዛዚ መደበር ፖሊስ ናይ’ቲ
ንኡስ ዞባ ሰርጌንተ ግርማይ

ስጋለት፡ መንእሰያት ተመሃሮ
ጐድኒ-ጐድኒ ኣካዳሚያዊ
ትምህርቶም ኣብ ሕጊ ዘለዎም
ኣፍልጦን ንቕሓትን ብምብራኽ፡
ካብ ገበናትን ሃሰይቲ ወልፊታትን

ክሕየቡ ኣተሓሳሲቡ።
ተልእኾን ዕማማትን ፖሊስ
ብሰፊሑ ዘብርሀ ሰርጌንቲ ግርማይ፡
ገበን ምክልኻል ንኣባላት ፖሊስ
ጥራይ ዝግደፍ ተልእኾ ስለዘይኮነ፡

ኩሉ ኣካል ሕብረተ-ሰብ ካብ ገበን
ርሒቑ፡ ንገበነኛታት ኣብ ምቅላዕ
ኣበርክቶኡ ከዕዝዝ ተላብዩ።
ሓላፊ ምክልኻል ገበን ኣቶ
ተኽላይ ቀለተ፡ ኣብ ዝሓለፈ

ዓመት ናይ ዝተመዝገበ በደላትን
ገበናትን ጸብጻብ ድሕሪ ምቕራብ፡
ተመሃሮ ገበንን ሓደጋታትን ኣብ
ምክልኻል ምስ ፖሊስ ክተሓባበሩ
ጸዊዑ።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 3

ኣገናዕ - ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ!!
ኤርትራ፡ ሳላ’ቲ ይትረፍ ንዝወቕዕዎ
ትንዕ ንዝበልዎ እውን ኣሕሚሙ ዝዘብጥ
ናይ ምክልኻል ሓይላ፡ ርሕቕ ኢልካ
ትሕመ’ምበር ዘይትትንከፍ ሃገር ኮይና
ናብ 2023 ተሳጊራ ኣላ። ሓይልታት
ምክልኻል ኤርትራ፡ ናብ ኤርትራ ገጹ
ዝውጠም ስግኣት ብጅግንነታዊ ቅያ
ኣልጊሱ፡ ንጸላእቱ ሓመድ ኣልሒሱ፡
ንሃገራዊ ድሕነትን ልኡላውነትን
ኤርትራ ኣውሒሱ ብዘይዋዕዋዕታ ዓወቱ
ይጽምብል ኣሎ።
ጸላእቲ ህዝቢ ኤርትራ፡ በቲ ኣሕማሚ
መውቃዕቲ ምስ ተላደዱ “ሓመድ
ልሒስና ንትንስእ” ክብሉ’ኳ እንተፈተኑ፡
ዝተለዂሰሰ ሕቖ ዳግማይ ክቐንዕ ግን
ኣይከኣለን። ስንጡቕ ትዕቢት ነፊሱ፡ ኪኖ
ምልሓስ ሓመድ ኣብ ሓመድ ከንገርግሩን
ክግዕሩን ደኣ ተራእዩ። ሓይልታት ኤርትራ
ዝሓፈሶ ዓወት ንታሪኽ ኣቐሚጡ ናይ
ተዓዊተ ድሃይ ኣየስምዐን ዘሎ። ምስጢር
ዓወቱ ሓቲሙ ትም እንተበለ ኣብ ግዜ
ዓወት ልቢ ምዕባይ ከም ዘድሊ ካብ
ምርዳእ ዝነቐለ እዩ። ልዕሊ ኩሉ ትሕትና
ክሳራ ስለ ዘይብሉ።
ኣብ’ዛ ሓይሊ እንተዘይኣርኢኻያ
ንዝብጽሓካ ፍትሒ ኣብ ትሽቱሻ
እትሓብእ ዓለም፡ ህላወ ኣድማዒ ሓይሊ
ምክልኻል ቅድመ-ተደላዪ ረቛሒ
ንድሕነትን ልምዓትን እዩ። ሓበን፡ ክብረት፡
ኩርዓት ብዘይሓያል ሰራዊት ተረኽበ
ማለት ዘበት። ህዝቢ ኤርትራ በቲ በብእዋኑ
ዝሕደስ ጅግንነታዊ ቅያ ሰራዊቱ፡ ሓበኑ፡
ክብረቱ፡ ኩርዓቱ ክሳብ ከፈር ሰፊሩ
ክነብር ጸኒሑ ኣሎ። ክቡር ፕረዚደንት
ኢሳይያስ ኣፍወርቂ - ኣብ ናይ ሓድሽ
ዓመት መልእኽቱ፡ “ኣብ ሕቚፊ ህዝቡ
ዝመውቕ ሓይልታት ምክልኻል፡ ዛጊት
ንቀንጠብጠብ ወራር ተደናደንትን
ዓንደርትን ዝእድብ ቅያ ስርሒታት ጸረ-
መጥቃዕቲ ኣመስኪሩ ኣሎ። ሓበነይ ደረት
የብሉን” ብምባል - ነቲ ካብ ሓደ ናይ
ዕላማ ሰራዊት ጥራይ ዝምንጩ ስምዒት
ሓበን መስኪርሉ።

ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡ ነቲ
ንሰማይ ዝቐድድ፡ ንመሬት ከኣ ዝፈግእ
ፈኸራ ዓንደርቲ ምስናይ ናይ ምቁንጻብን
ብድዐን ቃላቶም እዝኒ ከይሃበ ዝወሰዶ
ጸረ-መጥቃዕቲ፡ ንሓይሊ ፈከርቲ ፈኸራ
ኰይኑ ከምዝተርፍ ገይሩዎ። ብድዐ ከም
ልግዐ ተዓንጊሎም ዝዓበዩ ብድዐኛታት፡
ከም’ቲ “ሰብ ምስ ኣመሉ፣ ድርዕቶ ምስ
ቍማሉ. . .” ዝበሃል፡ ምስ ሕማቕ ኣመሎም
ተደርብዮም ኣለዉ። እቲ ኣካሎምን
ነብሶምን ዝረመሰ ሕዱር ሕማም ነብሰ-
ለጠቕነት ንኤርትራ ብምስዓር ጥራይ
ዝፍወስ እናመሰሎም፡ ዝገበርዎ ህልኽን
ሃልክን ጻማ ኣይተረኽቦን።
ብናይ ድቀት ስምዒት ዝሰንከለ ሓንጎል፡
ልዙብ ሓሳብ ከቕርብ ኣይክእልን እዩ።
ብዕግርግርን ፈንጠርጠርን ንነብሶም
ከዕኩኹ ብምሕሳብ፡ ነቲ ብፍቕሪ ሃገሩን
ህዝቡን ተደሪኹ ዝዋግእ ሓይልታት
ምክልኻል ኤርትራ፡ ብተደጋጋሚ
ተዃቲኾምዎ እዮም። ጫፍ ትዕግስቲ
ነድሪ ስለዝኾነ ከኣ፡ ነዲሩ ተላዒሉ ጅግንነት

ቀደሙ ከም ዝተወርሰን ዝተሓደሰን
ኣመስኪሩ።
መንደቕ መኸተን ጽንዓትን ኤርትራ፡
ብመንደል ክፍኣት ተተንዂሑ ክወድቕ
ወይ ክነቅዕ ፍጭም ኢሎም ተጸብዮም
ከብቅዑ፡ እቲ ክርእይዎ ዝደለዩ ከይረኣዩ
ጸሓይ ከይዳቶም።
ኣብ እንቋቚሖኡ እንከሎ ዝንቁ ጫቚት፡
ክሰርር ኣይክእልን እዩ። ንኤርትራ ከም
ኣረጊት ዓለባ ቀዲድካ ከም ዘይነበረት
ንምግባር ዝነበረ ታህዋኽ መዐቀኒ
ኣይነበሮም። ንኽትህውኽ ምህዋኽ ዕምሪ
ዘወስኽ ከምዘይኮነ፡ ንመጻእቲ ወለዶታት
ዝኸውን ዓቢ ምህሮ ተቐሲሙ ኣሎ።
ከም’ቲ ተሃዊኻ ዝተፋትሐት ሰበይቲ ንፋስ
ምስ ኣተዋ “ሰኣን ሕራይ፡ ኣጥፋእኩዋ
ናብራይ” ኢላ ዝበሃል ድሃይ ጣዕሳ
ይስማዕ ኣሎ። ይኹን’ምበር፡ ነቲ ብሰሪ
ዕዉር መሪሕነት ናብ ህጉም ዘእተዉዎ
ህዝቢ ይቕረ ከይበሉ፡ መዲድ ተሰኪሞም
ኣብ ቅድሚ ጐይቶቶም ይቕረ ክብሉ
ምጉንባሶም ዘተሓሳስብ እዩ።

ኣብ ልዕሊ ህዝቦም ዘለዎም ንዕቀት
ልዕሊ’ቲ ሓደ ጥዑይ ኣእምሮ ክግምቶ
ዝክእል እዩ። እንተ እቲ ሕሳቡ ብመገዲ’ቲ
ፈዳዪ ሕነ ዝኾነ ሰራዊቱ ዝገበረ ህዝቢ
ኤርትራ፡ ይቕረ ብድዐኛታት ዝዓብሰሉ
ስለዘይብሉ ዝጽበዮ ኣይኮነን።
ከይተንከፍካዮ ዘይልዓል ሓይልታት
ምክልኻል ኤርትራ፡ ንቐንጠብጠብ
ዓንደርቲ ኣደብ ኣትሒዙ ሰራዊት ድሕነትን
ልምዓትን ሃገሩ ምዃኑ ኣመስኪሩ ይርከብ።
‘ኣብ ዘይመንጠቢትክን ኣይተእትዋ
ኢድክን’ እናተባህለ፡ ቀንጠብጠብ ምባል
ኢድካ ምቕንጣብ እዩ ዘስዕብ። እቲ
ኣብ ዘይኲናቱ ተጠቢሱ ዝሓረረ ውጹዕ
ህዝቢ፡ እቲ ተጠንቀቕ ዝበሎ እምበር እቶም
ኣጆኻ ዝበልዎ ከም ዘጥፍእዎ ዝጠፍአ ምስ
ጠፍአ ተረዲእዎ ኣሎ። ንዘይትሓኹሮ ጎቦ
ክትሓኩር ሃራምበኻ ምውጻእ፡ መወድኢ
እግሪ ጥራይ እዩ ዝኸውን።
ዝዓበየ ምንጪ ሓይሊ ናይ ሓደ ሰራዊት፡
ካብቲ ባህሊ ናይ ህዝቡ እዩ ዝፍልፍል።
ሰራዊት ከምቲ ዝተዓለሞ ዘይኮነስ ከም
ህዝቡ እዩ ዝመስል። ጽኑዕ፡ ንቑሕ፡ ስጡም፡
እዱብ ህዝቢ ንዓኡ ዝመስል ሰራዊት
እዩ ዝወልድ። ምስ ባህሪ ሓይልታት
ምክልኻልን ሃገራዊ ጠባይ ኤርትራን
ብምዝማድ፡ ኣርባዕተ ሓቅታት ክጠቅስ።
ቀዳማይ - ትም ምባልን ዓቕሊ ምግባርን
ፍርሓት ኣይኮነን። ትም ምባል፡ ዓቕሊ
ምግባርን በትርኻ ዘይምውጥዋጥን
ንፈከርትን ብድዐኛታትን ፍርሓት እዩ
ዝመስሎም። ሰራዊት ንድሕነትን ልምዓትን
ሃገር ዝሕሉ’ምበር መፈከሪ እትጥቀመሉ
ኣይኮነን። ሰራዊት ኤርትራ፡ በትሩ
ዘቐምጠሉን ዝመዝዘሉን እዋን ጽቡቕ
ገይሩ ስለዝፈልጥ ኣዋጣዋጢ ኣይኮነን።
ከምቲ “ዝገብር ንኣደኡ ነይነገር!” ዝብሃል፡
ሰላሕ ኢሉ ዕዮኡ ምግባር እዩ ባህሉ።
እቲ ዝገብሮ ኣይነግርን፣ ነቲ ዝገበሮ ከኣ
ኣይምድርን። ዓቕሊ መግለጺ ሓይሊ እዩ።
ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡ ንዓቕሊ
ከም መጎልበቢ ሓይሉ እዩ ዝጥቀመሉ።
ዓቕሉን ሓይሉን መዚኑ፡ ንውጥን ጸልእቱ
ኣምኪኑ፡ ድሕነት ሃገሩ ኣስፊኑ መሰስ ዝበለ
ሰራዊት ንሓዋሩ ትንዕ ዝብሎ የብሉን።
ዝናን ፋናንን ዝዓጠቐ ሰራዊት ኣፍ ከፊቱ
ዘፈክር የብሉን።
ካልኣይ - ዘመዝገብካዮ ዓወት ምቅላሕ
ንዓወትካ ዝውስኸሉ የብሉን። ብሄረ
ብዳውየት “ዘረባ ብሩር እንተኾይኑ፡
ስቕታ ወርቂ እዩ” ዝብል ምስላ ኣለዎም።
ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ብግብሪ
እምበር፡ ብቓላት ናይ ምዝራብ ኣመል
የብሉን። ኣብዚ ዞባ ዝነበረ ሚዛን ሓይሊ

ስምኦን ወልደሚካኤል ፈንጢሑ ከም ብሓድሽ ወዲንዎ ከብቅዕ፡
ምስቲ ኣብ ባይታ ዝጨበጦ ዓወት ዝዳረግ
ናይ ዓወት መቓልሕ ከስምዕ ብዙሓት
ተጸብዮምዎ እዮም።
ስቓታ ሓይልታት ምክልኻል፡ ልዕሊ
ዓውታ ዘጽምም እዩ። ጸላእትና ብስቕታና
ወትሩ ምስ ተሸበሩ እዮም። ኩሉ ግዜ
እቲ ጥርሑን እቲ ዝሰባበርን እዩ ድምጺ
ዝገብር።
ሳልሳይ - ኣብ እዋን ኲናት ውሑድ ደም
ንምፍሳስ ኣብ እዋን ሰላም ብዙሕ ምርሃጽ
የድሊ። ነገራት ከይኮኑ ተቐሪብካሎም
ምጽናሕ፡ ናይ ብቑዓት ስራሕ እዩ።
ኤርትራ ሰለይ እናበለት እቲ ክትገብሮ
ዘለዋ እናገበረት ክትከይድ ስለ ዝጸንሐት፡
ደድሕሪ ዝኽሰቱ ፍጻሜታት ኣይጐየየትን።
ሰራዊት ኤርትራ ደሙ ብርሃጹ ናይ
ምዕቃብ ነዊሕ ታሪኽ ኣለዎ። ንጽቡቕ
እናተመነየ ንኽፉእ ከኣ እናተዳለወ ሳላ
ዝጸንሐ፡ ነቶም ሰላሙ ከንፍጹ ዝተሃወጹ
ጸላእቲ ኣብኒንዎም ይርከብ።
ራብዓይ - ንቕሓትን ጽንዓትን እዩ
ሓይሊ። ፍቕዲ፡ ዕጥቂ፡ ልብሲ. . . ወዘተ
ንግዳማዊ ትርኢት ናይ ሓደ ሰራዊት
ጥራይ እዩ ዝነግር። ኣድማዕነት ሓደ
ሰራዊት ብመልክዕ ዘይኮነ ብትሕዝቶኡ
እዩ ዝውሰን። ልዕሊ ግዳማዊ ትርኢት
ውሽጣዊ ብቕዓት እዩ ወሳኒ። ንቕሓትን
ጽንዓትን ዝጨበጠ ሰራዊት ሰዓሪ የብሉን።
እቲ ንቑሕ ውሑድ ምእኩት እዩ።
ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡ ንምድርን
ባሕርን ኤርትራ ክጥምት ዝፈጠጠ ደፋር
ዓይኒ ኣንቊሩ፡ ንትዕቢተኛን ተጓጣይትን
መልሓስ ቆሪጹ፡ ዝተጠረረ መሬቱ
ኣምሊሱ ጋማ ዓወት ኣሲሩ ይርከብ። እቲ
ጸላእትና መንጸሮር ኮይንዎም ዘሎ፡ ኪኖ’ዚ
ናይ ሎሚ ዓወቱ - ጽባሕ ክገብሮ ዝኽእል
ስለ ዝፈልጡ እዮም። ታሪኻዊ ሓላፍነቱ
ብብቕዓት ኣልዒሉ ንኤርትራ ኣማዕዲኻ
ትርአ’ምበር ዘይትርገጽ ሕፍርቲ ግራት
ገይርዋ ዝርከብ ሓይልታት ምክልኻል፡
ሓያል ጥራይ ዘይኮነ ልዕሊ ኩሉ ስሩዕ እዩ።
ንምስሊ ጭውነትን ጅግንነትን ሰራዊትና
ብጠቐር ኣበሳ ንምጽያቕ - ብግዕዙያት
ዝበሃል ግዕዙይ ወቐሳ ክለግቦ ኣይክእልን
እዩ። ግዕዙያት ንጅግና ሰራዊት መግለጺ
ክገብርሉ ብቕዓት የብሎምን። ሰራዊት
ኤርትራ፡ ካብቲ ጅግና ህዝቡን ኣድነቕቲ
ጅግንነት ዝኾኑ ካልኦትን ዝግዘሞ ዘሎ
ሞጎስ መሊኡ ዝፈስስ እዩ። ካብ ሞጎስ
ህዝቢ ዝዓቢ ንሰራዊት ዘህጥር መግቢ
ስለዘየለ ከኣ፡ ሕሜታን ምውንጃልን ውሻጠ
ዘፍርዮ የብሉን።
ህዝቢ ኤርትራ፡ ሳላ ጅግንነታዊ ቅያ
ሰራዊቱ ካብ ዝተሓስበሉ መዓት ኣምሊጡ
ጥራይ ዘይኮነ ስግእቱ ቀንጢጡ ልምዓታዊ
ዕዮኡ ከሳልጥ ብልዑል ተስፋ ንዓመተ-
2023 ተቐቢልዋ ኣሎ። መፈንጠራ
ክፍኣት ነጢሩ ኣብ ዝሓሸ ባይታ ደው
ምባሉ ዝመረሮም ደንበ ስዑራት፡
ንሰራዊቱን መራሕቱን ከነውሩ ይነብሑ
ኣለዉ። እቶም በቲ ንጸላእቱ ስዒሩ
ንስዑር ዝግባእ ጽዋእ ኣመንጊጉ ዘስተየ
ኣርሓ ሰራዊት ኤርትራ ዝባህረሩ ክሳብ
ናብ ውነኦም ዝምለሱ፡ “ሰራዊት ሻዕብያ”
ክብሉ ክነብሩ እዮም።
ኣርሓ ዝኸውን ምስ ዓበየ ዘይኮነስ ጌና
ብብተዩ እንከሎ እዩ ዝፍለጥ። ወለዶ
ሳዋ፡ ታሪኽ ጅግንነት ናይዛ ሃገር ከም
ሰንሰለት ተኣሳሲሩ ካብ ወለዶ ናብ
ወለዶ ከይተበትከ ከም ዝሰገረ ኣመስኪሩ
እዩ። ሕድሪ ተሰኪሙ፡ ዕጥቁ ኣስጢሙ፡
ተጸሚሙ ሳላ ዝሓርኮተ ኣብ ቅድሚ
መማህራኑ ሞጎስ ክረክብ በቒዑ። ዕጥቂ
ዋርሳይ ይከኣሎ ክሰጥም እንከሎ - ዕጥቂ
“ወይከ ፈተኽ. . .” እናበለ ትልኽ ክብል
ዝጸንሐ ጉጅለ ክድርበ ንዕዘብ ኣሎና።

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 4

መበቈል ተኽሊ ምቁር ድንሽ፡
ኣብ ደቡብ ኣመሪካ ዀይኑ፡ ኣብ
ጓቲማላ፡ ኮሎምብያ፡ ኤኳዶር፡
ከምኡ’ውን ሰሜናዊ ሸነኽ ፔሩ
ካብ ኣስታት 8000-6000 ቅድሚ
ልደት ክርስቶስ ኣቢሉ ክበቍል ከም
ዝጀመረ ይፍለጥ።

ምቁር ድንሽ፡ ኣብ ከባቢና ሓደ
ካብቶም ፍሉጣትን ተቐባልነት
ዘሎዎን መግቢ ወዲ-ሰብ ኰይኑ፡
ብፍላይ ኣብ ምብራቕን ማእከላይን
ኣፍሪቃ ከም፡- ኡጋንዳ፡ ኮንጎ፡ ኬንያ፡
ብሩንዲ፡ ሩዋንዳ፡ ታንዛንያ... ከም

መዓልታዊ መግቢ (Staple food)
ይወስድዎ።

ምቁር ድንሽ ናብ ሃገርና ቅድሚ
ብዙሕ ዓመታት ብዝተፈላለየ
መገዲ ከም ዝተኣታተወ ዝንገረሉ'ኳ
እንተዀነ፡ ብዝሰፍሐ መገዲ ግና
ሃገራዊ ኢንስቲትዩት ሕርሻዊ
ምርምር፡ ኣብ 2000 ዓ.ም ካብ
CIP ዝተባህለ ኣብ ኬንያ ዝመደበሩ
ኣህጉራዊ ትካል ምርምር ድንሽን
ምቁር ድንሽን፡ 19 ዓሌታት ናብ
ነቑጣ ምርምር ሓልሓለ ከም
ዘተኣታተወ ይፍለጥ።

ነዞም እተጠቕሱ ዓሌታት ድማ
ንኣስታት 5 ዓመታት ኣብ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ወቕትታት ፈተነታት
ተኻዪድሎም። ካብዚኣቶም ድማ
5 ምሩጻት ዓሌታት ተለልዮም ናብ
ሓረስቶት ክዝርግሑ ጀሚሮም።

እንተዀነ ተጠቀምቲ ህዝቢ ይዅኑ
ሓረስቶት ምስ ልምዓት ምቁር
ድንሽ ይኹን ኣሰራርሓኡ ከም
መግቢ ብዙሕ ሌላ ስለ ዘይጸንሖም፡
ከምቲ ዝድለ ተኣታትዩ ክብሃል
ኣይከኣልን። ኣብዚ እዋን'ዚ ግና
ሚኒስትሪ ሕርሻ፡ ንምቁር ድንሽ ከም
መግቢ ህዝቢ ብሓፈሻ ከም መግቢ
ህጻናት ድማ ብፍላይ ንምትእትታዉ
ምስ ዝምልከተን ኣካላት መንግስቲ
ይዅን ምምሕዳራት ብምትሕብባር
ዓቢ ወፍሪ ኣበጊሱ ኣሎ።

መኣዛዊ ትሕዝቶ ምቁር ድንሽ

ምቁር ድንሽ፡ ንደቂ-ሰብን
እንስሳን ዝጠቅም ሃብታም ትሕዝቶ
ካርቦሃይድሬይት፡ ቫይታሚናትን
ማዕድናትን ከም ዘሎዎ፡ ብመጽናዕቲ
ዝተረጋገጸ እዩ።

ከም ዚንክን ካልሽዩምን ዝኣመሰሉ
ማዕድናት፡ ካብ ቫታሚናት ድማ
ቫይታሚን ሲ፡ ቢ፡ ኤ ይርከብዎ።

ዓሌታት ምቁር ድንሽ

ዓሌታት ምቁር ድንሽ ዝተፈላለየ
ሕብሪ ዘሎዎም ኰይኖም፡ ብፍላይ

ኣራንሾኒ ሕብሪ (Orange fleshed)
ምንጮም ካብ ካሮቲን (Beta-
Carotene) ስለ ዝዀነ፡ ሃብታም
ትሕዝቶ ቪታሚን ኤ ከም ዘሎዎ
ይፍለጥ። ስለዚ፡ መዓልታዊ ካብዚ
ዓሌት እንተ ተመጊብና፡ እኹል
ዝዀነ ቪታሚን ኤ ክንረክብ
ንኽእል። ኣብዚ እዋን፡ ኣብ ዓለምና
ብፍላይ ድማ ኣብ ምምዕባል ዝርከባ
ሃገራት፡ ብዙሓት ሰባት ብሰንኪ
ሕጽረት ቪታሚን ኤ ይሳቐዩ ከም
ዘለዉ ዝፍለጥ ኰይኑ፡ ኣራንሾኒ
(orange fleshed) ምቁር ድንሽ
ምምጋብ፡ ኣብ ምፍታሕ እዚ
ጸገም ዓቢ ኣበርክቶ ከም ዘሎዎ
ይፍለጥ።

ምቁር ድንሽ ተጻዋርነት ናይ ደርቂ፡
ሕማማትን ባልዓትን ስለ ዘሎዎ፡
ብዘይ ዝዀነ ጸገም ኣብ ምህርቲ
ክበጽሕ ዝኽእል ተኽሊ ስለ ዝኾነ፡
ከምኡ'ውን ኣብ ሓደ ሄክታት
ካብ 400-600 ኩንታል ክርከብ
ይኽእል። ኣብ ሃገርና'ውን ስሩዕ
ሕርሻዊ ንጥፈታት ብምክያድ ኣዝዩ
ኣኽሳቢ ከም ዝኸውን ዘጠራጥር
ኣይኰነን።

ምቁር ድንሽ፡ ሃብታም መኣዛዊ
ትሕዝቶ ስለ ዘሎዎ፡ ምስ’ቲ ኣብ
ኤርትራ ክበቍል ዘሎዎ ተኽእሎ
ርኢኻ፡ ብሰፊሑ ንምትእትታዉ
ክስርሓሉ ይግባእ። ስለዚ፡ ምቁር
ድንሽ ኣብ ሃገርና ኣብ ምርግጋጽ
ውሕስነት መኣዛዊ መግቢ ዓቢ
ኣበርክቶ ክህልዎ ምዃኑ ርዱእ'ዩ።

ዑደት ህይወት ተኽሊ ምቁር ድንሽ

ተኽሊ ምቁር ድንሽ ናብ ምህርቲ
ንኽበጽሕ ዝወስደሉ ግዜ ካብ ዓሌት
ናብ ዓሌት ዝፈላለ'ኳ እንተዀነ፡
ብሓፈሻኡ ግና ካብ 4 ክሳዕ 6
ኣዋርሕ የድልዮ።

ምብዛሕ ተኽሊ ምቁር ድንሽ

ተኽሊ ምቁር ድንሽ ብኽልተ
ኣገባብ ክባዛሕ ይኽእል። ንሳቶም
ድማ፡-

ሀ. ብጉንዲ/ ብዓካር (Asexual
Propagation)፡- ካብዚ ዓይነት
ኣገባብ ምብዛሕ፡ እቲ ዝበለጸ
ብጉንዲ ዝባዛሕ እዩ። ምኽንያቱ
ብጉንዲ ዝባዛሕ፡ እቲ ዝቐልጠፈን
ዝወሓደ ወጻኢታት ዝሓትትን እዩ።

ለ. ብዘርኢ (Sexual Propagation)፡

- እዚ ዓይነት ኣገባብ ምብዛሕ
ንተመራመርቲ ወይ ንመጽናዕቲ
ዘገልግል እዩ።

ምቁር ድንሽ
ፍቱን ምንጪ መኣዛዊ መግቢ ቘልዑ

ብልጫታት ምቁር ድንሽ ኣብ
ልዕሊ ካልኦት ኣሕምልቲ

1. ምቁር ድንሽ ሓረግ ቆሪጽካ
ብምትካል ብዝቐለለ መገዲ ክባዛሕ
ዝኽእል ተኽሊ ብምዃኑ፡
2. ኣብ ሓደ ሄክታር ዝርከብ እቶት

ምህርቲ ኣዝዩ ዓቢ (ብርኩት)
ብምዃኑ፡
3. ምቁር ድንሽ ሃብታም መኣዛዊ
ትሕዝቶ ስለ ዘሎዎ፡
4. ምቁር ድንሽ ተጻዋርነት ናይ
ሕማማትን ባልዓትን ስለ ዘለዎ፡
ብዘይ ዝዀነ ጸገም ኣብ ምህርቲ
ክበጽሕ ዝኽእል ተኽሊ ብምዃኑ፡
5. ኣብ ትሑት ፍርያምነት ሓመድ
ዝተተኽለ ምቁር ድንሽ ምስ ካልኦት
ዘራእቲ ወይ ኣሕምልቲ ብምውድዳር
ዝሓሸ እቶት ስለዝርከቦ፡
6. ምቁር ድንሽ፡ ልዑል ናይ ድርቂ
ተጻዋርነት ስለ ዘሎዎ፡ ምስዚ ኣብ
ዓለም ዝርአ ዘሎ ክሊማዊ ለውጢ
ብተዛማዲ ኣድማዒ ምህርቲ ክሕፈሶ
ይኽእል፡
7. ምቁር ድንሽ ብዘይካ መግቢ ሰብ
ንመግቢ እንስሳ እውን ክንጥቀመሉ
ንኽእል።
8. ኣብ ሓደ እዋን፡ ብብዝሒ
ምህርቲ ኣብ ዝእከበሉ ግዜ ምቁር
ድንሽ ብረቂቕ ተቐርዲዱ ብምንቃጽ
ብሓርጭ መልክዕ ተለዊጡ፡ ክሳዕ
ሽዱሽተ ወርሒ ክኽዘን ይኽእል።

(ካብዚ ሕታም ጀሚርና እምበኣር፡
ብተኸታታሊ እተፈላለየ ኣገባብ ኣሰራርሓ
ምቁር ድንሽ ክነቕርበልኩም ኢና።)

ምድላው ኣልጫ ብምቁር ድንሽ

ዘድልዩ ጥረ-ነገራትን ዓቐንን
- ዓካር ምቁር ድንሽ - 1 ኺሎ
- ሽጉርቲ - 2 ዓካር ማእከሎት
- ዘይቲ - ከም ኣድላይነቱ

- ፉል ብማይ ዝበሰለ (ከም ኣማራጺ) - ¼ ኺሎ
- ጉዕ፡ ኣዝማሪኖ፡ ፐርሰሜሎ፡ ሽጉርቲ ጻዕዳ፡ ጨው ከም ኣድላይነቱ

ኣገባብ ኣሰራርሓ ኣልጫ
እቲ ሽጉርቲ ንነዊሕ ተመቲሩ፡ እቲ ምቁር ድንሽ ድማ ተሓጺቡ፡ ተመቲሩ፡ ብዘይቲ ይቕሎ። ክልቲኡ ክሳዕ ዝበስል፡ ጽቡቕ ጌርና ነወሃህዶ። ቀጺልና፡ ኮመደረ ብዝደለናዮ ቅርጺ መቲርና ነእትዎ። ምስ ተወሃሃደ፡ ነቲ ጉዕ፡ ጻዕዳ ሽጉርቲ፡ ፐርሰሜሎ፡ ኣዝማሪኖ ከምኡ’ውን ጨው ኣእቲና ነወሃህዶ። ኣብ መወዳእታ፡ እቲ ብሱል ፉል ተጣሒኑ ይተሓዋወስ። ብድሕሪ'ዚ ንመዓላ መግቢ ድሉው ይኸውን። ምንጪ፦ መወከሲ ጽሑፍ ምቁር ድንሽ

ፊልማዊት መዓሾ ኤርምያስ ሰሎሞን

ሕርሻን

መግብን

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 5

ሃ.ማ.መ.ተ.ኤ. ምኽሪ ብተሌፎን ካብ ዝጅምር፡ ብዙሓት መንእሰያት ተጠቐምቲ ናይ’ዚ ኣገልግሎት ኮይኖም ኣለዉ። ንኡስ ዓምዲ “ሕቶ ሕቶ ሸባብ ሸባብ” እምበኣር ንገለ ካብ’ቲ ብቑጽሪ ስልኪ 124256 ወይ ብቑ.ሳ.ጶስጣ 1042 ናብ “ሆት ላይን” ዝቐርብ ሕቶታት እያ እትምልስ።

ኣማኻሪት፤ ሄለው፡ ናብ ሃማመተኤ
ኣገልግሎት ምኽሪ ብቴለፎን
ደዊልኩም ኣለኹም።

ደዋሊት፤ ሄለው ከመይ ውዒልኪ?
ምኽሪ ደልየ’የ ዝድውል ዘለኹ።

ኣማኻሪት፤ ጽቡቕ! ኣነ ኸኣ
መርሓባ እብለኪ። ቅድሚ ናብ ምኽሪ
ምእታውና ግን ስምኪ፡ ትድውልሉ
ዘለኺ ቦታን ዕድመኽንዶ ክትነግርኒ?

ደዋሊት፤ ሃናእ እብሃል። ካብ
ኣስመራ’የ ዝድውል ዘለኹ።
ዕድመይ ድማ 26 ዓመት’ዩ።

ኣማኻሪት፤ ሃናእ፡ እንታይ
ክሕግዘኪ።

ደዋሊት፤ ንጥዕና ዝምልከት’የ
ክሓተኪ ደልየ። ይክኣል ድዩ?

ኣማኻሪት፤ ጸገም የለን።
ይክኣል’ዩ።

ደዋሊት፤ የቐንየለይ! ናይ ማህጸን
ጸገም ኣለኒ። ብዛዕብኡ’የ ምኽሪ
ደልየ።

ኣማኻሪት፤ እንታይ ዓይነት
ጸገም’ዩ?

ደዋሊት፤ ኣየናይ’ሞ ኢለዮ። ቅድሚ
ሓደ ዓመት’የ ሓሪሰ። ድሕሪ ሕርሰይ
ዝፈሰሰ ደም ግን እዚ ኣይብሃልን’ዩ።
ኮታስ ህይወተይ ኣብ ትሕቲ ፈጣሪ
ሳላ ሓካይም’ያ ድሒና። በኳር ስለ
ዝኾንኩ ኣዝየ’የ ሰንቢደ። ሓቂ
ይሓይሽ፡ ሽዑ በቃ፡ “እንቋዕ’ሞ ሕጂ
ደሓንኩ፡ ድሕሪ ሕጂ ኣይወልድን’የ፡
” ኢለ’የ ምሒለ። እንተኾነ፡ ሓንቲ
ሒዘ ከዕርቦ ኣይተዋሕጠለይን።
ሕጂ መደወልየይ ብዛዕባ’ቲ ሽዑ
ዘጋጠመኒ ተርእዮ ሓበሬታ ክትህቡኒ
ኢለ’የ። ማለተይ ካልኣይ ቈልዓ
እንተደገምኩሲ ከመይ’ዩ?

ኣማኻሪት፤ ካልእ ጸገማት ማህጸንከ
ኣለኪ ድዩ?

ደዋሊት፤ ክሳብ ሕጅስ ዝፈለጥክዎ
የብለይን።

ኣማኻሪት፤ ሕማም ማህጸን ኣለኒ
ኢልክኒ ኢለ’የ ሃናእ?

ደዋሊት፤ እወ ንሱ እንድዩ’ሞ እቲ
ሕማም። ካብ ንህይወትካ ዝፈታተን
መድመይቲ ዝብእስ ሕማምዶ ክህሉ
ኢሉ?

ኣማኻሪት፤ ሓቅኺ ሃናእ፡
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ እቲ ዝበኣሰ
ጠንቂ 60% ሞት ኣዴታት ድሕሪ
ሕርሲ እዩ። እንተኾነ፡ መድመይቲ
ድሕሪ ሕርሲ ደኣ’ምበር ሕማም
ማህጸን ኣይኮነን ዝብሃል። ግን
ድሕሪ’ቲ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ሓካይም ብዛዕባ ኩነታትኪ ሓበሬታ

ኣይሃብኹን ድዮም? ወይ ንስኺ
ሽዑ ዘይሓተትክዮም?

ደዋሊት፤ ሽዑ ደኣ ብዙሕ ሓበሬታ
ይህቡኒ ነይሮም’ምበር። ኣነ ግን
ከምቲ ዝበልኩኺ ብዙሕ ደም ስለ
ዝፈሰሰኒ በቲ ሰንቢደ በቲ ተዳኺመ
ዋላ ሓንቲ ኣይሓዝኩን። ስቕ ኢለ
ጥራይ ሕራይ፡ እወ እብሎም ነይረ።
ሓቂ ክዛረብ እንቋዕ ጥራይ ሕጂ ካብ
ሞት ወጻእኩ ዝብል ስምዒት ስለ
ዝነበረኒ’ውን ናይ መጻኢ ክመኽሩኒ
ከለዉ ኣይተገደስኩሎምን።

ኣማኻሪት፤ እሞ ድሕሪ ብዙሕ ደም
ምፍሳሱ ደኣ እንታይ ተገይሩልኪ?

ደዋሊት፤ ናይ ሓይልን ደምን
ተዋሂቡኒ።

ኣማኻሪት፤ ካልእከ?

ደዋሊት፤ ካልእ ከኣ መጨበጢ
ማሕጸን መርፍእ ወጊኦሙኒ። በቃ
እተን ኣነ ዝዝክረን ንሰን’የን።

ኣማኻሪት፤ ጠንቂኸ እንታይ’ዩ
ኢሎሙኺ?

ደዋሊት፤ እንታይ’ሞ ፈሊጠ።
ከምቲ ኣቐዲመ ዝነገርኩኺ’ዩ።
ንዘረበኦም ግዲ ኣይገበርኩሉን።

ኣማኻሪት፤ እቲ ዝበለጸ’ኳ እቶም
ሽዑ ብቐረባ ኩሉ ኩነታትኪ
ዝፈልጥዎ ሓካይም ዝሃቡኺ
ሓበሬታን ምኽርን እንድዩ ነይሩ፣
ንሱ ካብ ኣምለጠኪ ግን ነቲ ዝነበረ
ኩነታት ክንፍትሽ። ብዝኾነ ሕርስኺ
ከመይ ነይሩ ሃናእ?

ደዋሊት፤ ሕርሰይ ደኣ ከም በኳር
መጠን ጽቡቕ’ዩ ነይሩ። ማለተይ
ሓጺር’ዩ ነይሩ። እንተኾነ ጓለይ 4
ኪሎ ግራም ስለ ዝነበረት፡ ኣብታ
ግዜ ሕርሲ ማራ’ያ ኣዳኺማትኒ።

ኣማኻሪት፤ ማንታ ርእሲ ናይ
ቈልዓኸ ብዝሑ ከመይ ነይሩ?

ደዋሊት፤ እዋይ! ማንታ ርእሲዶ

በልኪ! ውሑጅ’ዩ ዝብሃል። ኣነ
ኣፍልጦ ስለ ዘይነበረኒ እንታይ’ዩ
ኢለ ኣዝየ’የ ተሻቒለ። ሽዑ እቶም
ዝከታተሉኒ ዝነበሩ ሓካይም
መሐንበሲ ናይ ቈልዓ’ዩ ዝፈስስ
ዘሎ ኢሎም ኣረዲኦሙኒ። ክገርመኪ
ንሓሙሽተ ሰዓት ዝኸውን ብዘይ
ምቁራጽ ፈሲሱ ከብቅዕ፡ ቈልዓ
ክወጽእ ከሎ ከኣ ኣዝዩ ብዙሕ
ማንታ ርእሲ’ዩ ፈሲሱ።

ኣማኻሪት፤ ድሕሪ ሕርስኪኸ ቈልዓ
ብጉቡእ ኣጥቢኽያዶ? ማለተይ ኣብ
ውሽጢ ፍርቂ ሰዓትዶ ምዕንጋል
ጀሚርክላ?

ደዋሊት፤ ኣጥብውያ ክብሉኒ’ኳ
ይዝከረኒ እንድዩ፡ ኣነ ግን ተዳኺመ
ስለ ዝነበርኩ ጅምር ኣቢለ’የ
ኣደቂሰያ።

ኣማኻሪት፤ ሽንቲ ማይከ
ቀልጢፍኪዶ ሸይንኪ?

ደዋሊት፤ ኦይ፡ ሽንቲ ማይ’ሞ
ባዕሎም እቶም ሓካይም ደም
ምስ በዝሓኒ እዮም ትቦ ገይሮም
ኣሺኖሙኒ። ሽዑ ስለምንታይ
ዘይሸንኪ ኢሎም ክቋየቑኒ ይዝከረኒ።

ኣማኻሪት፤ ሓፈሻዊ ኩነታት
ጥዕናኺኸ ከመይ ነይርኪ?

ደዋሊት፤ ጥዕናይ ጽቡቕ’የ ነይረ።
ዝኾነ ዝፈልጦ ሕማም ኣይነበረንን።
ግን እዚ ኹሉ ሕቶታት ንምንታይ’ዩ?
ማለተይ ማንታ ርእሲ፡ ምሻን፡
ቈልዓ ምጥባው ምስቲ ዘጋጠመኒ
እንታይ ምትእስሳር ስለ ዘለዎ’ዩ
ሓቲትክኒ? ኣነ’ኮ ምስ ሓረስኩ ደም
ብዙሕ ፈሲሱኒ። እዚ ተርእዮ’ዚ
ካብ ምንታይ’ዩ? ካልኣይ ቈልዓ
እንተደገምኩኸ የስግእ ድዩ? እየ
ዝብል ዘለኹ። ተረዲእክኒ ኣለኺዶ?

ኣማኻሪት፤ ኣጆኺ ሃናእ፡ ሕቶኺ
ጽቡቕ ጌይሩ ተረዲኡኒ ኣሎ። እዚ
ኩሉ ሕቶታት ዝሓተኪ ዘለኹ ኸኣ
ነቲ ዝነበረ ኩነታት ንምፍላጥን
ኣብኡ ተመርኲሰ ምኽሪ ንምሃብን
እዩ።

ደዋሊት፤ ይቕሬታ በሊ!
ከይተረድኣኪ የድክመኪ
ከይህሉ’ንድየ ተሰኪፈ ጸኒሐ።

ኣማኻሪት፤ ጸገም የለን። ብዝኾነ፡
ኣብዘን ዝመለስክለይ ሕቶታት
ተመርኲሰ ጠንቂ ናይ ዘጋጠመኪ
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ ክፍትሽ።
ብሓፈሻ መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ዝብሃል ኣብ ክልተ ኢና ንመቕሎ።
ኣብ መጀመርታ 24 ሰዓታት ዘጋጥም
ቀዳማይ መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ፡
ካብ ድሕሪ 24 ሰዓታት ክሳብ 6
ሰሙን ዘሎ ግዜ ዘጋጥም ካልኣይ
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ ኢልና

ድማ ንፈልዮም። ሃናእ፡ ንዓኺ
ዘጋጠመኪ መድመይቲ ድሕሪ
ሕርሲ ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓት ስለ
ዝነበረ፡ እቲ ቀዳማይ ዓይነት’ዩ። ነዚ
ዓይነት መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ዘስዕቡ ኣርባዕተ መሰረታውያን
ጠንቅታት ኣለዉ። ንሳቶም ድማ ኣብ
መስርሕ ሕርሲ ዘጋጥም ምቕዳድ
ክፋል ከም ኣፍደገ ማህጸን፡ ክፋላት
ርሕሚ ዝኣመሰሉ ስርዓተ-ወሊድን
ማህጸን ብግቡእ ድሕሪ ሕርሲ
ዘይምጭባጣን፡ ኣብ ማህጸን ዝጸንሕ
ተረፍን ከም መዳሕንቲ ካብ ማህጸን
ተመንጪታ ምውጻእ ዝኣመሰሉ
ዘጋጥሙ ጸገማት፡ ምርጋእ ደም፡
ወዘተ እዮም።

ደዋሊት፤ ጠንቂ ናይቲ ዘጋጠመኒ
መድመይቲ ደኣ ሕጂ ኣየናይ
ይኸውን።

ኣማኻሪት፤ ካብዚ ዝሃብክኒ
ሓቤረታ ተመርኲሰ’የ ክዛረብ’ምበር
ጠንቂ ናይቲ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ብንጹር ዝፈልጡ እቶም ሽዑ ምሳኺ
ዝነበሩ ሓካይም’ዮም። ሕጂ ጠንቂ
እዚ ነይሩ ክብለኪ ኣይክእልን
እየ። ሃናእ፡ 4 ኪሎ ግራም ህጻን
ዝተጋላገልኪ በኳር ኢኺ። ግዜ
ቅልውላው ሕርስኺ ሓጺር’ኳ
እንተነበረ፡ ክትሓርሲ ከለኺ ብዙሕ
ስለ ዝተጻዓርኪ ግን ተዳኺምኪ።
ቈልዓ ብግቡእ ኣየጥበኽያን
ሽንቲ’ውን ቀልጢፍኪ ኣይሸንክን።
ማንታ ርእሲ በዚሑኪ ነይሩ።
ድሕሪ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ሓካይም ስለምንታይ ዘይሸንኪ
ብምባል ተቛይቖሙኺ። እትዝክርዮ
ዝተገበረልኪ ፍወሳ ናይ ሓይልን
ደምን ምሃብ እዩ ነይሩ። ሓቀይዶ
ሃናእ?

ደዋሊት፤ ብርግጽ! ኩለን
ኣጣሚርኪ ኢኺ ክትነግርኒ ጸኒሕኪ።

ኣማኻሪት፤ ሃናእ፡ ኣነ ከም
ዝተረዳእክዎ ዘጋጠመኪ መድመይቲ
ድሕሪ ሕርሲ ብሰንኪ ማህጸንኪ
ብግቡእ ዘይምጭባጣ’ዩ ኢለ’የ
ክድምድም። ምኽንያቱ እቲ
ድሕሪ ሕርሲ ንማህጸን ብቕልጡፍ
ንኽትጭበጥ ዝሕግዛ ቀቀልጢፍካ
ምሻንን ኣብ ውሽጢ ፍርቂ ሰዓት
ዕሸልካ ጸባ ጡብ ምጥባውን
ኣየተግበርክዮን። ኣብ ርእሲኡ 4
ኪሎ ግራም ትምዘን ዕሸል ስለ
ዝተገላገልክን ማንታ ርእሲ ዓቐኑ
ብዙሕ ስለዝነበረን ማህጸንኪ ማዕረ
እቲ ሒዛቶ ዝነበረት ብዝሒ ማንታ
ርእስን ግዝፊ ዕሸልን ስለእትምጠጥ
ድሕሪ ሕርሲ ብቕልጡፍ
ንኸይትጭበጥ ዕንቅፋት ኮይንዋ
ነይሩ ክኸውን ይኽእል እዩ።
ምኽንያቱ፡ ብዙሕ ማንታ ርእስን
ገዚፍ ዕሸልን ገለ ካብቶም ማህጸን
ቀልጢፋ ንኸይትጭበጥ ዝዕንቅጹ
ረቛሒታት እዮም።። ዕሸል ኣብ
ውሽጢ ፍርቂ ሰዓት ምጥባው

ኦክሲቶሲን ዝብሃል ንማህጸን ብግቡእ
ዝጭብጥ ኣንስታዊ ነዝዒ ብብዝሒ
ከም ዝምንጩ ስለ ዝገብር ማህጸን
ቀልጢፋ ክትጭበጥ ትኽእል።
ፍሕኛ ብሽንቲ እንተ መሊኣ’ውን
ንማህጸን ናብ ላዕሊ ስለ ትስብስባ
ካብ ምጭባት ትዕንቅጻ። ስለዚ’ዩ
ድማ ድሕሪ ሕርሲ ቀቀልጢፍካ
ምሻን ዘድሊ።

ደዋሊት፤ ምቕዳድ፡ ናይ ምርጋእ
ደም ጸገም ወይ ተረፍ ኣብ ውሽጢ
ማህጸን ወዘተ ዝበልክዮስ ደሓን፡
ማህጸን ምጭባጥን መድመይትን ግን
እንታይ ምትሕሓዝ’ዩ ዘለዎ? ቀስ
ኢላዶ ኣይኮነትን ባዕላ ትጭበጥ?

ኣማኻሪት፤ መዳሕንቲ ምስ ወጽአ፡
እቲ ንመዳሕንቲ ምስ ኣደ ኣራኺቡ
ዝነበረ ሰራውር ደም ጋህ ይብል’ሞ
ደም ከም ድላዩ ንግዳም ይወጽእ።
ማህጸን ቀልጢፋ እንተ ተጨቢጣ
ግን እቲ ጋህ ዝበለ ሰራውር ደም
ኣብ መንጎ ጭዋዳታት ማህጸን
ስለ ዝርከብ፡ ማህጸን ልክዕ ከም
መንቀርቀር ጨቢጣ ትዓግቶ። ስለዚ
መድመይቲ ንምክልኻል ማህጸን
ድሕሪ ሕርሲ ቀልጢፋ ክትጭበጥ
ኣለዋ።

ደዋሊት፤ ወይ ጉድ! እዚ
ደኣ መን ፈሊጥዎ። ሕጂ ኣነስ
ሰኣን ቀልጢፍካ ምሻንን ቈልዓ
ምጥባውን’የ ንመድመይቲ ተቓሊዐ
ማለት ድዩ?

ኣማኻሪት፤ ብወገነይ እቲ
ጠንቂ ንስ’ዩ እየ ዝብል። ካልኦት
ጸገማት ከም ቀዳድ እንተዝነብረኪ
መድመይቲ ምስ ኣጋጠመኪ፡ እቶም
ሓካያም ፈቲሾም ምሰፈዩልኪ
ነይሮም። ተረፍ ኣብ ውሽጢ ማህጸን
እንተ ዝነብር’ውን ተረፍ ክጸርጉ
ማህጸንኪ ምፈተሹ። ምናልባት ናይ
ደም ምርጋእ ጸገም እንተዝነብር ድማ
ካልእ ሕክምናዊ ፍወሳ ምተገበረልኪ
ነይሩ።

ደዋሊት፤ ስለዚ ኣብ ካልኣይ
ግዜ ሕርሰይ ከምዘን ዝበልክኒ
እንተገይረስ ካብ መድመይቲ
ክድሕን’የ ማለት’ዩ።

ኣማኻሪት፤ ብርግጽ፡ እዘን
ዝነገርኩኺ ዝኾነት ኣደ ድሕሪ
ሕርሳ ክትገብረን ዘለዋ እየን።
መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ንምክልኻል ብሓካይም ዝግበረልካ
ኣድላዪ ምክትታልን መድሃኒትን ስለ
ዘሎ ግን፡ ኣብ ካልኣይኪ ክትሓርሲ
ከለኺ መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ
ኣጋጢሙኪ ከም ዝፈልጥ ምሕባር
ከድልየኪ እዩ።

ደዋሊት፤ በሊ የቐንየለይ! ጽቡቕ
ገይርኪ ኣረዲእክኒ ኣለኺ።

ኣማኻሪት፤ ገንዘብኪ! ሰሰናዩ
እምነየልኪ።

ሸባብ

ሃማመ ተኤ

መድመይቲ ድሕሪ ሕርሲ

ሓዳስ ኤርትራ

ሓበን ተስፋሚካኤል

መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 6

ቀስተ ደበናዊ ሕብርታት ትለዋውጥ BMW ማኪና ንምርኢት ቀሪባ ማካይን፡ ኣብ ምዕባለ ዝህባኦ ኣገልግሎት

እናወሰኸን ፍሉይ ምልውዋጥ እናተገበረለንን
እየን ዝመጽኣ ዘለዋ። ኣብ’ዚ እዋን፡ ኣብ
ዝበዝሓ ሃገራት ዓለምና፡ ማካይን ሃልኪ
ነዳዲ ገዲፈን ኤሌክትሪክ ተጠቒመን እየን
ዝንቀሳቐሳ ዘለዋ። እዚ ዝዀነሉ፡ ነቶም ካብ
ፋብሪካታትን ተሽከርከርትን ዝወጽኡ ጋዛት
ንምጉዳልን ብከላ ኣየር ንምክልኻልን ተባሂሉ
እዩ። እዘን ተሽከርከርቲ፡ ብዘይካ እቲ ካብን
ናብን ናይ ምብጽጻሕ ስራሐን፣ ከም ሳሎን፡
ንእሽተይ ዓራት፡ መዘናግዒ ክፍሊን ካልእ
ዘዛንዩ ተወሰኽቲ ጥቕምታትን እናተወሰኸለን
እየን ዝዳለዋ ዘለዋ።
ኣብ’ዚ ሓድሽ ዓመት ንምርኢት ዝቐረበት

BMW ዓይነት ማኪና፡ ናይ ቀስተ ደበና
ሕብርታት እናለዋወጠት እትጐዓዝ
ብምዃና፡ ኣቓልቦ ብዙሓት ሰባት ስሒባ ኣላ።

እታ ማኪና፡ ኣብ ላስቬጋስ - ኣመሪካ ኣብ
ዝተኻየደ ምርኢት ቴክኖሎጂ እያ ቀሪባ።
እዛ ‘ኣይ ቪዥን ዲ’ ዝብል ስያመ ተዋሂቡዋ

ዘሎ BMW ማኪና፡ ካብ ካሊፎርኒያ
ዝመጽኡ ብዙሓት ሰበ-ስልጣንን ህቡባት
ተዋሳእትን ኣብ ዝተረኽብሉ ኣጋጣሚ እያ፡
ንፍሉይነታ ከተርኢ ዝበቕዐት።
ዋና ኣካያዲ ናይ’ቲ ስራሕ ኦሊቨር
ዚፕስ፡ “BMW ዋላ’ኳ ኣብ 2022፡ ሕብሪ
እትለዋውጥ ኰይና ቀሪባ እንተነበረት፡ ካብ
ጸሊምን ጻዕዳን ሓሞኽሽታዊን ሓሊፋ ግን
ካልእ ዝስሕብ ሕብሪ ክትቅይር ዘይትኽእል
ምንባራ እዩ ዝዝከር። ኣብ’ዚ ሓድሽ ዓመት
ግና፡ ዝወቀቡን ዝደመቑን ተወሰኽቲ

ሕብሪታት ቀስተ ደበና እናለዋወጠት
ክትጐዓዝ ብምኽኣላ፡ ፍሉይ ጠመተን
ኣድናቖትን ክትረክብ ክኢላ ኣላ”
ብምባል፡ ብልጽቲ ዘመናዊት ማኪና
ምዃና ኣረዲኡ።
ኦሊቨር ዚፕስን ካልኦት ኣብ’ቲ ስራሕ
ዝተሳተፉ ክኢላታት ቴክኖሎጂን፡ ክሳብ
2025 ኣብ ዘሎ ግዜ፡ ፍሉይነት ዘለዎን
ካብ’ቲ ከቕርብዎ ዝጸንሑ ምዕባለታት
BMW ዝበለጸን ምርኢት ቴክኖሎጂ
ከቕርቡ ምዃኖም ኣብ መወዳእታ
የበስሩ።

“ልዕሊ ዓቐን ጨው ምጥቃም ጭንቀት ኣእምሮ የስዕብ” ተመራመርቲ
ኣብ መግብና፡ ብብዝሒ ጨው፡ ሽኮርን
ካልእ መማቕርቲ ቀመማትን ምስ እንጥቀም፡
ኣብ ጥዕናና ሳዕቤን ከኸትለልና ከም
ዝኽእል ሓካይምን ሰብ ሞያን ዝገልጽዎ
እዩ። ብብዝሒ ጨው ምጥቃም፡ ንልዑል
ጸቕጢ ደም፡ ወቕዒ ልብን ጸገማት ሰራውር
ደምን ከምዘቃልዕ ድማ ይሕብሩ።
ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ኤድንበርግ
- ስኮትላንድ፡ ብብዝሒ ጨው ዝምገብ
ሰብ ብጭንቀት ኣእምሮ ክጥቃዕ ከም
ዝኽእል ሓቢሮም ኣለዉ። እቶም ኣብ

ኣናጹ ምርምራዊ መጽናዕቶም ዘካየዱ
ተመራመርቲ፡ ጨው ብዘይካ’ቲ ኣብ
ውሽጣዊ ኣካላትና ዘኸትሎ ሳዕቤን፡ ኣብ
ኣእምሮና እውን ኣስጋኢ ኣሉታዊ ጽልዋ
ከም ዘለዎ እዮም ዝገልጹ።
እተን ኣናጹ፡ ጨው ዝበዝሖ መግቢ
ከም ዝበልዓ እዩ ተገይሩ። ብድሕሪ’ዚ፡
ኣብ ኣእምሮ ናይተን ኣናጹ ዝተራእየ
ናይ ጸቕጢ ሆርሞናዊ ምልውዋጥ፡ ክሳብ
75 ሚእታዊት ብቕልጡፍ ክውስኽ
ተዓዚቦም። እቶም ተመራመርቲ፡ ካብ’ቲ

ዝረኸብዎ ውጽኢት ተበጊሶም ድማ፡
ልዑል ዓቐን ጨው ምጥቃም ጸቕጢ
ኣእምሮ ክፈጥር ከም ዝኽእል ኣረዲኦም።
ዝተዀላለፈ ድቃስ፡ ምልውዋጥ ሸውሃት፡
ኣድህቦ ምጒዳልን ካልኦትን፡ ብሰንኪ
ልዑል ተጠቃምነት ጨው ክስዕቡ ዝኽእሉ
ምልክታት ጸቕጢ ኣእምሮ ምዃኖም’ዩ
ብክኢላታት ዝንገር።
ናይ’ቲ ዝተኻየደ መጽናዕቲ ፍልይ
ዘብሎ ነገር፡ ጨው ክንዮ’ቲ ኣብ ጥዕናና
ዘስዕቦ ጉድኣት፡ ኣብ ኣእምሮና ዝፈጥሮ
ጸቕጢ ከም ዘሎ እውን ብዕምቈት ክጽናዕ
ብምኽኣሉ እዩ። እንምገቦ ዘበለ ኣብ ስነ-
ኣእምሮኣዊ ጥዕናና ከይተረፈ ክጸልወና
ከም ዝኽእል’ውን እዚ መጽናዕቲ ብግብሪ
ኣመስኪሩ ምህላዉ’ዩ።
“ኣብ መግቢ እንጥቀመሉ ቀመማት
ጥራይ ዘይኰነ፡ እንምገቦ ዝተመጣጠነን
ጽፈቱ ዝሓለወን ምስ ዘይከውን፡ ክንጕዳእን
ክሳብ ግዳይ ናብ ሞት ዘብጽሑ ሓደገኛ
ሕማማት ክንከውንን ከም እንኽእል
ክንዝንግዖ የብልናን እሞ ነስተውዕል” ክብል
ኣትሪሩ ይመክር፡ ኣብ’ቲ መጽናዕታዊ
ምርምር ዝተሳተፈ ፕሮፈሰር ማትዩው
በይለይ።

ብድምጺ ዓቐን ኣልኮላዊ መስተ እትምርምር ኣርተፊሻላዊ ብልሒ
ሓደ ሰብ ክንደይ ዓቐን ኣልኮላዊ መስተ
ከም ዝሰተየ ዝምርምር ምህዞታት፡ ብብዝሒ
ክቐርብ ጸኒሑ እዩ። ኣብ’ዚ ቀረባ እዋን
ማዕቢላ ዘላ፡ ብኣርተፊሻላዊ ብልሒ ተጠቒማ
ዓቐን ኣልኮላዊ መስተ እትሕብር መሳርሒት
ግና፡ ብድምጺ ትምርምር ብምዃና ፍልይ
ዝበለት ምህዞ ኰይና ኣላ።
እታ ምህዞ ብተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ
ላ ትሮቤ - ኣውስትራልያ እያ ተዳልያ።
እቶም ተመራመርቲ፡ ብዝተፈላለዩ ረቀቕቲ
ኣገባብን ኣሰራርሓን ተጠቒሞም ንምህዞኦም
ምስ ኣዳለዉ፡ ኣብ ፈተነ እዮም ኣቕሪቦማ።
ኣብ ሓደ ባር ኰይኖም ንዝሰትዩ ዝነበሩ፡ ኣብ
መጽናዕታዊ ምርምር ክሳተፉ ፍቓደኛታት
ንዝዀኑ ሰባት ብምስታፍ ከኣ፡ ምርምሮም
ኣሰላሲሎም።
ብድሕር’ዚ፡ እቶም ኣልኮላዊ መስተ ዝሰትዩ
ዝነበሩ ሰባት፡ በብሓደ ቃላት ወይ ድምጺ

ቡን ዘፍልሕ ሮበት ኣብ ዕዳጋ ጃፓን!
ሮበት፡ ኣብ ዓለምና ብዘበርክትዎ ዘለዉ
ሓገዛት፡ ልዕሊ ንሰባት ንኣታቶም ዝኸውን
ናይ ስራሕ ዕድላት እናበዝሓሎም እዩ
ዝኸይድ ዘሎ። ብዙሓት ክኢላታት
ቴክኖሎጂ፡ ነቲ ሞያ ናይ ሮበት ዝድግፍዎን
ዘተባብዕዎን ክዀኑ እንከለዉ፡ ዝበዝሐ
ስራሕ ናይ ደቂ-ሰብ ብሮበት እንተደኣ

ተተኪኡ ግና፡ ሽቕለት ኣልቦነት ከየጋጥም
ስግኣታቶም ዝገልጹ ወገናት ውሑዳት
ኣይኰኑን።
ኣብ ቶክዮ - ጃፓን፡ ‘ሄንናን ካፈ’ ማለት
‘ዘደንጹ ካፊተርያ’ ተባሂሉ ኣብ ዝፍለጥ
ቦታ፡ ቡን ዘፍልሕን ዘአንግድን ሮበት ቀሪቡ
ከም ዘሎ ተሓቢሩ። እቲ ‘ሰውየር’ ተባሂሉ
ተሰምዩ ዘሎ ሮበት፡ ሓንቲ ኢድ ዝውንን
ኰይኑ፡ ‘ካብ ሰባት ዘፍልሕዎ ቡን ዝጥዕም
ኣቃሚመ እየ ዘዳሉ’ ብምባል እናተነየተ እዩ
ዝመረጽካዮ ዓይነት ቡን ኣፍሊሑ ጆባእ
ዝብለካ።
እቶም ዓማዊላት ናይ’ታ ካፊተርያ፡ ‘ልዕሊ

ጣዕሚ ናይ’ቲ ቡን፡ ሮበት ኣፍሊሑን
ኣቃሚሙን ክሰርሖ እንከሎ ክትዕዘብን
ፍሉይነት ኣሰራርሓኡ ክትርእን ስለ ዝስሕበካ፡
’ ኣብኡ ክትሰቲ ከም እትመርጽ እዮም
ርእይቶታቶም ዝህቡ ዘለዉ። ብዙሓት
ሰባት፡ ንፍሉይነት ጣዕሚ ናይ’ቲ ቡን
ንምስትምቓር፡ ናብ’ታ ካፊተርያ ብምኻድ፡

ንዋናታታ ዝበለጸ እቶት ኣኽሲቦሞም
ይርከቡ።
እቲ ሮበት፡ ብዘይካ ቡን፡ ብዓማዊል
ብብዝሒ ዝፍተዉን ዝጥለቡን ካልኦት
ዓይነታት ውዑይ መስተ ከም ዘዳሉ እውን
ተገሊጹ ኣሎ።
ኣብ መወዳእታ፡ እቶም ነቲ ምህዞ ዘዳለዉ
ጃፓናውያን ተመራመርቲ፡ ትካላትን
ኣፍረይቲ ዝተፈላለዩ ምህዞታትን፡ ኣብ’ቲ
ዘፍርይዎን ዘአንግድዎን ኣገባብ፡ ተቐባልነትን
ጠለባትን ንምውሳኽ፡ ፍሉይነትን ፈጠራዊ
ሰሓብነትን ዘለዎም ቅድታት ክሕውሱ
ከም ዘለዎም ኣዘኻኺሮም።

ከስምዑ ተነጊሩዎም። እታ መሳርሒት፡ ኣብ
ውሽጢ 12 ካልኢታት፡ ናይ ነፍሲ-ወከፎም
ዓቐን ኣልኮላዊ መስተ ክትፈልጥ ምኽኣላ ከኣ፡
ነቶም ተመራመርቲ ከየገረሞም ኣይተረፈን።
“ሓደ ሰብ ዝሰተዮ ዓቐን ኣልኮላዊ መስተ፡
ድምጺ ጥራይ ተጠቒምካ ኣብ ውሽጢ
ካልኢታት ክትፈልጥ ምኽኣል ኣገዳሲ
ውጽኢት ቴክኖሎጂ እዩ። እዛ ተማሂዛ ዘላ
ድማ፡ ጥሕሰት ሕግታት ትራፊክ ኣብ
ምቍጽጻር ሓጋዚት ብምዃና፡ ቀልጢፍና
ናብ ዕዳጋ ከነውርዳ ኢና” ይብል፡ ሓደ
ካብቶም መሃዝታ - ኣልበርት ቦኔላ።
ብምስትንፋስ ሰባት ተጠቒመን፡ ዓቐን
ኣልኮላዊ መስተ ዝምርምራ መሳርሒታት
ብዋጋ ኣዝየን ክቡራት እየን። እዛ ድምጺ
ተጠቒማ ቅልጡፍ መልሲ እትሕብር
መሳርሒት ግና፡ ብዝበለጸን ብዝሓሰረን ዋጋ
ተዳልያ ብምህላዋ፡ ሓደ ካብ’ቲ ብልጫኣ

ኣብ በረድ ዝመልኦ ማይ ምሕንባስ ጥዕና ደቂ-ተባዕትዮ የመሓይሽ
ምሕንባስ፡ ሓደ ካብ ዓይነታት ኣካላዊ
ምንቅስቓስ ኰይኑ፡ ኣብ ጥዕናና እወታዊ
ጽልዋ ዘለዎ እዩ። ደረጃ ሙቐት ናይ’ቲ
እንሕንብሰሉ ማይ ዝፈላለ ክኸውን
ዝኽእል’ኳ እንተዀነ፡ ኣብ’ዚ ዓውዲ
ኣተኲሮም ዘጽንዑ ዘለዉ ተመራመርቲ፡
ኣብ በረድ ምሕንባስ፡ ንደቂ-ተባዕትዮ፡
ስብሒ ከጒድሉን ካብ ሕዱር ሕማም
ሽኮር ክከላኸሉን ከም ዘኽእሎም እዮም
ዝሕብሩ ዘለዉ።
እቶም ተመራመርቲ፡ ኣብ ኣዝዩ ዝሑል
ማይ ኰይንካ ምሕንባስ ምስ ሓፈሻዊ
ጥዕናን ምጉዳል ክብደት ኣካላትን
ምትእስሳር ከም ዘለዎ ብምግላጽ፡ ብደቂ-
ተባዕትዮ ክዝውተር ከም ዘለዎ እዮም
ዘረድኡ። ነቲ መጽናዕቶም ዝድግፍ
ምርምራት መሰረት ብምግባር ድማ
እዮም ኣብ’ቲ መደምደምታ ክበጽሑ
ዝኽኣሉ።
እቶም ተመራመርቲ፡ ኣብ ‘ሜዲካል
ኤክስፕረስ’ ዝተባህለ ዌብሳይት ኣብ

ዘስፈርዎ ጽሑፎም፡ ናይ ምሕንባስ ክእለት
ዘለዎምን ጠቕላላ ሓንቢሶም ዘይክእሉን
ደቂ-ተባዕትዮ ብምስታፍ፡ ነቲ ምርምር
ንነዊሕ ዓመታት ብዕምቈት ከም ዘካየድዎ
እዮም ዝገልጹ። ካብ’ቲ ዝረኸብዎ
ውጽኢት ተበጊሶም ከኣ እዮም፡ ነቲ ልዕል
ኢሉ ዝተጠቕሰ ኣብ ዝሑል ማይ ናይ
ምሕንባስ ጥዕናዊ ጥቕምታት ዝገልጹ
ዘለዉ።
እንተዀነ፡ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ

ነርወይን ካልኦት ክኢላታትን፡ ኣብ በረድ
ዝመልኦ ማይ ምሕንባስ ህርመት ልቢ
ዝውስኽን ንወቕዒ ሓንጐልን ካልእን
ዘቃልዕን ምዃኑ ብምግላጽ፡ ነቲ ውጽኢት
ከምዘይተቐበልዎ ተሓቢሩ። ኣብ መጻኢ
ድማ፡ ኣብ ኣዝዩ ዝሑል ማይ ምሕንባስ
ዝህልዎ ጥቕምታት ብዝግባእ ንምፍላጥ፡
ኣብ ኩሉ ደረጃታት፡ ዕድመን ጾታን
ዝርከቡ ሰባት ብምጥርናፍ፡ ክመራመሩሉ
ምዃኖም ኣፍሊጦም ኣለዉ።

ምዃኑ እቶም ተመራመርቲ የረድኡ። ምስ
ትራፊካዊ ሕጊታት ዝተኣሳሰሩ ምህዞታት፡
ኣብ ድሕነት ብዘለዎም ኣበርክቶ፡ ኣብ መጻኢ
ብብዝሒ ከፍርዩ ምዃኖም እውን ወሲኾም
ይገልጹ።

ሓዳስ ኤርትራ

ያቆብ መርሃዊ (ጃክ)

መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 7

ኣብ ግዜ መርመራ ፍቱዋት ተማሃሮ፡ ዝመጽእ ሰኑይ መርመራ

ናይ ቀዳማይ ሰሚስተር እትጅምሩሉ
መዓልቲ እዩ። ስለዝኾነ፡ እትመጽእ ሰሙን
ናይ መርመራ ሰሙን እያ። እቶም ብመደብ
ዝተጐዓዝኩም መርመራ ከምዘይከብደኩም
ርዱእ እዩ። እቶም ብመደብ ዘይተጐዓዝኩም
ግን ከምእትሽገሩ ፍሉጥ እዩ። ኣብ ካልኣይ
ሰሚስተር ካብ ናይ ቀዳማይ ሰሚስተር ንላዕሊ
ክትጽዕሩ ተስፋ ንገብር። ናይ 40 መርመራ
ብሓደ ግዜ እትወስድዎ ዝዓበየ ፈተና እዩ።
እዚ ስለዝኾነ ድማ ዓቢ ጥንቃቐ ይሓትት።
እምበኣር ንሎሚ ኣብ ናይ መርመራ ሰሙን
ክትገብርዎ ዘለኩም ነጥብታት ኣዳሊና
ኣለና’ሞ ሰናይ ንባብ!

* መርመራ ኣብ እትገብሩሉ ሰሙን
መጽናዕቲ ኣጻፊፍኩም ክትቀርቡ ዝበለጸ እዩ።
ብዙሓት ንፉዓት ተማሃሮ ኣብ ናይ መርመራ
ሰሙን ኣየጽንዑን እዮም። ማለት ኣቐዲሞም
መጽናዕቶም ስለዝውድኡ፡ ኣብ ናይ
መርመራ ሰሙን ተዛንዮም፡ ንብርትዕ ዝበሉ
ነጥብታት ኣድህቦ ይገብሩ። ስለዚ መጽናዕቲ
ኣጻፊፍና ኣብዛ ሰሙን ክንዛነ ዝሓሸ እዩ።
ኣብዛ ሰሙን ሸብድበድ ኣይትበሉ። ትምህርቲ
ከይተዋህለለ መዓልታዊ ምጽናዕ ዝበለጸ እዩ።
ኣብ ግዜ መርመራ ፈጺምኩም ኣይትፍርሁ።
ርእሰ ተኣማንነትኩም ኣዛይዱ። ብሰንኪ ፍርሂ
ብዙሓት ተማሃሮ ቀለልቲ ሕቶታት ይጋገዩ
እዮም። ስለዝኾነ መስተውዓልቲ ኩኑ።

*መርመራ ኣብ እትገብሩሉ መዓልቲ
ኣንጊህኩም ተንስኡ። ገጽኩም ተሓጺብኩም
ተዛኒኹም ቊረሱ። ሰዓት ከይኣኸለ እንከሎ
ቀልጢፍኩም ኣብ ቤት ትምህርትኹም

ብጽሑ።

* ናብ ቤት ትምህርቲ ቅድሚ
ምኻድኩም፡ ርሳስ፡ መደምሰስ፡ ቢሮ፡ መጽረብ፡
መስመር፡ መሕሰቢ ወረቐት፡ ካልእ መምህራን
ዝበሉኹም ሒዝኩም ከም ዘለኹም
ኣረጋግጹ። ነዚ ምስ ኣረጋገጽኩም ናብ ቤት
ትምህርትኹም ኪዱ። ንፉዓት ተማሃሮ ቅያር
ናውቲ ትምህርቲ ይማልኡ እዮም። ስለዚ፡
ናውቲ ትምህርትኹም ብግቡእ ሒዝኩም
ናብ ቤት ትምህርቲ ትኸዱ ምህላውኩም
ኣረጋግጹ።

* መርመራ ቅድሚ ምጅማርኩም እቲ
ዝተዋህበኩም ናይ መርመራ ወረቐት ክልተ
ገጽ፡ ሰለስተ ገጽ ወይ ኣርባዕተ ገጽ ከምዘለዎ
ኣረጋግጹ። መምህር ንዝህበኩም ሓበሬታ
ጽን ኢልኩም ስምዑ። ዝወሃብ መኣረምታ
መልሲ ናይ ምዃን ዓቢ ተኽእሎ ስለዘለዎ

ኣቕልቡሉ።

* መርመራ ቅድሚ ምጅማርኩም
ስምኩም፡ ክፍልኹም፡ ቊጽርኹም ብግቡእ
ጽሓፉ። እትጽሕፍዎ ጽሑፍ ተነባብን
ንጹርን ክኸውን ኣለዎ።

* ናይ ነፍሲ ወከፍ ዓይነት ሕቶ ዝወሃብ
ሓበሬታ ብግቡእ ኣንብብዎ። ብሰንኪ ሓበሬታ
ብግቡእ ዘይምንባብ ብዙሕ ነጥቢ ክትከስሩ
ስለ እትኽእሉ ተጠንቂቕኩም ደጊምኩም
ኣንብብዎ። ሓበሬታ ብግቡእ ተረድኡ።

* ንዘይተረዳእኩም ሕቶ ንመምህር
ሕተቱ። ኣብ ናይ መርመራ ወረቐት
ጌጋ ክህሉ ስለዝኽእል ከይተረዳኣኩም
ኣይትስርሑ። ከይተሰከፍኩም ድማ
ንመምህር ሕተቱ።

*ኣብ ግዜ መርመራ ዝበርተዓኩም ሕቶ

ንጠርዎ። ንዝነጠርኩሞ ሕቶ ከይመለስኩም
ከይትገድፍዎ ምልክት ግበሩሉ። ኣብ
መወዳእታ ተመሊስኩም ስርሕዎ። ኣብ
ዘይተረዳኣኩም ወይ ዝበርትርዓኩም ሕቶ
ግዜኹም ኣይተጥፍኡ። ክትምልስዎ
ብዘይከኣልኩም ሕቶ ከይትርበሹ ህድእ በሉ።
ምግጋይ ሓጥያት ኣይኮነን። ተመሊስኩም
ከም ዝሰራሕክምዎ ድማ ኣረጋግጹ።

* ክትቀድሑን ከተቕድሑን ፈጺምኩም
ከይትሓስቡ። እዚ ድማ ኣብ ግዜ ፈተና
ክርብሸኩም ስለዝኽእል ካብ ሰብ ክትቀድሑ
ኣይትፈትኑ። ኣቕድሓና ንዝበለኩም ድማ
ጸማም እዝኒ ሂብኩም ብዛዕባ ካልኦት
ከይተገደስኩም መርመራኹም ስርሑ።

*ናይ መርመራ ወረቐትኩም ብጽሬት
ሓዙ። ድምሳስ ኣይተብዝሑ። ድምሳስ
እንተበዚሑ፡ ክትቀድሑ ክትብሉ
ዝደማሰስኩሞ ስለ ዘምስሎ ድምሳስ
ከይተብዝሑ ተጠንቀቑ።

* ምስ ወዳእኩም ደጊምኩም
መርመራኹም ፈትሹ። ዘጠራጥረኩም ግዜ
ሂብኩም ድገምዎ። ኣብ መወዳእታ ዝቐረበ
እትብልዎ መልሲ መልስዎ። ዝኾነ ሕቶ
ከይመለስኩም ኣይትውጽኡ።

* ብዛዕባ ዝገበርኩምዎ ፈተና ፍጹም
ኣይትሕተቱ። ብዛዕባ ዝገበርኩምሞ መርመራ
ምሕታት፡ ገለ ዝተፈጸሙ ጌጋታት ምስ
ዝህልወኩም፡ እቶም ጌጋታት ቀለልቲ ኮይኖም

ምስ ዝስምዕኹም ተስፋ ከቚርጽኹም
ስለዝኽእሉ፡ መርመራ ክሳብ እትውድኡ
ብዛዕባ እተፈተንኩሞ ፈተና ኣይትሕሰቡ።
ብዛዕባ ዘይተፈተንኩሞ መርመራ ጥራይ
ወጥኑ። ዝሓለፈ ስለ ዘይምለስ ብዛዕባ ሕሉፍ
ፈጺምኩም ኣይትሕሰቡ።

ኣብ መወዳእታ ነዘን ዝሃብናኩም
ነጥብታት ኣብ ግምት ከተእትዉ ተስፋ
እናገበርና ሰናይ መርመራ ይግበረልኩም።
ንኹልኹም ተማሃሮ ድማ ዓወት
ንምነየልኩም!!

ምኽሪ

ዕላል ምስ ሃበርም! “ሕልመይ ካብ ሃገርና ሓሊፈ ኣብ

ዓለምና...”
ምስ ነብስኻ ከተላልየና?
ስመይ ብሩኽ ዮውሃንስ እበሃል። ዕለት
27-08-2006 ካብ ኣቦይ ዮውሃንስ ቢተውን
ኣደይ ሰምሃር ግርማጽዮንን ኣብ ኣስመራ
ተወሊደ። ሕጂ ኣብ ቤት ትምህርቲ
ሰማእታት ተማሃራይ 10ይ

ክፍሊ እየ።
ኣብ ትምህርቲ ከመይ ዓይነት ተማሃራይ
ኢኻ?
ኣብ ትምህርተይ ካብቶም ንፉዓት
ተማሃሮ እየ። ካብ ቀዳማይ ክፍሊ ጀሚረ
ክሳብ ታሽዓይ ክፍሊ ብልጫ እናወሰድኩ
እየ መጺአ። ኣብዚ ዓመት ድማ ብልጫ
ንምውሳድ ኣበርቲዐ እጽዕር ኣለኹ።
ወለደይ ኣብ ትምህርተይ ንኽነፍዕ
ይሕግዙንን የተባብዑንን እዮም።

ስእሊ (ቅብኣ) መዓስን ብኸመይን ኢኻ
ጀሚርካዮ?
ተማሃራይ ሓሙሻይ ክፍሊ እንከለኹ እየ
ስእሊ ጀሚረ። ጽሕፈተይ ጽቡቕ ስለ ዝነበረ
ወለደይ ድማ ‘ሰኣላይ ዝኸውን ጽሕፈቱ
ጽቡቕ ዝኾነ እዩ፡’ ኢሎም ንኽስእል

ኣተባቢዖምኒ። ምስ ሓወይ እሰይ ኮይነ ድማ
ክስእል ጀሚረ። ብድሕሪኡ ካብ ስእሊ
ኣቋሪጸ ኣይፈልጥን እየ።
ኣብ ስእሊ ዝወሰድካዮ ስልጠና ኣሎዶ?
እወ። ወለደይ ተገዳስነተይ ርእዮም ኣብ

ሳትረብ ናይ ስእሊ ትምህርቲ ኣምሂሮምኒ።
ክሳብ ሕጂ ንኣርባዕተ ዓመት ዝኣክል ስእሊ
ተማሂረ ኣለኹ።
ንስኻ እትስሎ ዓይነት ስእሊ ከመይ ዝበለ
እዩ?
ስእሊ ክትመሃር እንከለኻ ኩሉ ዓይነት
ስእሊ ኢኻ እትመሃር። ኣነ ዝያዳ ዝሰርሓሉ
ጒርዲ ስእሊ (Portrait) ኮይኑ ካብ መዓንጣ
ንላዕሊ ምስሊ ናይ ሰባት ምስኣል እዩ።
ምስሊ ሰባት ልክዕ ከም ዘለዎ ክስእል ባህ
ይብለኒ። ኣብዚ ግዜ እዚ ድማ ብኣክለሪክን
ዋተር ከለርን ክስእል ጀሚረ ኣለኹ።
ክሳብ ሕጂ ክንደይ ዝኣኽሉ ኣሳእል
ስኢልካ ኣለኻ?
ክሳብ ሕጂ ኣስታት 200 ዝኸውን
ኣሳእል ስኢለ ኣለኹ። እዚ ድማ ካብ
ደረጃ ሓደ ክሳብ 15 ደረጃ እናተማሃርኩ
ዝሰኣልኩዎ እዩ። እዞም ኣሳእል ድማ
ዓቕመይ ንምፍታሽ ሓጊዞምኒ እዮም።
ቅድም ዝሰኣልኩዎም ኣሳእል ክርእዮም
እንከለኹ ኣዝዩ ይገርመኒ እዩ። ለውጢ
የምጽእ ከምዘለኹ በዞም ኣሳእል ይርደኣኒ።
ዝሰኣልኩዎም ድማ ኩሎም ይዕቅቦም እየ።
ምስ ትምህርትኻ ብኸመይ ተሳንዮ?
ኣብቲ መጀመርታ ስእሊ ኣድህቦይ

ሰሪቑኒ ነይሩ። ዝበዝሐ ግዜይ ኣብ ስእሊ
የሕልፎ ነይረ። ድሓር ግን ምስ ስድራይ
ብምዝርራብ ብመደብ ክጐዓዝ ጀሚረ።
ኣብዚ ግዜዚ ዝስእለሉን ዘጽንዓሉን ግዜ
መዲበ እኸይድ ኣለኹ። ፍቕሪ ስእሊ
ሓያል ስለዝኾነ ካብ ትምህርትኻ የሰናኽለካ
እዩ። ነዚ ፈሊጥካ ምጥንቃቕ የድሊ።
ተማሃራይ ሰኣላይ ምዃኑ እንታይ ረብሓ
ኣለዎ?
ሰኣላይ ምዃን ብዙሕ ረብሓ ኣለዎ።
ምስ ሰባት ከምእትራኸብን ሓሳብ ከም
እትለዋወጥን ይገብረካ። ኣተሓሳስባኻ
ሰፊሕ ይኸውን። ሰኣላይ ተዓዛባይ እዩ።
ንዝኾነ ብደቂቕ ኢኻ እትዕዘብ። ስእሊ
ምስ ዓለም ዘራኽብ ስለዝኾነ፡ ምስ ዝኾነ
ኣብ ካልእ ሃገር ዝነብር ብቐሊሉ ክትረዳዳእ
ትኽእል ኢኻ። ብሓፈሻ ስእሊ ረብሓኡ
ኣዝዩ ብዙሕ እዩ።
ገለ ተማሃሮ ስእሊ ጀሚሮም ይገድፍዎ
እዮም። ነዚኦም እንታይ ትብሎም?
መጀመርታ ስእሊ ኣብ ሓጺር ግዜ
ዝከኣል ኣይኮነን። ትዕግስቲ ይሓትት
እዩ። ስለዚ ከይተሓለሉ ክስእሉ ኣለዎም።

ኣብ ክረምቲ ክመሃሩን ሓሳብ ንሓሳብ
ክለዋወጡን ይግባእ። ኣብ ዝኾነ ውድድር
ድማ ክሳተፉን ዓቕሞም ከዕብዩን
እመኽሮም።
ገለ ወለዲ ንደቆም ኣየተባብዑን እዮም።
ነዞም ከምዚኦም ዓይነት ወለዲ እንታይ
ትብሎም?
እወ። ገለ ወለዲ ኣተባባዕቲ ኣይኮኑን።
ስእሊ ተውህቦ እዩ። ወለዲ ድማ ነዚ

ኣብ ግምት ኣእትዮም ንደቆም ከተባብዑ
ኣለዎም። ስእሊ ብዘይ ናይ ወለዲ ምትብባዕ
ዝኸውን ኣይኮነን። ስለዝኾነ፡ ወለዲ
ንደቆም ከተባብዑ እላቦ። ኣነ ሳላ ወለደይ
ዘተባብዑኒ እየ ኣብዚ ደረጃ በጺሐ ዘለኹ።
ካብ ናይ ሃገርና ሰኣልቲ ናትካ ሞዴል
መን እዩ?
ካብ ናይ ሃገርና ሰኣልቲ ናተይ ሞዴል
ተስፋኣለም ኣጠናው እዩ። ኣሳእሉ ኣዝዩ
እዩ ዝምስጠኒ። ከም ናቱ ክኸውን ናተይ
ሕልሚ እዩ። እዚ ክብል ከለኹ ግን፡ ካብ
ዝፈልጦም እምበር ዘይፈልጦም ሰኣልቲ
ከምዘለዉ ርዱእ እዩ።
እትፈትዋ ናትካ ስእልን እትፈትዎ
ሕብርን?
ዝፈትዋ ስእለይ ኣብ ቻርት ዝሰኣልኩዋ
ናይ ሓደ ኣረጊት ሰብኣይ ጒርዲ ስእሊ

ብሩኽ ብርሳስ ካብ ...

መልሲ እተመሳቐለ ቃላት

ኣ ስ መ ራ ገ መ ድ
መ ተ ረ መ ጽ ሓ ፍ
ል ተ መ ን መ ን
ፈ ካ ድ
ማ ሰ ዕ ረ መ
ሰ ነ ፍ ሰ ገ ን
ደ ሓ ሰ ነ ፊ
ም ሰ ኸ ም ቤ ት

(Portrait) እያ። መምህር ክፍትነኒ እዩ ስኣላ
ኢሉኒ፣ ኣነ ድማ ተገዲሰ ስኢለያ። ነዛ ስእሊ
ድማ ኣዝየ እየ ዝፈትዋ። በዛ ስእሊ ብዙሓት
ኣተባቢዖምኒ እዮም። ዝፈትዎ ሕብሪ ቀይሕ
ሕብሪ እዩ። ቀይሕ ሕብሪ ሰሓቢ ስለዝኾነ
ኣዝየ እየ ዝፈትዎ።
ኣብ ስእሊ ናይ መጻኢ ሕልምኻ ከመይ
ይመስል?
ሕልመይ ካብ ሃገርና ሓሊፈ ኣብ ዓለምና
ተወዳደርቲ ዝኾኑ ኣሳእል ምፍራይ እዩ።
ተወሳኺ ንንኣሽቱ ኣብ ስእሊ ንኽዕወቱ
ኣበርክቶ ምግባር እዩ።
ኣብ መወዳእታ እተመስግኖም እንተለዉ
ዕድል ክንህበካ?
ወለደይ ኣብ ስእሊ ንኽኣቱ ዘበራትዑኒ፡
ንሓወይ እሰይ ዮውሃንስ፡ ንመምህራነይ
ተስፋኣለም ኣጠናው፡ ቢንያም ትኩእ፡
ሳማንዳሪ ዮሴፍ ከምኡ’ውን ምሳይ
ዝተማህሩ ኣብ ናይ ስእሊ ጒዕዞይ
ስለዝሓገዙኒ ብልቢ አመስግኖም።
የቐንየልና ሓሳብ ልብኻ የስምረልካ!!
ኣሜን!! ኣነ’ውን ንዝገበርኩምለይ ቃለ
መሕተት ንጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ብፍላይ
ድማ ንዓምዲ ተርሙማ ብልቢ አመስግን!!

ኣየነይቲ ስእሊ ብኢድ ተሳኢላ?

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 8

ሓሳባት ሓሳባት
ሕብረተሰባት ካበይ ናበይ ብኸመይ? ሲራክ ክፍለ

(መበል 14 ክፋል)

ስልጣነታትን ጽውጽዋይ 3000
ዓመትን

ከባቢና፡ ብዙሕ ናይ ጥንቲ ታሪኽ
ዘለዎ ኣዝዩ ኣገዳሲ ከባቢ እዩ። ካብ ናይ
ግብጺ ፒራሚዳት ክሳብ ናይ ቆሓይቶን
ኣኽሱሙን ቅርስታት፡ ምስክር ጥንታዊ
ምዕባለ ከባቢና ኮይኖም ዝበዝሕ ክፋል
እቲ ጥንታዊ ታሪኽ ዘይተሰነደ፡ ብኣፈ-
ታሪኽ ዝንገር እዩ። ምዕራባውያን
ዳህሰስቲ ኣብ 16 ክፍለ ዘመን ናብ
ኣፍሪቃ ምእታው ምስ ጀመሩ፡ ብዙሕ
ታሪኻትን ጆኦግራፊያዊ ካርታ ኣፍሪቃን
ክሕተሙን ክስነዱን ጀሚሮም። እቶም

ናይ ምዕራባውያን ዳህሰሳታት (explor-
ration) ዓሚቚን ሰፊሕን መጽናዕቲ
ዝተገብረሎም ኣይነበሩን። ምስቲ ዝነበሮም
መሳሪሒታትን መሳለጥያታትን’ውን
ዓሚቚ ወይ ሰፊሕ ትሕዝቶ ክህልዎም
ኣይክእልን። በዚ ኮይኑ በቲ ግን እቶም
ዳህሰስቲ ምስ ናይ ሓድሕዶም ትሕዝቶ
ዝገራጮ ትዕዝብትን ጆግራፊያዊ
ካርታን ይሓትሙ ነይሮም።
ንናይ ቀረባ ከባቢና ማለት፡ ንናይ
ሎሚ ኤርትራ፡ ኢትዮጵያ፡ ሱዳን ወዘተ.
ዘርእዩን ዝጠቕሱን ብዙሓት ናይ ጥንቲ
ጆግራፊያዊ ካርታታትን ጽሑፋትን
ይርከቡ። ከምኡ’ውን ኣብ ብሉይ
ኪዳንን ሓድሽ ኪዳንን ንከባቢና ዝጠቕሱ
“ፍቕዲታት” ኣለዉ። ንምጥቃሱ፡
ትሕዝቶ እዞም ጽሑፋትን ጆግራፊያዊ
ካርታታትን ከምኡ’ውን ፍቕዲታት
መጽሓፍ ቅዱስ ንናይ ሎሚ ኤርትራ፡
ኢትዮጵያ፡ ሱዳን ወይ ካልኦት ሃገራት
ዝገልጹ ኣይኮኑን። ብሓፈሻ ነቲ ከባብን
ኣብኡ ዝነበሩ ስልጣነታትን እዩ ዝገልጽ።
ኣብቲ ከባቢ ሎሚ ዘለዋ ሃገራት ኣብቲ
ግዜ’ቲ ኣይቆማን፡ መዓስን ብኸመይ
መንገዲ ቆይመን ጸኒሕና ኣብ ዝቕጽል
ጽሑፍና ክንርእዮ ኢና።
ኣብዚ ገለ ኣብነታት ናይ ቀደም
ጆግራፊያዊ ካርታታት ኣቕሪብና ገለ
ኢትዮጵያውን ደረስቲ ኣብ መጽሓፍ
ቅዱስ ተሞርኲሶም ዝሰርሕዎ ጽውጽዋይ
ክንድህስስ።

ናይ ቀደም ካርታታት

ኣብዚ ጽሑፍ’ዚ ካብ 1554 ክሳብ
1880 ዝተሳእለ ኣርባዕተ ካርታታት
ኣፍሪቃ ካብ ኢንተርነት ዝተወስደ ቀሪቡ
ኣሎ። ኣብ ኢንተርነት ሃሰው እንተ ኢልካ
ኣሽሓት ናይ ጥንቲ ካርታታት ብቐሊሉ
ይርከብ እዩ። እዚ ቀሪቡ ዘሎ ካርታታት
ፍሉይ ኣገዳስነት ስለ ዘለዎ ኣይኮነን። ዝያዳ
ዘገድሰና ኣፍሪቃ ብኤውሮጳውያን ክሳብ
ትግዛእ ዝነበሩ ካርታታት ኣፍሪቃ ካብዚ
ዘቕረብናዮ ዓይነት ዝፍለ ዘይምንባሩ
ንምግላጽ ጥራይ እዩ።
መብዛሕትኦም ናይ ጥንቲ ካርታታት
ኢትዮጵያን ኣበሲንያን ዝብል ክልተ
ከባቢታት የርእዩ። እቲ ኣቢስንያ ተባሂሉ
ዝግለጽ ኣብ ከባቢ ናይ ሎሚ ኢትዮጵያ
ኮይኑ፡ መብዛሕትኡ ከኣ፡ ብሰሜን ክሳብ
ከባቢ ጎንደር፣ ብደቡብ ከኣ፡ ክሳብ ከባቢ
ሰሜን ሽዋን ኣዲስ ኣበባን ዘርኢ እዩ።
(ኣብቲ ግዜቲ ኣዲስ ኣበባ ኣይነበረትን)።
እቲ ኢትዮጵያ ተባሂሉ ዝቐርብ ከኣ፡ ኣብ
ሰፊሕ ከባቢ ማእከላይ ኣፍሪቃ ኮይኑ፡ ካብ
ናይ ሎሚ ኢትዮጵያ ኣዝዩ ዝረሓቐ እዩ።
እዚ ዝገልጾ ነገር እንተሎ፡ እቶም ዳህሰስቲን
ሰኣልቲ ካርታን ብዝከኣሎም ኣስማት ኣብ

ቦታታት ከንብሩ ምፍታኖም ጥራይ
እዩ። ነዚ ካርታታት ጥንቲ ከም ጽቡቕ
ተበግሶ እቶም ዳህሰስቲ ክንርእዮ ንኽእል።
ካብኡ ሓሊፉ ግን፡ ምስ ናይ ሎሚ ሃገራት
ኣተሓሒዝካ ምትእስሳር የብሉን።
ናይ ጥንቲ ካርታታትን ምስኡ
ተታሓሒዙ ዝቐርብ መግለጺታትን ከም
ናይ ሓንቲ ፍልይቲ ዘመናዊት ሃገር ታሪኽ
ጌርካ ምግላጹ ልክዕ ኣይኮነን። ተረኽቲ
ኣቢሲንያን ኢትዮጵያን፡ ብፍላይ ከኣ፡ ኣብ
ግዜ ሃጸይ ሃይለስላሰ፡ ፍቕዲታት መጽሓፍ
ቅዱስ ከይተረፈ ብዘይአገባብ ብምጥቃስ
ታሪኽ ናይ ጥንቲ ዓባይ ኢትዮጵያ
ክስንዑ እዮም ፈቲኖም። ገና’ውን፡ ገለ

ኢትዮጵያውያን እቲ ጽውጽዋይ ሓቀኛ
ታሪኽ ይመስሎም’ዩ። ከም ዝፍለጥ
ነገስታት ኣቢሲኒያ ስልጣኖም መንፈሳዊ
መልክዕ ብምትሓዝ፡ ወለዶታቶም ካብ

ንጉስ ይኩኖኣምላክ (10/8-1270) ክሳብ
ሃጸይ ሃይለ ስላሴ (28/7-1975) ን700
ዓመት ዝቐጸለ ዘርኢ ‘ወለዶ-ንጉስ ዳዊት፡
ኣምላኽ እስራኤል’ ብምዃኑ ክነግስ
ብእግዚኣብሄር ዝተሓርየ ‘ስድራ’ ምዃኑ
ንሓፋሽ ከእምኑ ፈቲኖም። ሰማዒ’ውን
ረኺቦም። ካብ ግዜ ንጉስ ሰሎሞን (970
– 931 ቅ.ሓ.ዘ) ማለት 1,000 ዓመት
ቅድሚ ልደተ ክርስቶስ ክሳብ ዘመን ሃጸይ
ሃይለስላሰ ዝሓለፈ 3,000 ዓመታት ከኣ
ኢትዮጵያ ናይ ጥንቲ ታሪኽ ዘለዋ ሃገር
ምዃና ንምግላጽ ይፍትኑ።
ናይ ትግራይ ሃጸይ ዮሃንስ’ውን፡
ምስ ነገስታት ሽዋ፡ ኣብ ውድድር
ምምጣጥ ታሪኽ ተጸሚዱ፡ ንንግስነቱ
ቅድሚ ንግስነት ንጉስ ሰሎሞን ከም
ዝዝርገሖ ይፍለጥ። በዚ ኮይኑ በቲ ቀንዲ
ዕላማኦም ስልጣኖም ዘይትንከ፡ ፈጣሪ
ዝባረኾ ብጹእ ንምግባር ጥራይ እዩ
ነይሩ። ነገስታት ኣቢሲንያ ከም ኩሎም
ናይ ቀደም ነገስታት፡ ናይ ምስፍሕፋሕ

ሕልሚ ነይሩዎም’ዩ። ዓቕሞም (ሓሳቦም
ይኹን ወተሃደራዊ ዓቕሞም) ግን ካብ
ቀረባ ከባቢኦም ኣርሒቑ ዝጥምት ወይ
ዝኸይድ ኣይነበረን። በዚ እዩ ከኣ፡ ክሳብ
ሃጸይ ቴዎድሮስ ኣብ ዉሱን ከባቢታት

(ሽዋ፡ ጎንደር፡ ጎጃም፡ ትግራይ ወዘተ.)
ብዙሓት ነገስታት ዝነበሩ። ዝሰፍሐ ክፋል
ናይ ሎሚ ደቡብን ምብራቕን ኢትዮጵያ፡
ንሃጸይ ቴዎድሮስ፡ ኣብ ቁጽጽሮም ጥራይ
ዘይኮነ ኣብ ሓሳቦም’ውን ኣይነበረን
ክበሃል ይከኣል። ሃጸይ ዮሃንስ ንገለ እዋናት
ኣብ ከበሳታትን ሰሜናዊ ናይ ሎሚ
ኤርትራን ወራራትን ዓመጽን የካይድ
ምንባሩ ይፍለጥ። እዚ ኮይኑ ግን ማንም
ኣቢሲንያዊ ንጉስ ወይ ራእሲ ንቀይሕ-

ባሕሪን ገማግሙን ዝገዝአ የለን። ብዘይካ
ሃጸይ ሃይለስላሰ። ንስ እውን ብጉልባብ
ፈደረሽን ማለት ኣመሪካን ብሪጣንያን ኣብ
1952 ብዝፈጸምኦ ዓሎቕ እዩ።
ኣብ መወዳእታ 19 ክፍለ ዘመን፡
ሃጸይ ምነሊክን ሃጸይ ዮሃንስን ምስ ቀረብ
ወተሃደራዊ ዕጥቂ ኣተሓሒዞም ኣገዳስነት
ባሕሪ ቅጅል ይብሎም ነይሩ እዩ። ሃጸይ
ምነሊክ ምስ ፈረንሳ ውዕል ብምግባርን
መንገዲ ባቡር ካብ ጅቡቲ ክሳብ ኣዲስ
ኣበባ ብምዝርጋሕን ድልየቱ ኣዕጊቡ።
ሃጸይ ዮሃንስ ብወገኑ ምስ ብሪጣንያን
ግብጽን ብምስምማዕ ብወደብ ባጽዕ
ብናጻ ቀረጽ ድላዩ ከእቱ ተሰማሚዑ።

ባጽዕ ይኹን ካልእ ገማግም ቀይሕ ባሕሪ
ግን ካብ ሕልሚ ተሪፉ ኣማሓዲርዎ
ኣይፈልጥን እዩ።
ካርታ 2-1 ኣፍሪቃ ካብ 1554 ክሳብ
1880
ናይ ጥንቲ ካርታ ኣፍሪቃ
ብኤውሮጳውያን እዩ ተሳኢሉ። ብፍላይ
እቶም ቀዳሞት ነደፍቲ ካርታ፡ ‘ኢትዮጵያ’
ዝበሃል ቦታ ዘይተዳህሰሰ (ጸልማት) ከባቢ
ኣብ ማእከል ኣፍሪቃ ገይሮም ይገልጽዎ
ነይሮም። ኤውሮጳውያን ክሳብ መጀመርያ
20 ክፍለ ዘመን (ቅድሚ 120 ዓመት)
ንሽዋን ከባቢኣን ከም ኣቢሲንያ እዮም
ዝፈልጥወን ነይሮም።
መጽሓፍ ቅዱስ ዝመንቀሊኡ ስኑዕ
ታሪኽ ኢትዮጵያ
ከም ዝፍለጥ ነገስታት ኢትዮጵያ፡
‘ሰረት መበቆል ንግስነትና ካብ’ቲ ኣብ
መጽሓፍ-ቅዱስ፡ ኣብ ብሉይ-ኪዳን ዝጥቀስ

ንጉስ ሰሎሞን (ኣብ ከባቢኡ ጀዲያህ
እናተባህለ ዝጥቀስ) እዩ ዝብገስ’ እዮም
ዝብሉ። መብዛሕትኦም ፈብረኽቲ ታሪኽ፡
እዚ ‘ሰሎሞናዊ ሰርወ-ንግስነት (Solom-
monic dynasty)’ ኢሎም ዘጠመቕዎ
ስርወ-ንግስነት’ዚ፡ ካብቲ ንጉስ ይኩኖ-
ኣምላኽ ዝነበረሉ ግዜ፡ ማለት ካብ 1270
ዓ/ም ጀሚሩ ክሳብ’ቲ ሃጸይ ሃይለ-ሰላሴ
ዝገዝኣሉ እዋን፡ ማለት ክሳብ 1974
ዝቐጸለ ምዃኑ ይዛረቡ። ካብቲ ንጉስ
ሰሎሞን ዝነበረሉ ግዜ፡ 900 ዓመተ-ዓለም

ዓ/ዓ (ቅ.ሓ.ዘ) ክሳብ’ቲ ንጉስ ይኩኖ-ኣምላክ
ዝነበረሉ እዋናት፡ ዝነበረ ፈለገ-ግዝያት
ማለት ክልተ ሽሕን ክልተ ሚእትን
(2200) ዓመታት ዘሊሎም ማለት እዩ።
ነዚ ናይ ክልተ ሽሕን ክልተ ሚእትን
ዓመታት ዝላ’ዚ ንጎኒ ገድፊና፡ ካብቲ ንጉስ
ይኩኖ-ኣምላክ ዝነበረሉ ግዝያት ክሳብ’ቲ
ዘመነ-መሳፍንቲ እናበሉ ዝጽውዕዎ
እዋናት፡ ካብ 1270 ክሳብ 1974 ጥራሕ
ደሚርና፡ ኣብ መንጎ’ዚ ሸውዓተ ሚእቲ

ዓመታት ዘሎ እዋናት፡ ኣስታት 75
ነገስታትን መሳፍንትን ንኢትዮጵያ ገዚኦማ
ማለት እዩ። እዞም ንኣስታት ሸውዓተ
ሚእቲ ዓመታት ንኢትዮጵያ ዝገዝኡዋ
ነገስታት’ዚኦም፡ ከምቲ ዝብልዎ ወለዶ
ሓደ ዝሕረት ወይ ሰንሰለት እንተኾይኖም
ከኣ፡ ዕስራን ሰለስተን ወለዶታት የቚሙ።
እዚ ማለት ከኣ ካብ ንጉስ ይኩኖ-ኣምላክ
ክሳብ ሃጸይ ሃይለ-ስላሰ ዘሎ እዋናት፡ ንልዕሊ
ሸሞንተ ሚልዮን ሰባት ይጠምር ማለት’ዩ።
እዚ ሰሎሞናዊ ሰርወ-ንግስነት’ዚ ዝያዳ
ኣብ ግዜ ሃጸይ ሃይለስላሴ ዝገነነ ኮይኑ፡
ኣብ ጭብጢ ዘይተሞርከሰ ታሪኽ ምስናዕ
እዩ። ኣብ ዝሓለፈ ጽሑፍና ዝጠቐስናዮ
መጽሓፍ ብላቴን ጌታ ህሩይ ወልደስላሴ
ሓደ ካብኡ እዩ። ናይ ብላቴን ጌታ ህሩይ
ፍሉይ ዝገብሮ ዝርዝር ነገስታት ካብ

ቀዳማይ ምነሊክ (ወዲ ንጉስ ሰሎሞንን
ንግስቲ ሳባን ዝብሎ) ክሳብ ሃጸይ ሃይለስላሰ
ዝብል ምቕራቡ እዩ።
በዚ ሞጎተ’ዚ ማለት ሰለስተ ሽሕ
ዓመት ንድሕሪት ተመሊስካ ኣብዚ ዓለም
ዘሎ ዝኾነ ሰብ፡ ‘ኣነ ዘርኢ ቅድሚ ሰለስተ
ሽሕ ዓመት ናይ ዝነበረ ንጉስ ኣሎኒ’
ጥራይ ዘይኮነ፡ ‘ዘርኢ ናይ ቅድሚ ክልተ
ሚእቲ ሽሕ ዓመታት ዝነበረት ኣደ’ውን
ኣሎኒ’ እንተበለ፡ ሓሶት ኣይኮነን። ከምቲ
ቀዲሙ ዝተጠቕሰ፡ ኩሉ ሰብ ዉሉድ
ሓንቲ ኣደ ስለ ዝኾነ። ታሪኽ መሳፍንቲ
ኢትዮጵያ ኣዛራቢ ዝገብሮ ግና፡ ከምዚ
ዓይነት ልሕሉሕ ዝምድና፡ ናይ በይኖም
ገይሮም ምቕራቦም ጥራይ ዘይኮነስ፡
ከም መሳርሒ ንመደልደሊ ስልጣኖም
ገይሮም ስለ ዝተጠቐሙሉ እንተላይ እዩ።
ብኻልእ ኣበሃህላ ዝኾነ ኣብ ከባቢና ዘሎ
ሰብ፡ ማለት፡ ክርስትያን፡ ኣስላም፡ ወይ’ውን
ልምዳዊ እምነት ዝኽተል፡ ‘ኣብ መንጎ
ደኣ ተመንዚዐ ‘ምበር፡ ሰሎሞናዊ ሰርወ-
ንግስነት ናይ ኣቦ-ሓጎታተይ እዩ ነይሩ’
እንተበለ ምስ ሃጸያት-ኣበሲንያ ዝዳረግ
ሞጎታዊ ሓቅነት ኣለዎ።
ብላቴን ጌታ ህሩይ ወልደስላሰ
“የኢትዮጵያ ታሪኽ፡ ከንግስት ሳባ እስከ
ታላቁ የኣድዋ ድል” ዘርእስቱ መጽሓፍ
ኣብ 1927–1928 እዮም ጽሒፈሞ።
እቲ መጽሓፍ ግን ብጓል ጓሎም ወይዘሮ
ሰናይት ተክለማርያም ንመጀመርያ ግዜ
ብ1989 ኣቆጻጽራ ግእዝ ማለት ብ1997
እዩ ተሓቲሙ።
ገለ ትሕዝቶ እዚ መጽሓፍ ሕልፍ
ትንክፍ ከነብሎ፡-
ኣብ ምዕራፍ ሓደ፡ “ኣቦ ንግስቲ ሳባ
ኣጋቦስ ይበሃል፡ ቅድሚ ልደተ ክርስቶስ
ኣብ ኢትዮጵያ ካብ ዝነበሩ ነገስታት ልዕሊ
ኹሎም ጽቡቕ ሽም ዝተዋህባ ንግስቲ ሳባ
እያ። ንግስቲ ሳባ፡ ኣብ ወንጌል ንግስቲ
ኣዜብ ትጽዋዕ፡ ኣብ ክብረ ነገስት ከኣ ማክዳ
ትበሃል” ይብል። ቀጺሉ፡ “ግዝኣት ንግስቲ
ሳባ፡ ብወገን ምብራቕ ክሳብ ማዳጋስካር
(ህንዳዊ ውቅያኖስ ሰጊረካ ማለት እዩ)፣
ብሰሜንን ምዕራብን ክሳብ ምስርን ኑብያን፣
ብወገን ደቡብ ክሳብ ቀላይ ቪክቶርያ
(ቀላይ ኒያንዛ) ይዝርጋሕ። ካብ ኒያንዛ
ዝምንጩ ጻዕዳ ኣባይ (ወሓዚ ጻዕዳ ኒል)፡
ካብ ቀላይ ጣና ዝምንጩ ጸሊም ኣባይ
ኣብ ካርቱም ተራኺቡ፡ ንሃገራት ምስርን
ሱዳንን የስቲ. . .ኣብ ዘመነ ሳባ፡ ካብ
ዮርሳሌም፡ ዓረብ፡ ምስርን ህንድን ብዙሓት
ነጋዶ ንኢትዮጵያ ይመላለሱ ነይሮም
እዮም። ካብ ኢትዮጵያ በብዓይነቱ ዑንቊ፡

ኣልማዝ፡ ወርቂን ሽቶን ንሃገሮም ይወስዱ
ብምንባሮም፡ ዝና ኢትዮጵያን ንግስቲ ሳባን
ኣብ መላእ ዓለም ተዘርጊሑ” ይብል።
መጽሓፍ ብላቴን ጌታት ህሩይ ቀጺሉ፡
“ታምራን ዝበሃል ነጋዳይ ኣብ ዮርሳሌም
ዝረኣዮ ናይ ንጉስ ሰሎሞን ስርሓትን
ጥበብን ንንግስቲ ሳባ ምስ ገለጸላ፡ ካብ
ብእዝኒ ምስማዕ ብዓይኒ ምርኣይ ይሓይሽ
ኢላ ካብ ኣኽሱም ንዮርሳሌም ተበገሰት።
ኣዕራብ ግን፡ ሰሎሞን ፈታዊ-ኣንስቲ

(መፍቀሬ-ኣንስት) ስለዝነበረ ብምስጢር
ብዙሕ ደብዳቤ ይልእከላ ነይሩ ይብሉ።
ክተከይድ እንከላ ብዙሕ ወርቅን ዕንቊን
ክቡር ሽቶን ሒዛ ከይዳ። ኣብቲ ግዜ’ቲ
የመን ኣብ ትሕቲ ግዝኣታ ስለዝነበረ፡
ቀይሕ ባሕሪ ሰጊራ ኣብኡ ምስ በጽሐት፡
ሽሞኛታት የመን ኣብ ኣግማል ብዙሕ
ስንቂ ሒዞም ተቐበልዋ። ምስ ብዙሓት
ዓጀብታ ካብ የመን ተበጊሳ ዮርሳሌም
ምስ በጽሐት፡ ንጉስ ሰለሙን ብልዑል
ደስታን ክብርን ተቐቢሉ መዕረፊ
ቦታ ሃባ። ... ብዙሕ ኣዕሊሎም። ንግስቲ
ሳባ ዓደይ ክምለስ እየ ምስበለቶ፡ ሰሎሞን
ፈታዊ-ኣንስቲ ምስዛ ናይ ዓለም ክብርትን
ውርይቲን ብወለንታ ስጋዊ ርክብ ፈጸመ።
ንሳ ድማ ብድንግልናኣን ንጽህትን ስለ
ዝነበረት ቀልጢፋ ጠኒሳ። ጥንሳ ምስ
ፈለጠት፡ ኣብ ዘምያ ጠኒሳ ንኸይትበሃል
ብቕልጡፍ ዓዳ ተመልሰት። ቀይሕ ባሕሪ
ተሳጊራ ኣብ ኣውራጃ ሓማሴን ማይበላ
ዝበሃል ዓዲ ምስ በጽሐት ድማ ወዲ
ወለደት። ነቲ ቆልዓ ድማ “ኢብነ-መለክ”
ኢላ ሰመየቶ። ትርጉሙ ከኣ ወዲ ንጉስ
እዩ። ምስ ምንዋሕ ግዜ ግን፡ ኣጸዋውዓ
እናተቐየረ ምኒሊክ ተባሂሉ። ኢብነ-
ሓኪም እውን ተባሂሉ እዩ። ወዲ በሊሕ
ወይ ፈላጥ ማለት እዩ። ምኒሊክ ምስ
ጎበዘ “ኣቦይ መን’ዩ” ኢሉ ምስ ሓተታ።
“ኣቦኻ ናይ ዮርሳሌም ንጉስ ሰሎሞን እዩ”
በለቶ። ብዙሕ ተሓጒሱ። “ኣብ መበል
20 ዓመቱ ድማ ንኣቦኡ ሰሎሞን ክርኢ
ንዮርሳሌም ከይዱ፡ ብዓቢ ሓጎስን ክብርን
ተቐቢልዎ። ኣብ ዮርሳሌም 3 ዓመት
ድሕሪ ምጽናሕ ድማ ንሃገሩ ኢትዮጵያ
ተመሊሱ” ይብል፡ ኣብ መጽሓፍ ብላቴን
ጌታ ዝሰፈረ ጽውጽዋያዊ ታሪኽ።
ይቕጽል. . .

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት መደብ

09፡00 ሃገራዊ መዝሙር
09፡02 ኤሮቢክስ
09፡35 ሃሎ ቆልዑ
10፡10 ድራማ
10፡35 ፓኖራማ
11፡00 ለሰ ስፖርት

12፡30 ዜና (ትግርኛ)
12፡55 ጩራ ጥዕና

13፡30 ዜና (ዓረብ)
13፡50 መልሲ ኣብ መስመር
14፡30 ናትራን
17፡00 መኣዝን ልምዓት
17፡30 ሳይዳ
18፡30 ደረት ቃና

20፡00 ዜና (ትግረ)

20፡13 ሄራር

21፡00 ዜና (ትግርኛ)
21፡25 TECH IN-SIGHTE

22፡00 ዜና (ዓረብ)
22፡10 THE SOUND OF
OASIS

22፡30 ዜና (እንግሊዝ)

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 9

ምልክታ ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል
ኣስመራ

ኣመልካቲ ኣቶ ብርሃነ ሃይለ ይሕደጎ፡
ተጸዋዒ ኣቶ ኣርኣያ ተኽለ ገብረመድህን
ንውክልና ምስራዝ ዝምልከት ክሲ
ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ን25/1/23 ኣብ 1ይ
ቤ/ፍ ቁ.37 ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡
ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክርአ ምዃኑ
ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገጀረት

ኣቶ ምሕረትኣብ ደበሳይ ወልደማርያም፡
ወደይ ተወልደ ምሕረትኣብ ደበሳይ
ስለዝዓረፈ፡ ኣነ ምስ 1 ሓዉ ወረስቲ
ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን7/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ሰምበል

ከሳሲት ወ/ሮ ሰምሃር ገብረእግዚኣብሄር
ተኽለ፡ ተኸሳሲ ኣቶ ዳኒኤል ተወልደ
ናይ ቀለብ ቆልዓ ክሲ ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡
ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን27/1/23
ኣብ ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡
ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክርአ ምዃኑ
ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ሕምብርቲ

ወ/ሮ ኣዜብ ኣብርሃም ሃብተ፡ በዓል-ቤተይ
ቀሺ ሃይለስላሴ ገብረሚካኤል ተኪኤ
ስለዝዓረፈ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡ 4 ደቅና ድማ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን4/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዓዲ
ንኣምን

ትሕቲ ዕድመ ዮኤል ፍጹም ሰለሙን
ብሞግዚት ወ/ሮ ምሕረት ቦኽረጼን
ኣቢሉ፡ ኣደይ ራህዋ ተስፋይ ተምነዎ
ስለዝዓረፈት ኣነ ጥራይ ወራሲ ምዃነይ
ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን2/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ መንደፈራ

ወ/ሮ ጎዖይ ጎንጨ ይሕደጎ፡ ኣቦይ
ጎንጨ ይሕደጎ ምሕረቱን ኣደይ ሮማን
ሃብተማርያም ብርሃነን ስለዝዓረፉ፡ ኣነ
ምስ 8 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን2/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ደቀምሓረ

ከሳሲ ኣቶ ዓብደልቃድር ሑሰን
መሓመድኣማን፡ ተኸሳሲ 1.ኣቶ
ጠዓመ ኣስፍሃ መድሃኔ 2.ወረስቲ ነ/
ሄሪት ዛይድ በያን ወለሎ 2.1 ተስፊት
ጠዓመ 2.2 በሃበሎም ጠዓመ 2.3 ኣሃዱ
ጠዓመ ናይ ገዛ ስም ምትሕልላፍ ክሲ
ቀሪቡልኩም ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ
ብሕጋዊ ወኪል ን16/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
ቅረቡ። እንተዘይቀሪብኩም፡ ጉዳይ
ኣብዘየለኹምሉ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኣቶ ዮሴፍ ዑቕባዝጊ ገብረኪዳን፡ ኣቦይ
ገ/ሄር ዑቕባዝጊ ገብረኪዳን ድምዓይን
ኣደይ ማህሌት ወ/ትንሳኤን ስለ ዝዓረፉ፡

ኣነ ምስ 5 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን23/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ
እምባኳዃት

ኣቶ መለስ ምኑይ፡ ኣቦና ምኑይ ባህታ
ሃብተማርያምን ኣዴና ምንያ በራኺ
ተኪኤን ስለዝዓረፉ፡ ንሕና 6 ደቆም ኣብ
ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ንብረት
ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን2/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ እንዳገርግስ

ወ/ሮ ለተስላሰ ገረንሰኤ ገብሬሱስ፡ ወደይ
ረዘነ ፍስሃየ ወልደገርግስ ስለዝተሰወአ፡
ኣነ ምስ 6 ደቀይ ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን5/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዓዲ ዃላ

ስመይ ለተብርሃን ዘራጽዮን ሃንስ ምባል
ተሪፉ፡ ትብለጽ ዘራጽዮን ሃንስ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን27/1/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ክብሮም ዓንደ ገብረመድህን ምባል
ተሪፉ፡ ክብራኣብ ዓንደ ገብረመድህን
ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን3/2/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ
መጋባእያ ይቕረብ።

ትሕቲ ዕድመ ጆን ተስፋይ መረስዕ
ምባል ተሪፉ፡ ሄርሞን ተስፋይ መረስዕ
ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን3/2/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ
መጋባእያ ይቕረብ።

ኣምለሰት ሓድገምበስ ተስፋዝጊ ምባል
ተሪፉ፡ ኤልሳ ሓድገምበስ ተስፋዝጊ
ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን3/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
2ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ትሕቲ ዕድመ ለተንሰኣ ቃልኣብ ሊባኖስ
ምባል ተሪፉ፡ ኣኽበረት ቃልኣብ ሊባኖስ
ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
2ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ትሕቲ ዕድመ ኣሮን ኣብርሃም ኣፈወርቂ
ምባል ተሪፉ፡ ገብረመስቀል ኣብርሃም
ኣፈወርቂ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን3/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
2ይ መጋባእያ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዓዲ ዃላ

ወ/ሮ ሳምራዊት ብርሃነ ተስፋይ፡ በዓል-
ቤተይ ሙሴ ዓንደብርሃን ተስፋይ
ስለዝተሰወአ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ

ይተሓለወለይ፡ 1ጓሉ ድማ ወራሲት
ምዃና ይረጋገጸላ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን2/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ከረን

ብፍርዲ በዓል ዕዳ ኣቶ ዓብዱ ሑመድ
ዓሊ ከምኡ’ውን በዓልቲ ቤቱ ወ/ሮ
ከድጃ መሓመድ፡ ንዓኹም ዝምልከት
ናይ ፈጽሚ ጉዳይ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ
ድማ ብንመገዲ ወኪልኩም ን9/2/23
ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ። እንተዘይቀሪብኩም፡
ጉዳይኩም ኣብዘየለኹምሉ ክርኣ ምዃኑ
ነፍልጥ።

ወ/ሮ ንጽህቲ ዑቕባሚካኤል ግዳድ፡
ኣብ ኤርትራዊ መንነተይ ንጽህቲ
ዑቕባሚካኤል ግዳድ ምባል ተሪፉ፡
ንጽህቲ ዑቕባሚካኤል ዓዲድ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን30/1/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።
ብፍ/በ/ዕዳ 1. መብራህቱ ጳውሎስ
ወልደስላሴ 2. ወረ/ነፍ ኣስፋው ጳውሎስ
1. ኣብርሃም ኣስፋው ጳውሎስ 2.
ሰለሙን ኣስፋው ጳውሎስ ንዓኹም
ዝምልከት ናይ ፈጽሚ ጉዳይ ስለዘሎ፡
ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን8/2/23
ኣብ ቤ/ፍ ቅረቡ። እንተዘይቀሪብኩም፡
ጉዳይኩም ኣብዘየለኹምሉ ክርኣ ምዃኑ
ንሕብር።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ባረንቱ

ወ/ሮ ብርሃና ስዩም ተረኽቦ፡ ጓለይ ወይኒ
ክፍለዝጊ በረኸትኣብ ስለዝተሰወአት፡
ውላድ ይኹን ሓዳር ስለዘይብላ
ኣቦኣ’ውን መዋቲ ስለዝኾነ፡ ኣነ ጥራይ
ወራሲት ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/1/23 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ተኾምብያ

ክብራ ሃይለ ብስራት፡ ኣቦና ሃይለ
ብስራት ስለዝተሰወአ፡ ንሕና 6 ደቁ
ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን23/1/23 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ሃዋ ዑስማን፡ ወደይ ዮሴፍ መሓመድ
ክራር ስለዝተሰወአ፡ ኣነ ጥራይ ወራሲቱ
ምዃነይ ይረጋጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን23/1/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገረንፊት

ወ/ሮ ሰናይት ዑቕባምካኤል፡ በዓል-
ቤተይ ሰለሙን ዓይነታ ተኽልኪኤል
ስለዝተሰወአ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡ 6 ደቁ ድማ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን29/1/23 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ንኻልኣይ ግዜ ዝወጽአ ሓራጅ

ኣብ መንጎ ብፍርዲ በዓልቲ መሰል ወ/ሮ ሂወት ኣሰፋውን ብፍርዲ በዓል ዕዳ ቀሺ ጸጋይ ኣብርሃን ዝነበረ ክርክር ጉዳይ ኣብ ዓዲ-ሕይስ ዞባ ደቡብ ን/ዞባ እምኒ ሓይሊ ዝርከብ ንብረት፡ 1ይ ገዛ ናይ ጠሓኒት በርበረን ሽሮን ዝሓዘ ኣብ ኣስታት 400 ት.ሜ ተደኮነ ተራ ገዛ ሓደ ክፍሊ ኮይኑ፡ ብክኢላ ኣብ 1ይ ሓራጅ 33,540.00 (ሰላሳን ሰለስተን ሽሕን ሓሙሽተን ሚእትን ኣርብዓን) ናቕፋ ተገሚቱ። 2ይ ናይ መጥሓኒ በርበረን ሽሮን ምስ ሓደ ሞተር ፊያት No3 ዝኾነ ምስ ኩሉ ኣቕሑቱ ኣብ ስራሕ ዝርከብ ብክኢላ ኣብ 1ይ ሓራጅ 200,000.00 (ክልተ ሚእቲ ሽሕ) ናቕፋ ናይ ክልቲኡ ግምት ዋጋ ድምር 233,540.00 (ክልተ ሚእትን ሰላሳን ሰለስተን ሽሕን ሓሙሽተን ሚእትን ኣርብዓን) ናቕፋ ኣብዚ ካልኣይ ሓራጅ ብፍርቂ ዋጋ ናይ 1ይ ሓራጅ ክሽየጥ ስለዝኾነ፡ ኣብዚ 2ይ ሓራጅ ክወዳደር ዝደሊ ሰብ ቅድሚ ዕለት ሓራጅ ዘሎ ሓሙሽተ መዓልታት ጀሚሩ ናይቲ ክወዳደረሉ ዝደሊ መጠን ገንዘብ ብምጥቃስ፡ ኣብ ዝተዓሸገ ፖስታ ብምግባር ኣብ ቤት ጽሕፈት ፈጻሚ ፍርዲ መንደፈራ ኣብ ዝተዳለወ ዕጹው ሳንዱቕ የእቱ። ኣብዚ ናይ ዕለት ሓራጅ ናይ ዝተዋህበ ግምት ዋጋ ገንዘብ ሓደ ርብዒ ብስም ፈጻሚ ፍርዲ መንደፈራ ኣብ ንግዳዊ ባንክ ኤርትራ ጨንፈር ዓዲ ወግሪ መንደፈራ c.p.o ኣስሪሑ ወይ ናይ ባንክ ቡክ ሒዙ ብምቕራብ ክወዳደር ይኽእል።

ዕለት ሓራጅ፡ 9/2/23
ሰዓት ሓራጅ፡ 8፡00- 9፡00
ቦታ ሓራጅ ፈጻሚ ፍርዲ ዞባ ደቡብ መንደፈራ

ብስም ሳልሕ ዑስማን ዑመር ብቁ.መለለዪ ንብረት 1፡013407/1 ዝተመዝገበ ኣብ ኣስመራ ከባቢ ኣኽርያ 1A-167 ጎደና 168-1 ቁ.ገዛ 73 ዝርከብ ገዛ ስለዝሸጥክዎ’ሞ ናብ ስም ዓዳጊ ከመሓላልፎ ስለዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት፡ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ሒዙ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪን ካዳስተርን ይቕረብ።

ሳልሕ ዑስማን ዑመር

ንሕና ወረስቲ ተስፉ ክብርኣብ ጀናይ ምስ ወደይ ታሪኽ ተስፉ ክብርኣብ ኣብ ዞባ ማእከል ኣስመራ ከባቢ ሰምበል፡ ጎደና 1999-180 ፕሎት 231A ፓርሰል H ስፍሓት መሬት 492.27 ት/ሜ ቁጽሪ ሊብሬቶ 1፡005244 ቁጽሪ መዝገብ 1፡005244 ብስም ተስፉ ክብርኣብ ጀናይ፡ በዓልቲ ቤተይ ነፍ/ ዘረፊቱ ሃይለ ስዩም ተመዝጊቡ ዝርከብ ገዛ፡ ኣነ ምስ ወደይ ውርሲ ዘረጋገጽናሉ ገዛ ናይ ስም ምትሕልላፍ ክንገብረሉ ስለ ዝደለና፡ ዝቃወም እንተሎ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ ወይ ናይ መወዳእታ ውሳነ ሒዙ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪ ዞባ ማእከል ይቕረብ።

ምስጋና

ብሞት ብልቢ ዘፍቅራ በዓልቲ ቤተይ
ብስራት ሃብተማርያም ዝተሰመዓና
መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ግዜ
ሕማማ ዝተመላለስኩም፡ ኣብ ዓመጺ
ዘቃበርኩምናን፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን
ካብ ውሽጥን ወጻእን ብቴሌፎንን
ዘጸናናዕኩምናን ስድራቤትን ፈተውትን
ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ምስጋናና
ንገልጽ።

ስምኦን ኣርኣያ ምስ ምሉኣት ስድራ ቤት

ምስጋና

ብሞት ኣዚና እነፍቅሮ ኣቦና ነፍ/ገዛኢ
ተወልደ ተስፋ ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን
እናገለጽና፣ ኣብ ስነ ስርዓት ቀብሩ ክሳብ
ኮርባርያ ብምኻድ ዘቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛና
ብምምልላስን ካብ ውሽጥን ወጻእን ተሌፎን
ብምድዋልን ዘጸናንዓኩምና የቐንየልና ሕሰም
ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘንና ከምዝዓጸና
ብኣኽብሮት ንገልጽ።

ምሉኣት ስድራቤት

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ መንሽብ
ንኡስ ዞባ ሽዕብ

ወ/ሮ ዓራፋት ዓሊ ሳልሕ፡ ወደይ
ዓብደልዓዚዝ ኣሕመድ መ/ኑር
ስለዝተሰወአ፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምዃነይ
ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን28/1/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ሃይኮታ

ከሳሲት ወ/ሮ ፌሩዝ ከሰተ መሓሪ፡
ተኸሳሲ ኣቶ ዘሚካኤል ተኪኤ ናይ
ሓዳር ክሲ ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል
ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን28/2/23 ኣብ
ቤ/ፍ ቅረብ።

ሓዳስ ኤርትራ

ምልክታ ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 10

ላዕለዋይ ቤት-ፍርዲ

ኣብ መንጎ ከሰስቲ ማሕበር ወነንቲ
ማካይን ዋይትን ተኸሳሲ ሞጎስ ገብረዝጊ
ሓምቢርን ዘሎ ናይ ሲቪል ክርክር ጉዳይ፡
ብኣድራሽኦም ክርከቡ ስለዘየተኻእለ
ብጋዜጣ ተጸዊዖም ን15/2/23 ኣብ
ቤ/ፍ ቁ.40 ይቕረቡ። እንተዘይቀሪቦም፡
ጉዳዮም ኣብዘየለዉሉ ክርአ ምዃኑ
ነፍልጥ።

ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል
ኣስመራ

ወ/ሮ ገነት ተኽለ ኣስገዶም፡ ስም ኣደይ
ኣብርሀት እንግዳ ተኽሉ ምባል ተሪፉ፡
ኣብርሀት እንግድም ተኽሉ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን26/1/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ
መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ሳሮን ሚካኤል ተስፋማርያም፡ ስም ኣደይ
ኣብርሃጼን ዑቕባስላሴ ምባል ተሪፉ፡
ሰናይት ኣስመላሽ ተባሂሉ ይተኣረመለይ
ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን21/2/23
ኣብ ቤ/ፍ 6ይ መጋባእያ ቁ.41 ይቕረብ።

ወ/ሮ ኣስቴር መኮነን ወልደሚካኤል፡
ስም ኣደይ ምንያ ኣብርሃም ምባል
ተሪፉ፡ ምንያ ገብያ ኣብርሃም ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን1/2/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ
መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ከሳሲት ወ/ሮ ኣስመረት ጽጊት ነጋሲ፡
ተኸሰስቲ ወ/ሮ ኣልጋነሽ ጽጊት ነጋሲ
+3 ንምቅሊት ውርሲ ዝምልከት ክሲ
ቀሪቡልኪ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ
ወኪል ን2/2/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ
መጋባእያ ቁ.32 ቅረቢ። እንተዘይቀሪብኪ፡
ጉዳይኪ ኣብዘየለኽሉ ክርአ ምዃኑ
ነፍልጥ።

ከሳሲት ወ/ሮ መሰረት ሃጸይ ወልደሩፋኤል፡
ተኸሳሲ ኣቶ ፍጹም ገብረሂወት ግደ፡
ናይ ሞግዚትነት ስልጣን ክርክር ተኸሳሲ
ኣድራሽኡ ስለዘየተፈልጠ ብጋዜጣ
ተጸዊዑ ን2/2/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ
መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ። እንተዘይ
ቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክርአ
ምዃኑ ነፍልጥ።

ከሳሲ ንግዳዊ ባንኪ ኤርትራ ማእከላይ
ቤት ጽሕፈት፡ ተኸሰስቲ 1. ማኣዛ ሃይለ
በራኺ 2.ሚኪኤል ለተንስኤ ገብረየሱስ
3.ሓሰን ሳልሕ መ/ኑር ዘሎ ናይ ገንዘብ
ክርክር ተኸሰስቲ ቁጽሪ 2 ሚኪኤል
ለተንስኤ ገብረየሱስ 3. ሓሰን ሳልሕ መ/
ኑር ብኣድራሽኦም ክርከቡ ስለዘየተኻእለ፡
ብጋዜጣ ተጸዊዖም ን1/2/23 ኣብ 1ይ
ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረቡ።
እንተዘይቀሪቦም ጉዳዮም ኣብዘየለዉሉ
ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ከሰስቲ ወረ/ነፍ/ብርሃነ ዘወልዲ፡ ሚካኤል
ብርሃነ ዘወልዲ፡ ተኸሰስቲ ወረ/ነፍ/
ብርሃነ ዘወልዲ 1.ተኸስተ ብርሃነ ዘወልዲ
2.ዮዲት ብርሃነ ዘወልዲ፡ ከሰስቲ ወረ/ነፍ/
ብርሃነ ዘወልዲ፡ ሚካኤል ብርሃነ ዘወልዲ፡
ተኸሳሲት ዮዲት ብርሃነ ዘወልዲ ንምቅሊት
ውርሻ ዝምልከት ክሲ ተመስሪቱልኪ
ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል
ን7/2/23 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋባእያ
ቁ.37 ቅረቢ። እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ
ኣብዘየለኽሉ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ስናእ ሱለይማን ስዒድ ምባል ተሪፉ፡
ስናእ ስዒድ ዮሱፍ ተባሂሉ ይተኣረመለይ
ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/1/23
ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ ቁጽሪ 35
ይቕረብ።

ከሳሲት ወ/ሮ ሄርሰላም ዮሴፍ

ገብረሚካኤል፡ ተኸሳሲ ኣቶ መትከል
ኣብርሃም ፍስሃየ ናይ ኣቦነት ክሲ
ተመስሪቱልካ ስለዘሎ፡ ን16/1/23 ኣብ
3ይ መጋባእያ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡
ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክርአ እዩ።

ወ/ሮ ናጽነት ተስፋዮሃንስ ምሕጽንቱ፡
ኣደይ ፍረወይኒ ዓንደመስቀል ምባል
ተሪፉ፡ ፍረወይኒ ዓንደሚካኤል ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን25/1/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 2ይ
መጋባእያ ቁጽሪ 35 ይቕረብ።

ኣስካለ መንግስቱ ገብሩ ምባል ተሪፉ፡
ኣስካል መንግስቱ ገብሩ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን25/1/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ ቁጽሪ
37 ይቕረብ።

ወ/ሮ ፍትሓዊት ምሕረትአብ ተኽላይ፡
ስም ኣደይ ብርሃ ተኪኤ ምባል ተሪፉ፡
ክሕሽን ተኪኤ ተባሂሉ ይተኣረመለይ
ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/1/23
ኣብ 1ይ ቤ/ፍ ቁጽሪ 32 ይቕረብ።

ኣማኑኤል መንግስቱ ገብረ ምባል ተሪፉ፡
ኣማኑኤል ተስፋጽዮን ኪዳነ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን1/2/23 ኣብ 1ይ ቤ/ፍ 1ይ መጋባእያ
ቁጽሪ 32 ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ማእከል
ከተማ

ዮናስ ዘሙይ፡ ኣደይ ፋጡ እያሱ መሓሪ
ስለዝዓረፈት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲ ምዃነይ
ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን9/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ፓራዲዞ

ወ/ሮ ጸጋ ዮሴፍ ኣማኒኤል፡ በዓል-ቤተይ

ሚኪኤል ኪዳነ በርሀ ስለዝተሰወአ፡ ንዓይ
ናይ መጻምዲ መሰለይ ይተሓለወለይ፡
3 ደቅና ድማ ወረስቲ ምዃኖም
ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን13/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዕዳጋ
ሓሙስ

ኣቶ ታደሰ ካፍል ወልዱ፡ ኣሞይ ነ/ሄር
ለተብርሃን ገብረስላሴ ካብ ወለዳ ዝረኸበቶ
ብጽሒታ ዝገደፈትለይ ለበዋ ይጽደቐለይ
ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን9/2/23 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ከሳሲት ወ/ሮ ሄለን ብርሃነ መስቀል ሃብቱ፡
ተኸሳሲ ኣቶ ኤፍሬም በየነ ስብሃቱ ናይ
ሓዳር ክሲ ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል
ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን9/2/23 ኣብ
ቤ/ፍ ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ
ኣብዘየለኻሉ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ወ/ሮ ኤልሳ ጠዓመ ሃይለሚካኤል፡ ኣደይ
ኣብርሀት ብርሃነ ስለዝዓረፈት፡ ኣነ ምስ 2
ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና
ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን9/2/23
ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።
ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ማይ
ተመናይ

ወ/ት ኣብርሀት ሃይለ ገብረማርያም፡
ኣዴና ስላስ ገብረስላሴ ወልደሚካኤል
ስለዝዓረፈት፡ ንሕና 6 ህልዋት ደቃ
1ስዉእ 2 ተተካእቲ ደቁ ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡
ን9/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ ታደሰ ባህታ ወንድም፡ ኣደይ ኣጸደ
ወልደማርያም ወልደሩፋኤል ስለዝዓረፈት፡
ኣነ ምስ 3 ኣሕዋተይ ወረስቲ ምዃንና
ይረጋገጸልና ስለዝበለ፡ ዝቃወም እንተሎ፡
ን10/2/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኣቶ የዕብዮ ካሕሳይ፡ ሓፍተይ ሂወት
ካሕሳይ ጊላሚካኤል ስለዝዓረፈት፡ ኣነ
ምስ 1ህልውቲ 2 መወትቲ ተተካእቲ
9 ደቆም ወረስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና
ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን9/2/23 ኣብ
ቤ/ፍ ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ኣባሻውል

ከሳሲ ኣቶ ኣማኒኤል ወልደሚካኤል
ዑቕባሚካኤል፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ መርየም
መሓመድ ስዒድ ሓምድ፡ ናይ ስም

ምትሕልላፍ ሞተር ሳይክል (ቻርጀር)
ክሲ ቀሪቡልኪ ስለዘሎ፡ ብ ኣድራሻኺ
ክትርከቢ ስለዘይከኣልኪ፡ ብኣካል ወይ
ብሕጋዊ ወኪል ን13/2/23 ኣብ ቤ/ፍ
ቅረቢ። እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ
ኣብዘየለኽሉ ክርአ ምዃኑ ነፍልጥ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዛግር

ወ/ሮ ትብለጽ ተኽለሰንበት፡ በዓል ቤተይ
ኣቶ እስቲፋኖስ መንግስትእብ ስብሃቱ
ስለዝዓረፈ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ መሰለይ
ይተሓለወለይ፡ 5 ደቅና ከኣ ወረስቲ
ምዃኖም ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን31/1/23 ኣብ ቤ/ፍ
ይቕረብ።

ቤት-ፍርዲ ዓዲ ዃላ

ትሕቲ ዕድመ ዊንታ ገብረሂወት ብርሃነ
ምባል ተሪፉ፡ ኣድያም ገብረሂወት
ብርሃነ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣
ዝቃወም እንተሎ፡ ን27/1/23 ኣብ 2ይ
መጋባእያ ይቕረብ።

ትሕቲ ዕድመ ኣስማይት ብርሃነ ሃብተ
ምባል ተሪፉ፡ ትርሓስ ብርሃነ ሃብተ ተባሂሉ
ይተኣረመለይ ስለዝበለት፡ ዝቃወም
እንተሎ፡ ን3/2/23 ኣብ 2ይ መጋባእያ
ይቕረብ።

ምልክታ ንኸፈልቲ ግብሪ
ንግዳዊ ንጥፈት ብምክያድ ከምኡ’ውን ኣባይቲ ብምክራይ ኣታዊ ዝረኽቡ ሰባትን ትካላትን፡ ኣብ ዓመተ 2022 ዝረኸብዎ ኣታዊ ብምፍላጥ፡ ዓመታዊ ግብሪ ዝኸፍልሉ እዋን፡ ካብ ጥሪ 2023 ጀሚሩ ምዃኑ ነዘኻኽር። ከፈልቲ ግብሪ፡ ኣብ ታሕቲ ቀሪቡ ብዘሎ ሰሌዳ ግዜ፡ ግብሪ ኣብ ትኸፍልሉ ቤት ጽሕፈት ኣታዊ ውሽጢ ሃገር ኣታዊኹም ብግቡእ ኣፍሊጥኩም ዝግብኣኩም ግብሪ መንግስቲ ክትከፍሉ ንሕብር።

ግብሪ ዝኽፈለሉ እዋን

1. ኣባይቲ ብምክራይ ኣታዊ ዝረኽቡ ከፈልቲ ግብሪ ካብ ወርሒ ጥሪ ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ለካቲት 2023

2. ካብ ንግዳዊ ንጥፈት ኣታዊ ዝረኽቡ

2.1. ኣብ ደረጃ ‘ሐ’ ዝምደቡ ከፈልቲ ግብሪ ካብ ወርሒ ጥሪ ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ለካቲት 2023

2.2. ኣብ ደረጃ ‘ለ’ ዝምደቡ ከፈልቲ ግብሪ ካብ ወርሒ ጥሪ ክሳብ መወዳእታ ወርሒ መጋቢት 2023

2.3. ኣብ ደረጃ ‘ሀ’ ዝምደቡ ከፈልቲ ግብሪ ካብ ወርሒ ጥሪ ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ሚያዝያ 2023

ኣታዊኻ ብግቡእ ብምፍላጥ ዝግባእ ግብሪ ኣብ እዋኑ ዘይምኽፋል፡ ገንዘባዊ መቕጻዕቲ ዘስዕብ ኣብ ርእሲ ምዃኑ፡ ኣታዊኻ ዘይምፍላጥ፡ ምሕባእ ኮነ ኣትሒትካ ምሕባር፡ ብገበናዊ ሕጊ ዘሕትት ከም ዝኾነ ንሕብር። ከፈልቲ ግብሪ ነዚ ተረዲእኩም ሓቀኛ ኣታዊኹም ብግቡእ ኣፍሊጥኩም ግብሪ መንግስቲ ኣብ እዋኑ ክትከፍሉ ንሕብር።

ርሑስ ምጅማር ሓድሽ ዓመት 2023 ይግበረልና፡

ክፍሊ ኣታዊ ውሽጢ ሃገር

ሚኒስትሪ ፋይናንስን ሃገራዊ ልምዓትን

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 11

ስፖርት
ተስፋልደት መብራህቱ

መበል 24 ሃገራዊ ውድድር ጉያ መሮር ክካየድ’ዩ መበል 24 ሃገራዊ ውድድር ጉያ

መሮር፡ ሎሚ ቀዳም ኣብ ሰዓታት ቅድሚ
ቀትሪ ኣብ ዓዲ ሓረ ከባቢ መንደፈራ
ብዝተፈላለዩ ውድድራት ቀጺሉ ከም
ዝውዕል ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ፈደረሽን
ኣትለቲክስ ኤርትራ ሓቢሩ። ኣብዚ ናይ
ሎሚ ዓመት ውድድር፡ ካብ ዝተፈላለያ
ዞባታትን ሚኒስትሪ ምክልኻልን ዝተዋጽኡ
ኣስታት 200 ኣትለትታ ክሳተፉ ትጽቢት
ከም ዝግበር እቲ ካብ ሃገራዊ ፈደረሽን
ኣትለቲክስ ኤርትራ ዝረኸብናዮ ሓበሬታ
የረድእ።
ብመሰረት ውድድርን ስነ ስርዓትን ናይቲ
ፈደረሽን ዘውጸኦ ናይ ውድድር ክፋላት፡
ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ናይ ሲኒየር
ኣትለታት 10 ኪሎሜተር ርሕቀት ዝሽፍን
ውድድር እዮም ከካይዱ። ደቂ ተባዕትዮ
ጁኒየር 8 ኪሎሜተር ርሕቀት ክስለዓሎም
ከሎ፡ ደቂ ኣንስትዮ ከኣ 6 ኪሎሜተር
ክጎያ እየን። ብዘይካ’ዚ፡ ደቂ ትባዕትዮ
ትሕቲ 18 ዓመት 6 ኪሎሜተር ክሽፍኑ
ከለዉ፡ ደቂ ኣንስትዮ ናይዚ ካታጎሪ ከኣ

5 ኪሎሜተር ርሕቀት ተሰሊዑለን ኣሎ።
ደቂ ተባዕትዮን ደቂ ኣንስትዮን ኣትለታት
ብሓባር ዘካይድዎ ናይ ጋንታ ውድድር

(mixed relay) እውን ብተወሳኺ ተሰሪዑ
ከም ዘሎ እቲ ዝረኸብናዮ ሓበሬታ የረድእ።
ኣትለታት ሓደ ዙርያ 2 ኪሎሜተር ኣብ
ዝሽፍን መሰናኽል ዘለዎ ዓንኬል እዮም
ውድድሮም ከካይዱ።
ዝሓለፈ ዓመት እዚ ውድድር
ኣብ ኣስመራ ከባቢ ዓዲ ኣበይቶ ኣብ
ዝተኻየደሉ፡ ኣብ ናይ ደቂ ተባዕትዮ ናይ
ሲኒየር ውድድር ናይ ዞባ ደቡብ ኣትለት
ዓወት ሃብተ ንኦሎምፒካዊ ኣትለት የማነ
ሃይለስላሴ ኣኸቲሉ ክዕወት ከሎ፡ ኣብ ናይ

ደቂ ኣንስትዮ ከኣ ኦሎምፒካዊት ኣትለት
ራሄል ዳኒኤል ንኦሎምፒካዊት ኣትለት
ዶልሺ ተስፉ ቀዲማ ዘውዲ ሻምፕዮን ከም
ዝደፍአት ኣይርሳዕን። ኣብቲ ውድድር ኣብ
ናይ ጁኒየር ናይ ደቂ ተባዕትዮ ናይ ዞባ
ዓንሰባ ኣትለት ሃብቶም ሳሙኤል ክዕወት
ከሎ፡ ኣብ ናይ ደቂ ኣንስትዮ ከኣ ናይ ዞባ
ማእከል ኣትለት ሮዛ ሳህለ እያ ዕውትቲ
ነይራ። ብዘይካ’ዚ፡ ኣብ ናይ ትሕቲ 18
ዓመት ናይ ደቂ ተባዕትዮ ናይ ዞባ ማእከል
ኣትለት ሶሳኒት ሃይለ ሕልፊ መወዳድርታ
ጸብለል ክትብል ከላ፡ ኣብ ናይ ደቂ ተባዕትዮ
ከኣ ናይ ዞባ ደቡብ ኣትለት ሓበን ዘርአ
ተሸላሚ ወርቂ መዳልያ ክኸውን በቒዑ
ነይሩ። ብጋንታ ኣብ ናይ ደቂ ተባዕትዮ ዞባ
ደቡብ ጎብለል ክትስመ ከላ፡ ኣብ ናይ ደቂ
ኣንስትዮ ከኣ ዞባ ማእከል ብልጽቲ ኮይና
ምንባራ ሰነዳት ሃገራዊ ፈደረሽን ኣትለቲክስ
ኤርትራ የረድኡ።

ናይ ሎሚ ዓመት ሃገራዊ ውድድር
ጉያ መሮር በቲ ኦሎምፒካዊት ኣትለት
ራሄል ዳኒኤል ኣብ ኢጣሊያን ኣብ ስጳኛን
ዘመዝገበቶ ዓወት ተሰንዩ ይካየድ ምህላዉ
ፍሉይነት ኣለዎ። እዛ ኣትለት ኣብዚ ሃገራዊ
ውድድር ተመሳሳሊ ዓወት ክትጐናጸፍ
ከም ዘይትጽገም እዮም ክኢላታት ናይዚ
ዓውዲ ዝሕብሩ። ብረቡዕ ናብ ሃገራ
ዝተመልሰት ኦሎምፒካዊት ኣትለት ራሄል
ዳኒኤል፡ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ መዓልታት
ክልተ ወርቂ መዳልያታት ከም ዝዓተረት
ኣይርሳዕን። እዛ ኣትለት ኣብዚ እዋን
ብዓለምለኻዊ ማሕበር ኣትለቲክስ ብዝወሃብ
ደረጃ ኣትለታት ዓለም ኣብ ቅድሚት’ያ

ተሰሪዓ ዘላ። ኦሎፒካዊት ኣትለት ራሄል
ዳኒኤል፡ ሎሚ ረፋድ፡ ዝሓለፈ ዓመት
ኣብ ከባቢ ዓዲ ኣበይቶ ንዝረኸበቶ ክብሪ
ንምዕቃብ እያ ክትወዳደር።
ናይ ሚኒስትሪ ምክልኻል ኦሎምፒካዊት
ኣትለት ዶልሺ ተስፉን ኣትለት ናጽነት
ኣማኑኤልን ምስ ራሄል ሓያል ተወዳዳርነት
ከርእያ ትጽቢት ዝግበረለን ኣትለታት እየን።
ኦሎምፒካዊት ኣትለት ዶልሺ ተስፉ ማልያ
ሃገራዊት ጋንታ ኣትለቲክስ ኤርትራ
ወድያ ኣብ ዝተፈላለዩ ውድድራት ከም
ዝተሳተፈት ይፍለጥ። እዛ ዝሓለፈ ዓመት
ዘውዲ ሻምፕዮን ሃገራዊ ውድድር ፍሪቂ
ማራቶን ኣብ ዝደፈኣትሉ ኣብ ውሽጢ
ኤርትራ ዝቐልጠፈ ሰዓት ዘመዝገበት
ኣትለት፡ ኣብ ቫለንሽያ ማራቶን 2፡20፡40
ግዜ ብምህራም ኣብ ሻምፕዮን ኣትለቲክስ
ዓለም 2023 ዘእትዋ ሚኒማ ክትረክብ ክኢላ
እያ። ኦሎምፒካዊት ዶልሺ ተስፉ፡ ዝሓለፈ
ዓመት ኣህጉራዊ ማሕበር ኣትለቲክስ ዓለም
ኣብ ዘውጸኦ ደረጃ ኣትለታት ሻዱሻይ
ተርታ ዝሓዘት ኮይና፡ ኣብ ዝተፈላለዩ
ኣብ ውሽጢ ሃገር ዝተኻየዱ ውድድራት
ካብ ፖድየም ርሒቓ ኣይትፈልጥን እያ።
ቅድሚ ኦሎምፒካዊት ኣትለት ራሄል
ዳኒኤል ከኣ ወናኒት ሃገራዊ ክብረ-ወሰን 10
ሽሕ ሜተር ከም ዝነበረት ሰነዳት ሃገራዊ
ፈድረሽን ኣትለቲክስ ኤርትራ የረድኡ።
ጓል ጋንታኣ ኣትለት ናጽነት ኣማኑኤል
እውን ነዚ ውድድር ድልውቲ ከም ዘላ
እዩ ዝግለጽ። ኣትለት ናጽነት፡ ዝሓለፈ
ዓመት ብተመሳሳሊ ንውድድር ማራቶን
ሻምፕዮን ኣትለቲክስ ዓለም ዘእትዋ ሚኒማ
ክትረክብ ክኢላ እያ። እዛ ኣትለት፡
ኣብ ሃገራዊ ውድድር ፍርቂ ማራቶን
ተሸላሚት ብሩር መዳልያ ኣብ ዝኾነትሉ
ካልኣይ ናይ ውሽጢ ሃገር ዝቐልጠፈ ሰዓት
ከም ዘመዝገበት ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ሎሚ ከኣ
ምስ ዶልሺ ተሓጋጊዛ ንክለባ ደንደን ልዕል
ከተብላ ትጽቢት ኣሎ።
ናይ ደቂ ተባዕትዮ ናይ ሲኒየር ውድድር
እውን ልክዕ ከም ናይ ደቂ ኣንስትዮ
ሓያል ስፖርታዊ ምትህልላኽ ክረኣዮ ከም
ዝኽእል ብኣግኡ ግምት ተዋሂብዎ ኣሎ።
ኣብዚ ብርክት ዝበሉ ኦሎምፒካውያን
ኣትለታት ዝሳተፍዎ ዘለዉ ውድድር፡
ናይ ዞባ ዓንሰባ ኣትለት ሃብቶም ሳሙኤል

ዓሚ ኣብ ናይ ጁኒየር ውድድር
ዝረኸቦ ክብሪ፡ ሎሚ ዓመት ኣብ
ሲኒየር ክደግሞ ሓያል ጻዕሪ ከካይድ
እዩ። እዚ ኣትለት ኣብ 2022 ኣብ
ካሊ ኮሎምብያ ኣብ ዝተኻየደ
ናይ ትሕቲ 20 ዓመት ሻምፕዮን
ኣትለቲክስ ዓለም ተሸላሚ ነሓስ
መዳልያ ከም ዝኾነ ዝፍለጥ እዩ።
ናይ 800 ሜተር ሃገራዊ ክብረ-ወሰን
ሒዙ ዘሎ ኣትለት ዓብደልረዛቕ
ሱሌማን እውን ምስ’ዚ ኣትለት ውህደት
ከርእይ ትጽቢት ኣሎ።
ክለብ ደንደን ናይ ሚኒስትሪ ምክልኻል
ብኣትለት መርሃዊ መብራህቱ ብዝምርሑ
ኣትለታት ተወዳዳርነታ ከተርእይ እያ።
ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ሕቡራት መንግስታት
ኣመሪካ ኣብ ዝተኻየደ ሻምፕዮን ኣትለቲክስ
ዓለም ማልያ ሃገሩ ወድዩ ኣብ 5 ሽሕ
ሜተር ዝተወዳደረ ኣትለት መርሃዊ፡ ኣብ
ዌልባ ኣብ ስጳኛ ብ13፡04 ናይዚ ርሕቀት
ናይ ትሕቲ 20 ዓመት ሃገራዊ ክብረ-ወሰን
ክጭብጥ ክኢሉ እዩ። በዚ ከኣ ሎሚ ነቲ
ኣብ ስጳኛ ዝጨበጦ ናይ ጉያ መሮር ዓወት
ክድግሞ ካብ ዝኽእሉ ኣትለታት ኮይኑ
ኣሎ።
ብርክት ዝበሉ ምኩራት ኣትለታት
ሓቚፋ ዘላ ዞባ ደቡብ፡ ዝሓለፈ ዓመት
ብጋንታ ዝተጐናጸፈቶ ክብሪ ሎሚ ኣብ
ዞባኣ ክትደግሞ ደገፍታ ልዑል ትጽቢት
ገይሮም ኣለዉ። ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ከተማ
ባጽዕ ኣብ ዝተኻየደ ናይ ምብራቕ ኣፍሪቃ
ናይ ፍርቂ ማራቶን ውድድር ተሸላሚ
ወርቂ መዳልያ ዝዓተረ ኣትለት ሳምሶም
ኣማረ፡ ነዛ ጋንታ ክመርሓ ትጽቢት ኣሎ።
እዚ ኣብ ውድድር ጉያ መሮር ጽቡቕ
ስም ዘለዎ ኣትለት፡ ሎሚ ምስቲ ዝሓለፈ
ዓመት ኣብ ናይ ጁኒየር ውድድር ካልኣይ
ተርታ ዝሓዘ ኣትለት ሓበን ገብረማርያም
ጽቡቕ ውህደት ከርእይ ከም ዝኽእል
ይግመት። ከም ኦሎምፒካዊ ኣትለት
ክብሮም ገብረእግዚኣብሄር፡ ኣትለታት
ኣብረሃም ሃብተን ዝሓለፈ ዓመት ድሕሪ
ኣትለት ሄኖክ ተስፋይ ኣብ ውድድር ፍርቂ
ማራቶን ካልኣይ ተርታ ዝሓዘ ኣትለት
ሄርሞንን እውን ነዛ ጋንታ ናይ ዝሓለፈ
ዓመት ክብራ ክትዕቅብ ዓቢ ኣስተዋጽኦ
ከም ዝገብሩላ ርዱእ እዩ።

ዞባ ማእከል ብሓያላት ኦሎምፒካውያን
ኣትለታት ጎይትኦም ክፍለን ኣብራር
ዑስማንን እናተቐለሰት እያ ክትወዳደር።
ኣብ 2013 ኣብ ሻምፕዮን ጉያ መሮር ዓለም
ምስ ቀዳሞት 10 ብሉጻት ኣትለታት ዓለም

ዝተሰርዐ ኦሎምፒካዊ ኣትለት ጎይትኦም
ክፍለ፡ ኣብ ውድድር ጉያ መሮር ናይ
ነዊሕ ዓመት ተመክሮ ዘለዎ ኣትለት እዩ።
ማልያ ሃገራዊት ጋንታ ኣትለቲክስ ኤርትራ
ወድዩ ንነዊሕ ዓመታት ዝጎየየ ኦሎምፒካዊ
ኣትለት ኣብራር ዑስማን እውን ኣብዚ
ውድድር ሓያል ተወዳዳርነት ከርእዩ
ትጽቢት ካብ ዝግበረሎም ኣትለታት እዩ።
እዚ ከምዚ’ሉ ከሎ፡ ኣብ ናይ ትሕቲ 20
ዓመት ናይ ደቂ ኣንስትዮ ውድድር እውን
ኣትለት ሮዛ ሳህለ ናይ ዝሓለፈ ዓመት
ክብራ ንምድጋም ልዑል ተኽእሎ ከም
ዘለዋ’ዩ ዝእመን። እዛ ኣትለት፡ ኣብ ታንዛንያ
ኣብ ዝተኻየደ ናይ ምብራቕ ኣፍሪቃ ናይ
ትራክ ውድድር ኣብ 1,500 ሜተር ንሃገራ
ወርቂ መዳልያ ከም ዘግዘመታ ኣይርሳዕን።

ምርጫ ሃገራውያን ኮሚቴታት ኦለምፒክን ፓራ ኦለምፒክን ተቓኒዑ
ኮምሽን ባህልን ስፖርትን ኤርትራ፡
መቐጸልታ ናይቲ ዝሓለፈ ወርሒ
ታሕሳስ 2022 ዘካየዶ ምርጫ ሓደስቲ
ኣካየድቲ ማሕበራት ስፖርት ኤርትራ፡
ምርጫ ሓደስቲ ፈጸምቲ ኣካላት
ሃገራውያን ኮሚቴታት ኦሊምፒክን
ፓራሊምፒክን ኤርትራ፡ ሓሙስ 12 ጥሪ
2023 ኣቃኒዑ።
ኣብቲ ላዕለዎት ሓለፍቲ ኮሚሽን

ባህልን ስፖርትን ኤርትራ፡ ሓለፍቲ
ክፍሊ ባህልን ስፖርትን ዞባታት፡ ወከልቲ
ሃገራውያን ፈደረሽናት፡ ኦሎምፒካውያን
ኣትሌታት፡ ኣሰልጠንትን ዕዱማት
ኣጋይሽን ዝተሳተፉሉ መደብ፡ ንኽልቲኡ
ሃገራዊ ኮሚቴታት ንዝመጽእ ኣርባዕተ
ዓመታት ዝመርሑ ፈጸምቲ ኣካላት
ብተሳትፎ ፈጸምቲ ኣካላት ኩለን
ሃገራውያን ፈደረሽናት ስፖርት ኤርትራ

ተመሪጾም።
ኣብ መዛዘሚ ናይ’ቲ ዝተኻየደ
ምርጫታት፡ ኮሚሽነር ባህልን ስፖርትን
ኤርትራ ኣምባሳደር ዘመደ ተኽለ ኣብ
ዘስመዖ ቃል፡ ኣብቲ ጽላል ኩለን ማሕበራት
ስፖርት ኤርትራ ዝኾነ ሃገራዊ ኮሚቴ
ኦሎምፒክ ኤርትራ ዕብየትን ገስጋስን
ንኸመዝግብ ብሓላፍነታዊ መንፈስ
ድምጾም ብምሃብ ብጽፉፍ ውዳበ ተካእቲ
ኣካየድቲ ንዝመረጹ ኣባላት ሓፈሻዊ ጉባኤ
ድሕሪ ምምስጋን፡ ሓደስቲ ተመረጽቲ
ኣባላት ኣብ ኩሉ ዘካይድዎ ንጥፈታት
ውህደት ስራሕ ብምቕዳም ንዝተወጠኑ
ናይ ምዕባለ መደባት ንቕድሚት
ንምስጓም ጻዕርታቶም ከሐይሉ ትጽቢት
ከም ዝግበረሎም ኣስሚሩሉ።
በቲ ዝተኻየደ ምርጫታት ሓደስቲ
ኣካየድቲ ድማ፡ ኣብ ሃገራዊ ኮሚተ
ኦሎምፒክ ኤርትራ ኣቶ ሚካኤል
ተኽለሚካኤል ፕረዚደንት፡ ኢንጅ/

ግርማይ ሃይለ ምክ/ፕረዚደንት፡ ዶ/ር
ኣሚነ ተኽላይ ዋና-ጸሓፊ፡ ወ/ት ሚልካ
ተስፋልደት ምክትታል ስፖርት
ደቀንስትዮ ከምኡ’ውን ካፕቴን ኣለም
በርሀ፡ ኣቶ ገብረትንሳኤ ዳምርን ኣቶ
መንሱር ኑረዲንን ኣባላት ፈጻሚት ኣካል
ኮይኖም ክምረጹ እንከለዉ፡ ኣብ ሃገራዊ
ፓራ ኦሎምፒክ ኮሚተ ከኣ ኣቶ ሃይሉ
ኣስፍሃ ፕረዚደንት፡ ኣቶ ፍትዊ ዑቕባጽዮን
ምክ/ፕረዚደንት፡ ኣቶ ገብረሂወት ተኽለ
ዋና-ጸሓፊ፡ ኣቶ ወልደሚካኤል ክፍሎም
ፋይናንስ፡ ወ/ሮ ኣስቴር ፍረዝጊ ምክትታል
ስፖርት ደቀንስትዮ ኮይኖም ከገልግሉ
ተመሪጾም ኣለዉ።
ኣብቲ ኣጋጣሚ፡ ኣብ ምዕዋት
መደባት ምድላው ሓፈሻዊ ጉባኤን
ምክያድ መስርሕ ምርጫን ማሕበራት
ስፖርት ኤርትራ 2022 ልዑል ኣበርክቶ
ንዝገበሩ ኣባላት ኣሰናዳኢት ኮሚቴን
ተሓጋገዝቶምን፡ ከምኡ’ው ኣብ መስርሕ

ምንዳፍ ቅዋም ሃገራዊ ኮሚቴ ኦሎምፒክ
ኤርትራ ምቕሉል ኣበርክቶ ንዝገበሩ
ኣባላት፡ ዝተዳለወሎም ናይ ኣበርክቶን
ምስጋናን ምስክር ወረቐት ካብ ኢድ
ኣምባሳደር ዘመደ ተኽለን ኣቶ ልኡል
ፍሰሃየን ተቐቢሎም።

መደብ ጸወታ

ሎሚ
ፕሪመር ሊግ
ሰዓት 3፡30 ድ.ቀ
ማንቸስተር ዩናይትድ ምስ
ማንቸስተር ሲቲ
ሰዓት 6፡00 ምሸት
ብራይተን ምስ ሊቨርፑል
ኤቨርተን ምስ ሳውዝሃምፕተን
ኖቲንግሃም ምስ ሌስተር
ዎልቭስ ምስ ዌስትሃም
ሰዓት 8፡30 ምሸት
ብረንትፎርድ ምስ በርንማውዝ

Sabur Printing Services

ተረኛ ፋርማሲ ጎደና ቁ.ስልኪ ጎደና ናቕፋ ቁ.18-20፡ፊት ከረን ሆቴል 120730

ዕለት

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565

ፋርማሲ ሰንትራል 14/01/2023

ሓዳስ ኤርትራ መበል 32 ዓመት ቁ.117 14 ጥሪ 2023 - ገጽ 12

ዜና ወጻኢ ዜና ወጻኢ ሸዊት ተኽለ

ሽወደን - ልዕሊ ሚልዮን ቶን ዝምዘን ‘ብርቂ ማዕድን’ ተረኺቡ ሃገራዊ ትካል ዕደና ሽወደን፡ ልዕሊ ሓደ

ሚልዮን ቶን ዝምዘን ብርቂ ማዕድን (rare
earth) ኣብ ሰሜናዊ ክፋል ከተማ ኪሩና
ከምዝረኸበ ሓቢሩ።
እቲ ‘ልካብ’ (LKAB) ዝተባህለ ትካል
ዕደና ብሓሙስ ኣብ ዘውጸኦ መግለጺ፡
እቲ ርኽበት፡ ኣብ ኤውሮጳ ቅድሚ ሕጂ
ካብ እተዳህሰሱ ተመሳሰልቲ ማዕድናት
እቲ ዝዓበየ ምዃኑ ገሊጹ።
እቲ ማዕድን፡ ናውቲታት ቴክኖሎጂ፡
ኤለክትሪካውያን ተሽከርከርቲ፡ ብንፋስ
ዝዝወር ሞተር፡ ማይክሮፎንን መጒልሒ
ድምጺን ኣብ ምፍራይ ከምዝጠቅም፡

ምስቲ ዓውዲ ቅርበት ዘለዎም ክኢላታት
ይሕብሩ።
ሓላፊ’ቲ ትካል ዕደና ዝዀነ ጃን
ሞስትሮም ንማዕከን ዜና ኣልጀዚራ ኣብ
ዝሃቦ ሓበሬታ፡ እቲ ተረኺቡ ዘሎ ኩምራ
ማዕድን ዘለዎ ኣገዳስነት ዓቢ ምዃኑ
ድሕሪ ምግላጽ፡ ኣብ ሓንቲ ካብ ኣባል
ሃገራት ሕብረት ኤውሮጳ ብምርካቡ ዓቢ
ዕድል ምዃኑ ኣረዲኡ።
እንተዀነ፡ እቲ ርኽበት፡ ኤውሮጳ
ንቻይና መሪሓ ብደረጃ ዓለም ቀዳመይቲ

ኣፍራዪት ብርቂ ማዕድን ንኽትከውን
ዘኽእል ድዩ ተባሂሉ ኣብ ዝተሓተተሉ
እዋን፡ “ኣይፋል” ክብል’ዩ መሊሱ።
ኣብዚ ሕጂ እዋን እቲ ማዕድን ኣብ
ኤውሮጳ ይዕደን ከምዘየለ ዝገልጹ
ጸብጻባት፡ ሃገራት ኤውሮጳ መብዛሕትኡ
እዋን ካብ ቻይና ከምዘእትዋኦ የመልክቱ።
ዝተፈላለያ ኢንዱስትሪታት ብከላ
ንምግታእ ናብ ተሓዳሲ ጸዓት ኣብ
ዝሰጋገራሉ ዘለዋ እዋን፡ ጠለብ ናይቲ
ማዕድን ክውስኽ ትጽቢት ይግበር።

ሩስያ፡ ነታ ምስ ኣዘርበጃን ብጉዳይ ሩስያ ንኣርመንያ ትኸስስ

ዞባ ናጎርኖ-ካራባኽ ኣብ ኲናት ተጸሚዳ
ዝጸንሐት ኣርመኒያ፡ “መስርሕ ሰላም
ንኸይዕወት ዓንቃፊ ተራ ትጻወት ኣላ”
ክትብል ከምዝኸሰሰታ ተገሊጹ።
ኣቐዲመን ኣባላት ሕብረት ሶቭየት
ዝነበራ ኣዘርባጃንን ኣርመንያን፡ ብጉዳይ’ቲ
ኣብ ደቡብ ካውካሰስ ዝርከብ ኣካታዒ ዞባ
ናብ መኣዲ ዘተ ንምቕራብ፡ ንኣዋርሕ
ዝኣክል ፈተነታት ከካይዳ ምጽንሐን
ይዝከር።
ሩስያ ነቲ ክሲ ዘቕረበት፡ ኣርመንያ
ኣብቲ ክካየድ ተሓሲቡ ዝነበረ ዝርርብ
ሰላም ናይ ምስታፍ መደባ ድሕሪ ምሳራዛ
እዩ።
በዚ ድማ፡ ኣርመንያ ናብቲ ኣቐዲሙ
ዝተወጠነ ዝርርብ ሰላም ክትምለስ
መንግስቲ ሩስያ ኣተሓሳሲቡ ኣሎ።
ኣፈኛ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ሩስያ
ማርያ ዛካሮቫ ኣብ ዝሃበቶ መግለጺ፡
ወግዓዊ መግለጺታት ኣርመንያ ተገላባጢ
ይኸውን ብምህላዉ፡ መርገጺ ናይ’ታ

ሃገር ንምፍላጥ ኣጸጋሚ ኮይኑ ከምዘሎ
ሓቢራ።
ንሳ ወሲኻ፡ ኣርመንያ ካብቲ ኣብ
ወርሒ ታሕሳስ 2022 ኣብ ሞስኮ ክካየድ
ተመዲቡ ዝነበረ ዝርርብ ሰላም ክትቦክር
ብምውሳና፡ “ብዛዕባ’ቲ ክኽተም ተወጢኑ
ዝነበረ ውዕል ሰላም ከይንዛተ ዓጊታትና”
ክትብል ገሊጻ።

ናጎርኖ-ካራባኽ፡ ብደረጃ ዓለም ከም
ልኡላዊ ግዝኣት ኣዘርባጃን ዝፍለጥ’ኳ
እንተዀነ፡ ብብዝሒ ግን ኣርመንያውያን
ዝቕመጡሉ ዞባ ምዃኑ’ዩ ዝንገር።
ግጭት ክልቲአን ጎረባብቲ ሃገራት
ኣብ መጀመርታ መበል 20 ክፍለ-ዘመን
ዝጀመረ ኮይኑ፡ ክልተ ግዜ ናብ ደማዊ
ኲናት ከምዘምርሓ ጸብጻባት የመልክቱ።

ኣብ ታይላንድ፡ ሓሙሽተ ዘይሕጋውያን ኣሰጋገርቲ ዕጸ-ፋርስ ተቐቲሎም
ኣብ ሰሜናዊ ክፋል ታይላንድ፡
ኣብ መንጎ ሰራዊት ናይ’ታ ሃገርን
ዘይሕጋውያን ኣሰጋገርቲ ዕጸ-ፋርስን
ድሕሪ ዝተኻየደ ናይ ተዅሲ ምልውዋጥ፡
5 ካብ’ቶም ጥርጡራት ኣሰጋገርቲ ዕጸ-
ፋርስ ከምእተቐትሉ ተሓቢሩ።

ብተወሳኺ፡ ኣብቲ ፍጻመ ኣስታት
500 ሽሕ ‘ሜታምፌታሚን’ ዝተሰምየ
ኣደንዛዚ ከኒናታት ኣብ ትሕቲ ቊጽጽር
ከምዘውዓለ ተገሊጹ።
እቲ ናይ ተዅሲ ልውውጥ፡ እቶም
ዘይሕጋውያን ኣሰጋገርቲ ንሓደ ናይ

ተፍትሽ ኬላ ጥሒሶም ክሓልፉ ድሕሪ
ምፍታኖም ከምዝጀመረን ንኣስታት
ሓሙሽተ ደቓይቕ ከምዝቐጸለን፡ ሓላፊ
ሓይሊ ዕማም ሰራዊት ታይላንድ - ፋ
ሙኣንግ ብዓርቢ ኣብ ዝሃቦ መግለጺ
ሓቢሩ።
ንሱ ኣብ መግለጺኡ ወሲኹ፡ ኣብቲ
ዝተገበረ ናይ ተዅሲ ልውውጥ፡ ዝኾነ
ወተሃደር ታይላንድ ከምዘይተጎድአ
ገሊጹ።
ኣብ ታይላንድ፡ ከምዚ ዝኣመሰለ
ፍጻመታት ብተደጋጋሚ ይርአ
ከምዘሎ’ዮም ጸብጻባት ዝሕብሩ።
ብመሰረት እቶም ጸብጻባት፡ ኣብ ፈለማ
ናይዚ ሰሙን’ዚ እውን ኣሰጋገርቲ ዕጸ-
ፋርስ ተባሂሎም ዝተጠርጠሩ ሽዱሽተ
ሰባት ብወተሃደራት ናይ’ታ ሃገር
ተቐቲሎም እዮም።

ማሊ - ብማንታ መጥቃዕቲ ብዙሓት ወተሃደራት ተቐቲሎም

ኣብ ማእከላይ ክፋል ማሊ፡ ብሓደ
ግዜ ኣብ በበይኑ ቦታ ብዝተፈጸመ
ማንታ መጥቃዕትታት ቦምብ፡ ብውሕዱ
14 ወተሃደራት ክቕተሉ እንከለዉ፡
ካልኦት 11 ድማ ከምዝቖሰሉ፡ ሚኒስትሪ
ምክልኻል ናይ’ታ ሃገር ሓቢሩ።
እቲ መጥቃዕቲ፡ ወተሃደራት ዝጸዓና
ማካይን ኣብ ዝሓልፋሉ ዝነበራ መንገዲ
ነታጒ ብምጽዋድ እዩ ተፈጺሙ።
እቲ መጥቃዕቲ፡ ምስ ግብረ-ሽበራውያን
ጉጅለታት ኣል-ቃዒዳን ዳዕሽን
ምትእስሳር ከምዘለዎም ብዝተገልጹ
ዕጡቓት ተቓውምቲ ጉጅለታት
ከምዝተፈጸመ እዩ ዝሕበር ዘሎ።
እንተኾነ፡ ነቲ ግብረ-ሽበራዊ መጥቃዕቲ
ብወግዒ ሓላፍነት ዝወሰደሉ ኣካል ዛጊት
የለን።

እቶም ዕጡቓት፡ ንሰላማውያን ሰባትን
ወተሃደራትን ማሊ፡ ከምኡ ድማ ኣብታ
ሃገር ተዋፊሩ ንዝርከብ ሰራዊት ዓቃብ
ሰላም ሕቡራት ሃገራት ዒላማ ዝገበሩ
መጥቃዕትታት ከካይዱ ምጽናሖም
ጸብጻባት የመልክቱ።
እዚ ከምዚ’ሉ እንከሎ፡ ሰራዊት ናይ’ታ
ሃገር ድሒሩ ኣብ ዘካየዶ ናይ መልሰ-
ግብሪ መጥቃዕቲ፡ 31 ካብቶም ዕጡቓት
ከምዝቐተለ ኣፍሊጡ።
ማሊን ፈረንሳን፡ ብሰንኪ ኣብታ ሃገር
ዝተኻየዱ ክልተ ዕልዋታት መንግስቲን
ብሰንኪ’ቲ ዝጥቀስ ውጽኢት ከመዝግብ
ዘይክኣለ ወተሃደራዊ ምትእትታው
ፓሪስን፡ ክልተኣዊ ዝምድናአን ድሕሪ
ምሽሕካሩ፡ ኣብ 2022 ወተሃደራት
ፈረንሳ ካብታ ሃገር ጠቕሊሎም ክወጹ

ከምእተገደዱ ይዝከር።
ጀርመን ብወገና፡ ኣብቲ ዞባ
ንዝንቀሳቐሱ ጂሃዳውያን ዕጡቓት
ንምህዳን ብዝብል ምኽንያት ካብ
2012 ኣትሒዛ ኣብ ማሊ ኣዋፊራቶም
ንዘላ ኣስታት 1,400 ወተሃደራታ፡ ኣብ
መወዳእታ ግንቦት 2024 ክትስሕቦም
ምዃና ትሕብር ኣላ።

2022፡ ልዑል መጠን ሙቐት ዝተመዝገበላ ዓመት ተባሂላ
ውድብ ሜትሮሎጂ ዓለም፡ 2022፡
ልዑል መጠን ሙቐት ካብ ዝተመዝገበላ
ዓመት ምንባራ ሓቢሩ።
እቲ ውድብ ኣብ ዘውጸኦ ዓመታዊ
ጸብጻብ ኩነታት ኣየር፡ ልዑል መጠን
ትፋእ በከልቲ ጋዛትን ውህሉል ዋዒን
ጠንቂ ናይ’ቲ ብተኸታታሊ ዝርአ ዘሎ
ሙቐት ምዃኑ ኣገንዚቡ።
በዚ ድማ፡ ኣብ 2022 ዝተመዝገበ
ዓ ለ ማ ዊ መጠን ሙቐት፡

ካ ብ ቲ
ቅድሚ ዘበነ
ኢንዱስትሪ
ዝ ነ በ ረ
መጠን ብ0.86 ዲግሪ ሰንቲግሬድ ዝዛየደ
ምዃኑ ሓቢሩ።
እዚ ከምዚ ኢሉ እንከሎ፡ ኣብ መንጎ
መንግስታት ዝካየድ ንክሊማዊ ለውጢ
ዝምልከት ዘተ፡ ወሰኽ መጠን ሙቐት
ዓለም ኣብ 1.5 ዲግሪ ሴንቲግሬድ ወይ
ትሕቲኡ ክድረት ከምዘለዎ ምሕባሩ
ኣይርሳዕን።
ይኹን’ምበር፡ ድሒሩ ዝወጸ ሓበሬታ
ኣህጉራዊ ውድብ ሜትዮሮሎጂ

ከምዘመልክቶ፡ ማእከላይ ሙቐት ዓለም
2022 ካብቲ ቅድሚ ኢንዱስትሪያዊ
ዘመን ዝነበረ ደረጃታት ብኣስታት 1.15
ዲግሪ ሴንቲግሬድ ዝዛየደ ክኸውን
እንከሎ፡ ካብ 2013 ክሳብ 2022 ዝነበረ
ማእከላይ ገምጋም ሙቐት ዓሰርተ ዓመት
ድማ ካብቲ ቅድሚ ኢንዱስትሪያዊ
ዘመን ዝነበረ ብ1.14 ዲግሪ ሴንቲግሬድ
ዝለዓለ እዩ።
እዚ ድማ ብቐሊሉ ክግታእ ዘይክእል
መጠን ሙቐት ይቕጽል ከምዘሎ
ዘመልክት ኮይኑ፡ ነቲ ተወጢኑ ዘሎ
ኣብ ናይ 1.5 ዲግሪ ሰንቲ ግሬድ ደረት
እውን ክሓልፎ ተኽእሎታት ከምዘሎ እቲ
ውድብ የጠንቅቕ።

ብሰንኪ
ኣብ ኣየር ዝዝርግሑ ዘለዉ በከልቲ ጋዛት፡
ምውሳኽ መጠን ሙቐት ዓለምን ካልኦት
ጠንቂታት ክሊማዊ ለውጢን ብዘለዎ
ክቕጽል ትጽቢት ከምዝግበር እቲ ውድብ
ወሲኹ የረድእ።
ኣብ 2022፡ ብርቱዕ ማዕበላዊ ዋዒ፡
ደርቅን ዕልቕልቕን ንሚልዮናት ሰባት
ከምዝጸለወን ብቢልዮናት ዝግመት
ክሳራታት ከምዘስዓበን፡ ጸብጻብ ኩነታት
ኣየር ውድብ ሜትሮሎጂ ዓለም ይገልጽ።